

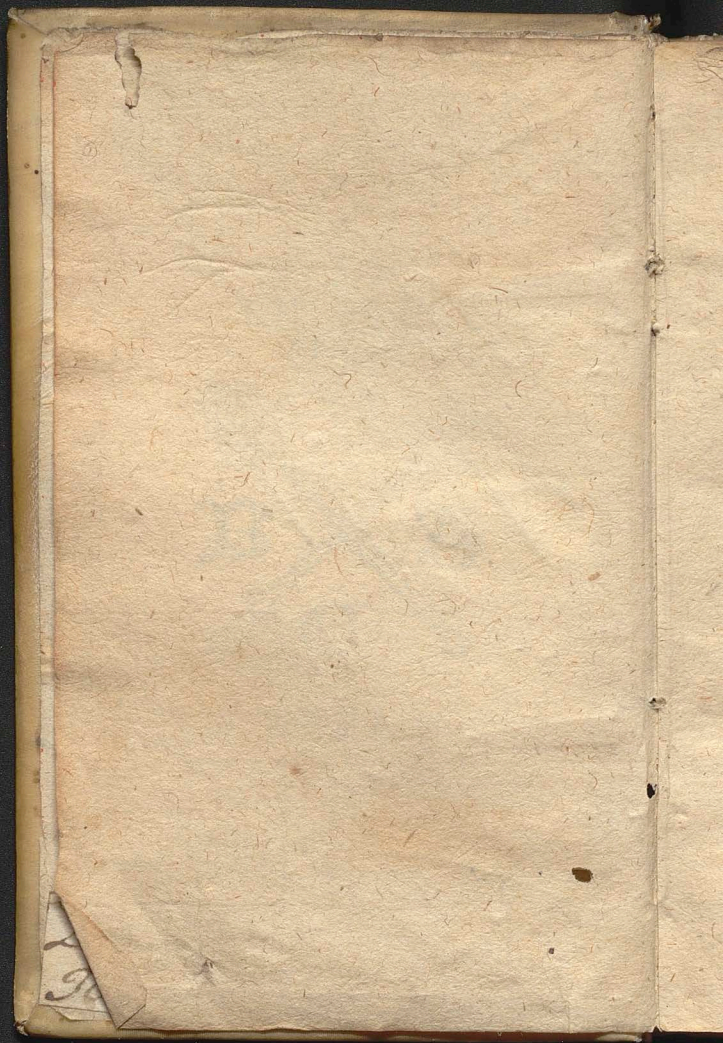

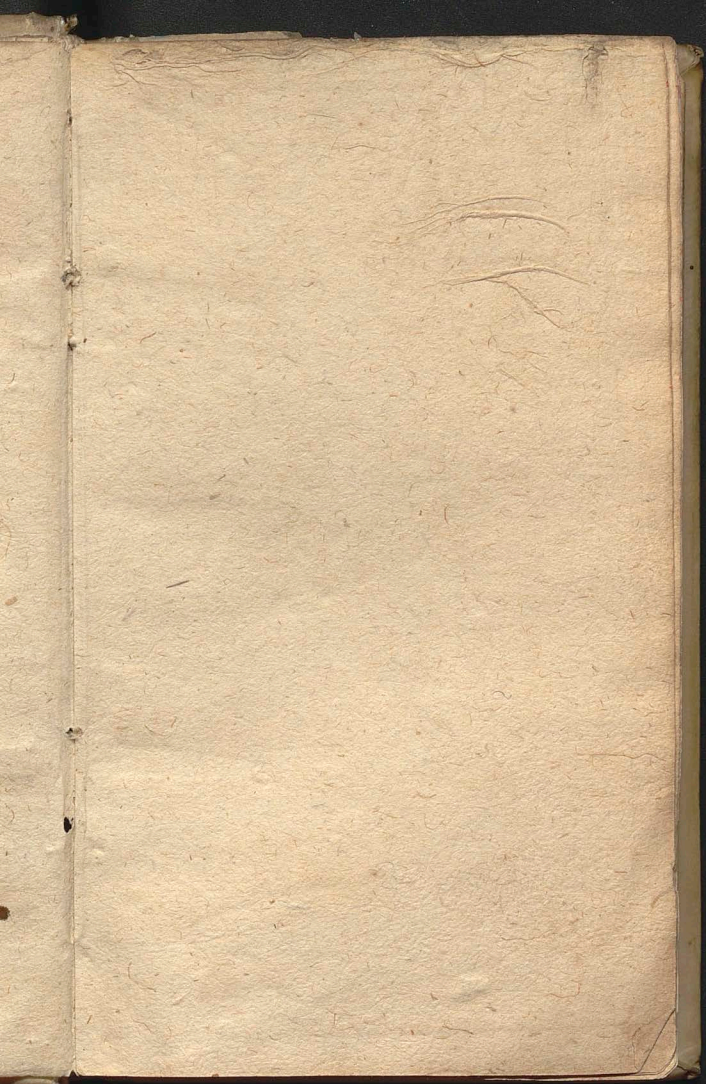
4571 I
THEOLOGIA

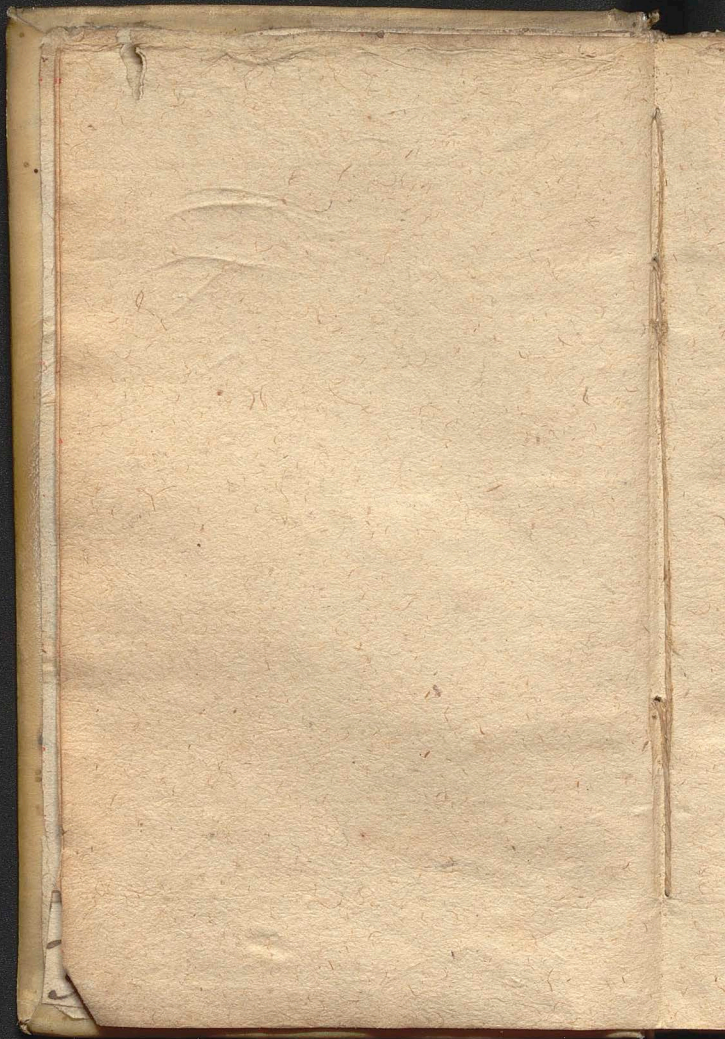
M
30

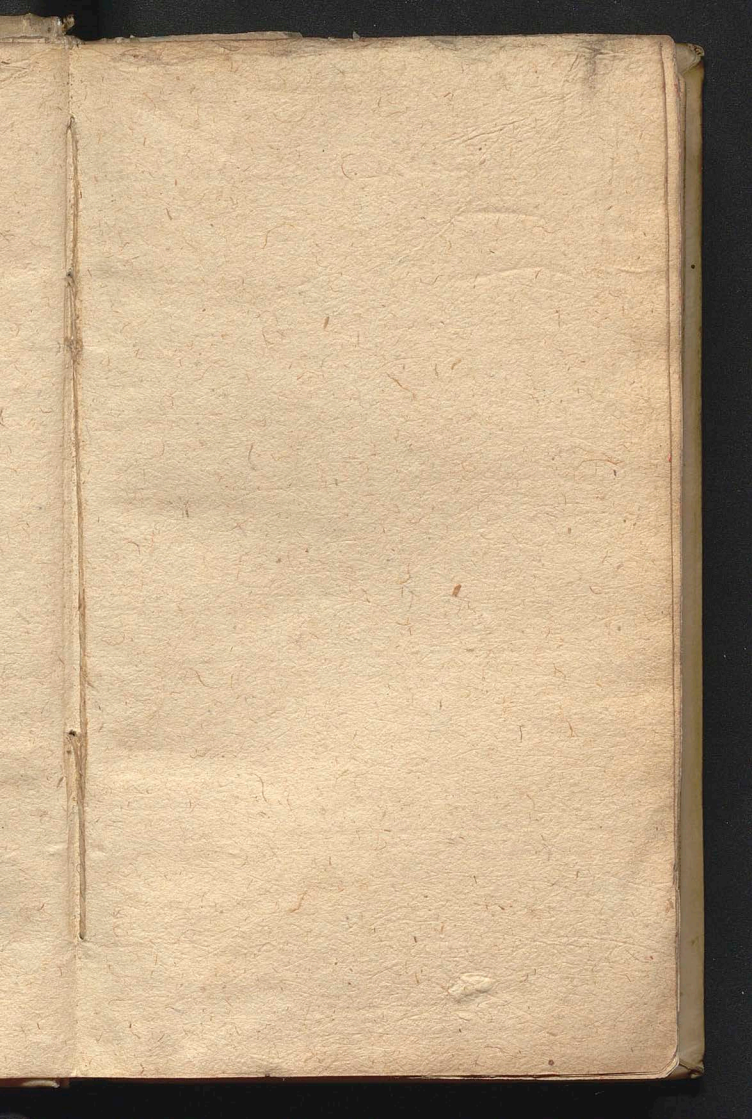
Theat

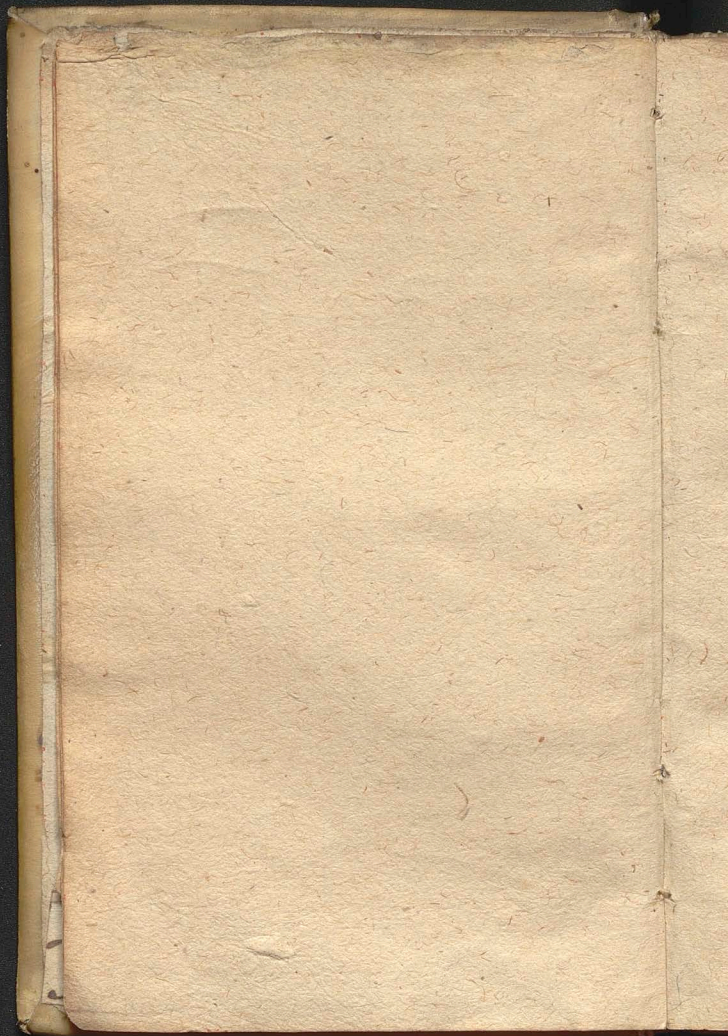
4571

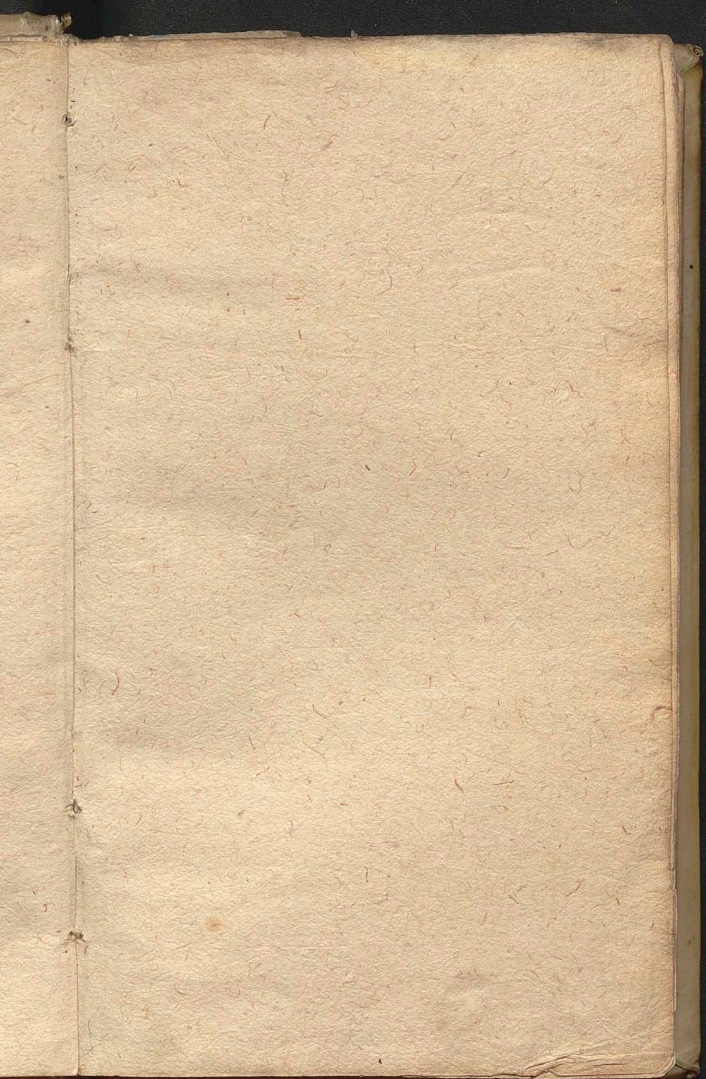

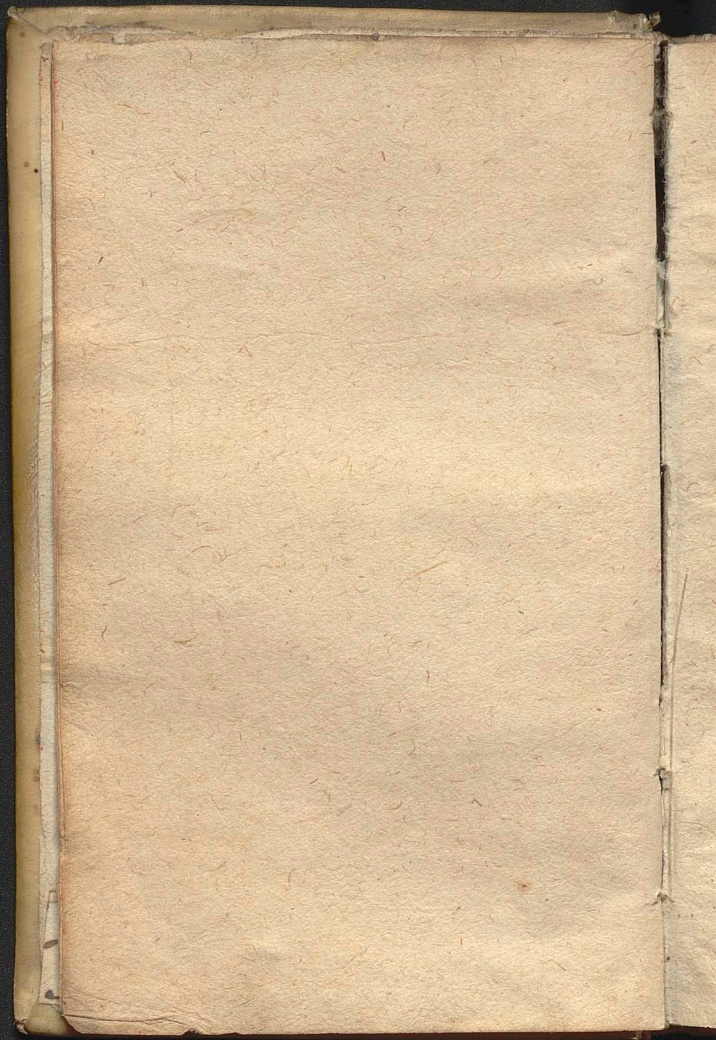

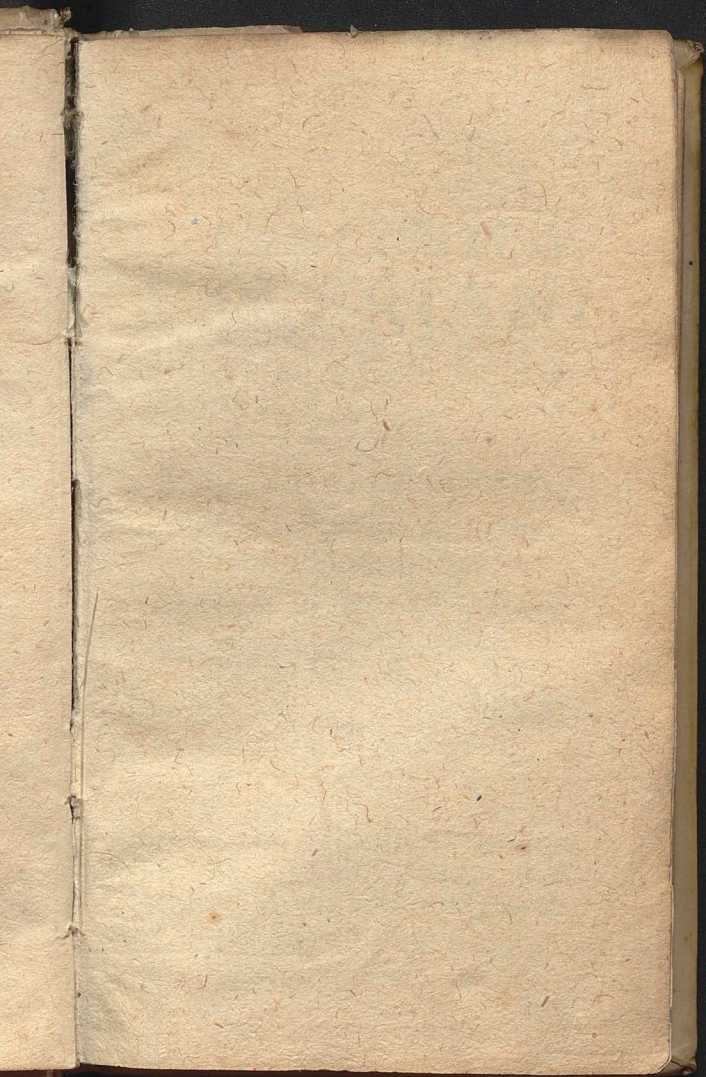

Cum
adligato
S^o Galindi
J. J.

Arato me u

ANATOMIA
SOCIETATIS
JESU:

SEU
PROBATIO SPIRITVS
JESUITARUM.

Item,

*ARCANA IMPERII IESUITI-
CICVM INSTRUCTIONE SECRE-
TISSIMA PRO SUPERIORIBVS
EIVSDEM.*

ET

DELICIARUM JESUITICA-
RUM SPECIMINA;

Tandem

DIVINA ORACULA DE SOCI-
ETATIS EXITV.

*AD EXCITANDAM REGVM
ET PRINCIPVM CATHOLI-
CORVM ATTENTIONEM
VTILISSIMA.*

ANNO M. DC. XXXIII.

Malach. 3.

Ipse quasi IGNIS conflans, & quasi herba filonum: & sedebit conflans & emundans argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quasi aurum, & quasi argentum, & erunt Domino offerentes sacrificia in iustitia.

Jerem. 11.

Tu Domine demonstrasti mihi, & cognovisti ostendisti mihi studia eorum.

Jerem. 6.

Probatores dedi te in populo meo robustum, & scies & probabis viam eorum. Omnes isti Principes (seu Superiores) declinantes, ambulantes fraudulentem. Argentum reprobum vocate eos, quia Dominus proiecit illos.

 AVCTOR LECTORIS.

VM omnium Christianorum
 ad salutem vehementer inter-
 lit, eos non credere cuius spi-
 ritui, sed probare spiritus,
 utrum ex Deo sint: satis cer-
 tum habeo, neminem Iesui-
 tarum, qui spiritum Dei ha-
 bet, graviter laturum, quod rationem
 spiritus eorum probandi alios docuerim. Si
 quis enim mansit in Societate Spiritus à S.
 Ignatio condita, ad Christum pertinere inve-
 niatur, & omnium bonorum gaudium imple-
 bit. Sin autem ex illa Spiritus Societate exi-
 visse in mundum, iamque ad Carnis & Sæculi
 Societatem pertinere deprehendatur, non
 magis habet cur mihi succenseat, quam flo-
 ris extiacti fœmina, cur speculum rugas seni-
 les ei exhibens solo illisum comminutumque
 velit: Quis nescit, quanta passim omne Iesui-
 tarum nomen invidia flagret atque infamia?
 Cuius causa eorū benevoli in Societatem trās-
 ferunt, quod de Ecclesiæ Christi primitiis
 Judæi Romæ affirmant Act. 18. *De
 hac secta notum est nobis, quod ubique ei contradi-
 citur, quodque de ipso Christo S. Simeon vaticinatur
 Luc. 2. Ecce positus est hic in signum,
 cui contradicetur.* Rursum verò qui quo iure

quaque iniuria minus Ordinem eorum
 amant, in eum conferunt illud Angeli de Is-
 maele Genes. 16. *Hic erit ferus homo, Manus*
eius contra omnes & manus omnium contra eum,
& è regione uniuersorum. FRATRVM (id est
 Monachorum) figet tabernacula. Minime
 proinde vulgare meum in Societatem est pro-
 meritum, cum hac ejus Anatome non modò
 institutum eius ab omni reprehensione vindicem,
 sed & corruptelam eius non nisi ad
 paucos pertinere, multos etiam aliena po-
 tius, quam sua culpa, à primigenio eius Spi-
 ritu desciscere, magnum autem aliorum nu-
 merum, qui sibi in virtutis amore ac studio
 constant omnium bonorum amorem o-
 pemq; mereri demonstrant, illud denique er-
 ga Iesuitas facere omnes doceam, quod S.
 Judas monet in epistola *Et hos quidem arguit*
iudicatos: illos verò saluate de igne rapientes: alii
autem miseremini in timore (eorum nempe salu-
ti timentes) odientes & eam, qua Carnalis est,
maculatam tunicam, quæ Tunica nihil aliud
 est, quam Carnis prudentia, quæ sæcularitate,
 Aulicismo, Ambitione, Avaritia, Simula-
 tione & Dissimulatione, siue Hypocrisi, præ-
 cipuè spectatur. Hanc Tunicam sordidam &
 maculatam plerosq; Primorum Societatis in-
 duos esse ipse Societatis Patriarcha Claudius
 Aquaviva locis à me laudatis conqueritur,
 ut abesse non possit, quin iam superiorum
Exemplo complures eadem iuduti inueniantur

tur abiecta illa Tunica, quam Pater Ignatius filiis suis fecerat, colore atq; insignib. Christi conspicuam, Mundi puta & omnium quæ in mundo sunt atq; à mundo expetuntur, despiciētiam atq; contemptum. Hac enim est *polymita* illa Tunica, sive varia & versicoloria vestis, & Christi *Liurea*, ut vulgò loquuntur, ex quâ familiaræ eius domestici cognosci, ab iisque qui de mundi cohorte sunt, internosci possunt. Hac Iesuitas amiciri Ignati⁹ voluit ut in *Examine Generali eorum*, qui in *Societatem* admittē volunt, videre est. Eius enim capite quarto monet, *necessarium esse, ut quis non ex parte tantum* (id est, non per sola Obedientiæ, Paupertatis & Castitatis vota) *sed omninò ab omnib. abhorreat, quæ Mundus amat & amplectitur: & admittat ac totis viribus concupiscat, quicquid Christus amavit & amplexus est. Ve enim mundani homines* (inquit) *diligunt & quarunt honores, famam magni nominis, estimationem in terra sicut Mundus eos edocet: sic quæ serè Christum amant, ardentè exoptant iis contraria, indui nimirum eadem veste & insignib. Domini sui pro ipsius amore, eo quod exoptant assimilari & imitari aliquo modo Christum, eiusq; vestibus & insignib. (sive Lucea) indui: quandoquidem ille ipse propter maiorem profectum nostrū spiritualem induit, nobisq; exemplum dedit, ut* IN OMNIBVS (etiam in fuga Aularum, in ieiuniis & vigilis multis, in psalmodia, in fame

& siti, in frigore & nuditate, in egestate de-
 niq; rerum omnium, & in mala specie homi-
 numq; scandalo & murmurandi occasione, se-
 dulò vitata (*eum imitari & sequi velimus. Exa-
 minandus proinde interrogetur, an decreverit pa-
 ratusq; si iniurias, illusiones & opprobria in Chri-
 sti insignib. inclusa, qua ei inferentur per quemuis
 viventium, admittere & scissam Christi Tuni-
 cam polymitam sive Liuream*) *patienter ferre.*
 Hoc ipsum in libro, qui *Regulas Societatis Iesu*
 complectitur, capite undecimo *Summarii*
Constitutionum ab omnib. Iesuitis observan-
 dum præcipitur: *& Alfonso Rodericus* parte se-
 cunda de Perfectionis & virtutis Christianæ
 exercitio, eos qui hanc regulam non examul-
 sim observant, negat esse verè Religiosos,
 neq; Iesuitarum præter nomen quicquam ha-
 bere. Hi ergò sunt, quorum carnalem san-
 guinibus maculatam tunicam odisse omnes
 debent, serioque votis omnibus comprecari,
 ut in illis, qui sic sordidati sunt: verum fiat,
 quod Isai. 4. legimus. *Omnis qui relictus fuerit*
in Sion, Sanctus vocabitur, si abluerit Dominus
*sordes filiarum Sion, & sanguinem Ierusalem la-
 verit de medio eius spiritu iudicii & spiritu ardoris.*
 Nunc quidem datum non est, quin vestis
 sic contaminata neminem plusquam ipsum
 Patrem Ignatium offendat, ut videatur illis
 Iacobi Patriarchæ verbis uti posse: *Tunica filii*
mei est. Fera pessima devoravit eum. Meritò pro-
 inde

inde mihi polliceor, facturos omnes germanos Ignatii filios, ut de labore meo tanto, ipsorum causa suscepto, multum me ament, ac pro mea salute vicissim laborem capiant, assidue in orationibus pro me solliciti, ut stem plenus & perfectus in omni voluntate Dei, cum omnibus aliis sedentibus ac silentibus unus ego ad opem Societati ferendam reb⁹ relictis occurrerim, contemptaque eorum offensa, qui cum sani sibi videantur non possunt non Medicum pessimè odisse, ad salutem eorum operæ meæ, minimè pepercero, aliorum denique in quorum manu est ruina hæc, ad firmiter suffulcendum, prohibendumque Societatis interitum, attentionem ac diligentiam excitare conatus fuerim.

Neque verò metuendum mihi videtur, ne illa res officii huius mei gratiam minuat, quod quæ non nisi paucorum culpa est, eius reliquos nullo suo merito participes facere videor, cum quæ delinquantur, ita *verius* vel universè à Iesuitis designata insimulo. Pari enim modo cum unus homo sacrilegio Deum offendisset, ipse Spiritus sanctus Ioh. 7. universè de populo sic pronunciat. *Filii Israel prevaricati sunt mandatum, & usurpaverunt de anathemate.* Nec dissimiliter Christus indiscriminatim Phariseos exagitat, quod cæci sint & duces cæcorum: quod caritatem Dei in se non habeant: quod omnia bona sua

faciant, ut videantur ab hominibus: quod
 foris appareant hominibus iusti & speciosi,
 intus autem pleni sint hypocrisis, iniquitate &
 omni spurcitia: quod longas orationes faci-
 ant, ut ea occasione devorent domos vidua-
 rum & uncta patrimonia domos suas aver-
 tant: quod ædificent sepulera prophetarum
 & ornent monumenta iustorum, ut scilicet
 acceptas elemosynas ad cultum Dei & San-
 ctorum eius convertere videantur, sicque
 multò plures opes à piis hominibus accipi-
 ant: quod Pontificis Caiphæ, hominis athei
 & Sadducæi, aliorumque Sacerdotum grati-
 am aucupantes, hominibus auctores essent
 opes suas potius in Corbanam seu templi ga-
 zophylacium mittendi, quàm ad tolerandam
 Patris ac matris egestatem conferendi, ut
 scilicet magnam pro Templo sollicitudinem
 gerere viderentur, & Sacerdotes etsi Saduca-
 os, nec spiritum ullum, nec corporum resur-
 rectionem credentes, vicissim haberent pro-
 pitios: quod maximis suis laboribus propter
 spiritualem proximorum salutem susceptis
 longè plus hominibus nocerent, quam pro-
 dessem, & mare atque aridam circumeuntes,
 ac tantum non ad extremos usque Indos pe-
 netrantes, ut vel unum facerent profelytum
 sive ex gentili Judæum & regni filium, cun-
 dem mox suæ avaritiæ, ambitionis, invidiæ
 & hypocrisis exemplo facerent filium gehem-

næ. Neque tamen viri optimi inter Phariseos defuere, qui nulli prorsus criminum istorum affines essent, tanquam Nicodemus, Josephus, Jairus, Gamaliel & Paulus, qui se gloriatur esse Phariseum & filium Pharisei, in lege conversatum sine querela. Hi & horum similes, nullius superiorum culparum sibi consci, nihil causæ habere sibi visi sunt, cur Christi in Phariseos investivis contumeliam sibi factam interpretarentur, quorum modestiam & animi æquitatem probos & prudentes Jesuitas, velut innocentes ætatis nostræ Phariseos, imitaturos confido.

Si quis autem nominis dissimulationem aliquid monstri alere suspicetur, nihil Christianæ caritate alienum à se fieri credat, si persuaderi sibi patiatur, non aliam mihi nominis mei hoc tempore occultandi causam esse, quam Paulo Apostolo fuit, suam ad Hebræos epistolam nomine suo non adscripto emitenti. Sciebat quippe se nullo suo merito Hebræis invisum esse, quod Moysen contemneret & legi eius obrogate crederetur. Itaque verebatur, ne nominis sui invidia aditum epistolæ ac disputationi suæ ad Hebræos obstrueret. Similiter autem & Propheta ille 3. Reg. 20. occurrit regi Achab in via, & pulveris sanguine mixti adspersione mutavit oculos suos & faciem, ne à Rege agnosceretur, utq; eo pacto Regem ad peccatum suum suo ipsius iudicio

dicio condemnandum posset adigere. Eadem
 ipsa mihi est cautio, proptereaque intelligens
 Lector non tam quis, quam quid afferat,
 ad rem pertinere cogitabit. Sitamen Sum-
 mus Pontifex edicto Auctorem nomen suum
 edere iubeat, seque veritatem omnium Ana-
 tomiae partium cognoscere velle fidem faciat,
 nullam in memoriam fore testor, quin iusta
 ejus capessam, & ad imperium ejus, quem
 velut Christi in terris Vicarium observo &
 colo, agilis occurram. Ac nisi omnia me fal-
 lunt, iudicio ejus per facile probavero, si ma-
 gnos S. Ignatius in fingenda condenda Socie-
 tate labores cepit, non multo minores esse,
 quos ipse exhausti in eadem refingenda, &
 dissolutionem ab ea pestemque prohibendo.
 Quod utinam Vibanus noster, eo ingenio &
 eruditione Pontifex, totam hanc causam suae
 cognitioni serio vindicaret! Fortassis mea
 potissimum opera haec cum mox laus seque-
 retur, ut si S. Ignatius, Societatem tanquam
 Romulus aeternam Urbem condidit, nec ta-
 men Furio Camillo Urbem ab hoste iam ca-
 ptam recuperanti obstinuit, quin alter ejus Pa-
 tris conditorque audiret, non dissimiliter
 Urbanus Societatem exitio maturam confer-
 vasse omnium gentium linguis merito praedi-
 cetur: quod certe multis partibus gloriosius
 illi fuerit, quam Romam ex lateritia
 marmoram fecisse.

ANATOMIE SOCIETATIS JESU,

Sive probatio Spiritus Jesuitarum.

1. Joh. 4.

Nolite omni Spiritui credere, sed probate Spiritus, si ex Deo sint: quia multi exiverunt in mundum.

Probatio Spiritus Jesuitarum, fit ex societatis

Primoribus seu superioribus: quia, ut scriptum est Eccle. 10. *Secundum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis est rector civitatis, tales & inhabitantes in ea.* Et secundum Aristotelem q. Ethic. 8. *Civitas aut Collegium id dici solet, quod in ea est ἡ ἀρχή, seu principium, sive, quod in ea dominatur.*

Fructibus sive effectis: Sic enim Christus judicare docet Matth. 7. *A fructibus eorum cognoscetis eos.* Et Luc. 6. *Vnaquaqueque arbor de fructu suo cognoscitur. Non est enim arbor bona, qua facit fructus malos.*

De Superioribus Societatis Jesu.

Superiores Societatis, alii utuntur

Prudentiâ Spiritûs, DEO soli seruientes: qui omnium bonorum amorem merentur. Horum

Finis Ultimus, est Gloria DEI & Salus animæ propriæ.

Medius, est Salus spiritualis proximorum, ut ab erroribus fidei, aut à peccatis revocati, salvi fiant.

Media ad consequendum Finem, sive Instrumenta, sunt partim

Res, eaq; pertinentes vel ad Perfectionem sui; ac vel Communis cum omnibus Religiosis, ut Vota Obedienciæ, Castitatis, Paupertatis.

Propria Societatis: ut Votum quartum, eundi quocunq; Pontifex aut Superiores miserint.

Profectum aliorum: & vel (ad Intellectum informandum; ut Disciplina Scholastica, utilis ad parandam

Eloquentiam & Linguarum Hebrææ, Græcæ & Latinæ intelligentiam.

Sapientiam divinam seu Theologiam. Humanam seu Philosophiam.

Voluntatem movendam, ut Exempla propria virtutum. Ministerium Verbi & Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ.

Personæ aliæ sunt Primariæ, cæq; usus vel Ecclesiastici.

(ut

Prædicatores, liberè Docentes Veritatem Fidei & Virtutes morales.

Arguentes Errores Fidei & Vicia & peccata.

Confessarii, præditi Scientiâ & virtute.

Scholastici, ut

Magistri Literarum Divinarum Humanarum : docti potius, quàm multi.

Mo-

Morum erga Deum & Homines.

Discipuli Interni, sive Socii. Externi.

Secundariæ, eaq; usus Domestici, sive Coadjutores temporales.

Carnis sive sæculi, DEO & Mammonæ servire cupientis: qui quoniam in Mundum exiverunt, ac Deum oderunt, (ut Christus docet Matth. 6.) omnibus bonis odio esse debent, ut Davidem imitentur, cujus verba sunt Psal. 138. *Nonne qui oderunt te Domine, oderam, & super inimicos duos tabescebam? Perfecto odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi.* Et Psal. 25. *Odivi Ecclesiam malignantium, & cum impiis non sedebo, in quorum manibus iniquitates sunt: dextra eorum repleta (et si nunquam satiata) est muneribus.*

Finis Ostentatione, qui præfertur & simulatur.

Ultimus est Gloria DEI.

Salus animæ propriæ.

Medius Remotior, Salus spiritualis proximorum.

Proxi-

Proximus, Dignitas Se-
dis Apostolicæ.

Vide pro- Veritate, qui revera spectatur &
bationem p. & omnium, quæ in Societate
existorum Superiorum men-
te fiunt, mensura est & regula.
Ethic est

Ultimus, Bonum cujusq; pro-
prium Utile: Iucundum:
Gloriosum.

Medius, Remotior, Gloria
& amplum Imperium Ge-
neralis præpositi Societa-
tis

Vide ejus- Proximus, Monopolium
dem utili- rerum summæ necessita-
tatem p. tis & dignitatis.

1. Gratia Apud Deum:
ut nemo in DEI
gratiâ esse possit;
nec veniam sive
peccatorum abso-
lutionem obtine-
re, nisi per Jesuitas:
Apud Principes
& Magnates ut
nemo Honores,
officia & opes ab
iis consequi possit
nisi per Jesuitas.

2. Fidei,

2. Fidei, Catholicæ,
ut nemo ex paga-
no Christianus,
aut ex Hæretico
Catholicus fieri
possit, nisi operâ
Jesuitarum.
3. Perfectionis, ut ne-
mo possit esse per-
fectus aut sanctus,
nisi per Jesuitas,
id est, nisi in socie-
tatem eorum re-
ceptus.
4. Eruditionis, ut ne-
mo divinas & hu-
manas literas pos-
sit discere nisi Ma-
gistris utatur Jesu-
itis.
5. Virtutis, seu Bo-
norum morum, ut
nemo benè mora-
tus fieri possit,
nisi per monita &
exempla Jesuita-
rum.
6. Famae seu Boni no-
minis, ut nemo
bonus aut doctus
existi-

existimetur, nisi
suffragantibus, aut
saltem non refra-
gantibus, Jesuitis.

Vide Media eorum sunt

Res: exq; partim

Informantes mentem ut do-

ctrina

Exoterica seu Publica, quam
cum omnibus communi-
cant, in dictationibus,
sermonibus & libris.

Aëroamatica, seu **Secreta**,
mystica, arcana, & in my-
sterio abscondita; quæ
nō nisi magis fidos imper-
tiuntur.

Conciliantes autoritatem

Directè: Familiaritas & tes-
timonia principum & mag-
natum, exemplo Pharisæo-
rum, tubis ante se canenti-
um, ut honorificarentur ab
hominibus.

**Editio multorum & magno-
rum voluminum**, majorem
partem aliunde exscriptorū.

Obliquè: Obtrectatio erga
Personas eorum, qui extra
Jesuitarum Scholas magnā

erant

eruditionis aut virtutis
laudem sibi pepererunt.

Institutum & mores aliorum
ordinum Religiosorum,
qui magnam perfectionis
opinionem habent.

Libros ab antiquis & novis,
qui Jesuitæ non fuerunt
scriptos: sub prætextu,
quòd ab illis vel fidei vel
bonis moribus imminet
periculum: Cùm Jesuita-
rum libri ad omnem eru-
ditionem & virtutem suf-
ficient.

Censura librorum inprimen-
dorum, ut nusquam ali-
quid inter Catholicos edi
possit, quòd minus sit in
rem aut honorem Jesui-
tarum: aut aliis ad for-
mam, & doctrinæ ma-
gniq; erga Ecclesiam aut
rempub. meriti opinionem
suffragari possit.

Moventes animum

Alliciunt ad

Societatem, ut quis Socie-
tatis membrum fiat aut
mancat:

Præ-

Radicatio Societatis:
 & instituti ac fructu-
 um ejus supra omnes
 alios Religiosos Ordines.

Inescatio Juventutis, vo-
 luptatis jucunda, avaris
 utilia, ambitiosis
 splendida proponedo.

Educatio Novitiorum
 mollis & delicata, ne
 à nomine Societati
 dando deterreantur.

Caritatem, ut quis Socie-
 tati faveat: quæ effici-
 unt **Objectionem**

Adulationes, maximè
 Principum, Epi-
 scoporum, Magna-
 rum & divitum.

Spectacula scenica &
Comædiæ.

Acroamata & sympho-
nia.

Munditia exquisita
 exemplo Pharisæ-
 orum.

Spem, ut cum suffragan-
 tur à se pendentibus.

ad impunitatem deli-
(ctorum)

ad opes:
ad honores.

Liberalitatem: ut quis im-
pensas faciat in eorum
Sumptuosissimas aedifica-
(tiones.

Bibliothecam:
Supplicationes, seu pro-
(cessionis solennes:
Sacram suppellectilem &c.

Compefcunt & deterrent:
ut est insectatio seu perse-
cutio eorum qui vel à So-
cietate desciscunt, vel mi-
nus in eam creduntur be-
nevoli, id est, qui pruden-
tiam istam Carnis, tan-
quam DEO inimicam, in
hominibus Religiosis fe-
rendam non putant. Gal.
4. Ergò inimicus factus sum
vobis, verum dicens vobis.

Personæ seu subditi considerantur

Ex usu Primariæ: Internæ, Ecclesiastici:
{ Prædicatores:
Vocales, in docen-
dâ Veritate Fi-
dei, & arguen-
dis Hæreticis.

Mul,

Multi in arguen-
dis vitiis &
peccatis prin-
cipum & Epi-
scoporum.

Confessionarii, erga
principes Magna-
nates minime terribiles
sed faciles & be-
nigni.

Scholastici, ut Magistri
Literarum divinarum &
humanarum: multi
potius, quam docti:
qui sunt idonei magis
ad multiplicanda,
quam ad roboranda
& perficienda Colle-
gia;

Moram, qui velut aves
illices, multos in So-
cietatem illiciant.

Externæ; Mares: Pueri, maximè divi-
tum filii, aut nobiles, aut
ingenio præstantes: iiq;
numero multi, unde plu-
res in Societatem coo-
ptari possint,

Pueriles, maximè Ma-
gnates, futiles &
cre-

creduli, rebusq; fri-
volis ac nugis pue-
ribus voluptatem
capere soliti.

Faminiæ ; maximè
Viduar dotatæ.

Secundariæ: ut Coadjutores tempora-
les, sive Laici magno numero, qui
cæteros maximè Novitios & in stu-
diis occupatos, omni operis facien-
di necessitate & ministerio servili li-
berent.

Ex affectu: illi fines Superiorum

Intelligunt: & in Societate manent

Boni: Dolent suâ causâ, quòd ex soci-
etate exire non possint
sine infamiâ, & sine
hostili Superiorum odio.

Alienâ causâ, quod pluri-
mos virtute & meritis
præstantes viros, quos
habet Societas, ab omni
officiorum spe in perpe-
tuum exclusos, multas
iniurias ab indoctis & im-
probis Superioribus ac-
cipere vident.

Metuunt; Depravationem sui
ex Imperio superiorum
exemplo æqualium.

Odium

Odiū aliorum, ex morum
dissimilitudine, cū eve-
niat illud Psalmi: *Cū
loquebar illis, impugnabant
me gratis.*

Depravantur, ut conentur jugum Su-
(periorum

Excitere Aperitè, conci-
tandis motibus in So-
cietate, turbis & se-
ditionibus.

Tectè, insinuando in gratiam
& familiaritatē Principum &
Magnatum, quorum præsi-
dio adversus Superiores & Ju-
dices vel Delatores munian-
tur.

Levare: Deferendis Sociorum
nominibus, sive clanculum
eos accusando: ut alienâ im-
pensâ Superiorum gratiam
sibi comparent.

Similiter obsequendo Superio-
rum voluntati, vel adulando.

Æruscando, circumventis pe-
culiosis viduis uncta earum
patrimonia Societati lucrifaciendo.

Obtrectando gloriæ eorum,
 qui extra scholas Societatis
 magnam doctrinæ & virtu-
 tis opinionem consecuti
 sunt.

Non intelligunt propter simplicitatē.
 Parum utiles Ecclesiæ ac Rei-
 (publicæ, ob

Veritatem, ratione

Doctrinæ: cum pro-
 pter vitiosam docē-
 di rationem, quā
 Societas utitur,
 non multum in li-
 teris proficiant:
 nec nisi per vulga-
 tas omnibusq; no-
 tas Scholarum can-
 tinelas addiscant.

Vitæ, cum eorum ig-
 nem sive zelum cæ-
 terorum exempla
 suffocent & extin-
 guant, ut à sæcula-
 rium moribus pa-
 rum abeant.

Opinionem, cum quam-
 vis ipsi sint boni & in-
 nocentes, cæterorum
 tamen similes, nulloq;
 gene-

genere meliores à multis credantur, eisque invidia ex communi Societatis infamiâ, nullo ipsorum merito, consletur.

Noxii, cum benefacere se putantes, Mangoniam facere incipiunt, & pueros blandiendo, nec pauca de statu Societatis mentiendo in nasam illiciunt.

Fruetus sive effecta & opera Societatis Jesu

Primigeniâ, quam S. Ignatius condidit, & Apostolica Sedes probavit: Cujus institutum nemo Catholicus, sive propter Apostolicæ sedis approbationem, sive propter conditoris pietatem non magnoperè commendare potest, quin sociis ex regulæ præscripto viventibus libenter illa Apostoli verba impertiat. 1 Cor. 1. *Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem filii eius Iesu. Et Philip. 2. Si qua Societas spiritus, implet gaudium meum, ut idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, idem ipsum sentientes, nihil per contentionem neq; per inanem gloriam: sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes,*

*nec qua sua sunt, singuli considerant et
sed qua aliorum*

Per se, id est, nati ex pietate, & se-
cundum mentem, sive intentio-
nem S. Ignatii

Fructus

Interni, sive in Societate

Virtus perfecta, in pa-
cissimis, quos scilicet Eccle-
sia consecravit, sive canoni-
zavit.

Medicinis in multis, maximè
Societate adhuc novâ & se-
vente.

Doctrina sive eruditio medicæ
(criticæ)

Externi, extra Societatem

Mediocris virtus & eruditio
multorum Catholicorum.

Mediocris messis inter Gen-
tes & Hæreticos.

Per accidens, & præter S. Ignatii
(intentionem)

Interni, in Societate: ut Cor-
ruptela Societatis ex Eunomia
vitio, & ob defectum nomi-
næ sine regulæ, cum S. Ignatii
natus plus pietatis & boni
mentis, quàm eruditionis
aut prudentiæ ad regulam con-
servandam attulerit, sedulo
caverit

caverit, ne suæ Societatis homines quicquam Monachorum simile haberent, qua dere videri potest Mariana in dicto libro c. 1. 2. & 19.

Externi, extra Societatem

Primi: Intermissa Cleri & Curia Romanæ reformatio: Quoniam Jesuitæ spem attrulerant, fore ut per ipsos etiam sine tali reformatione Pontificis auctoritas conservari, & Hæreses extingui possent. Hac dere videantur Gentiani Herveti epistolæ in Actis Concilii Tridentini.

Contenta Monachorum, maximè Benedictinorū, opera qui si reformati fuissent, longè amplius, quàm Societas, Ecclesiæ ac Republicæ prodesse potuissent. Sed quoniam reformatio fieri non poterat, nisi Monasteria multa opulenta sæcularibus Clericis commendata, sive in prædam data, Ordinib⁹ suis restitue-

erentur, & ibi homines
 Hebraicè, Græcè & La-
 tinè benè docti, rum
 Philosophi & Theologi
 luculentis stipendiis cō-
 ducti docerent: satius vi-
 sum fuit, novum Ordi-
 nem institui, quàm vete-
 res instaurari.

Orti ex primis

Pertinacia & stabilitas Hærese-
 on, ob scandala non subla-
 ta, & intermissam Cleri &
 Curia reformationem.

Exigua messis inter Gentiles:
 quoniam operarii, quos so-
 cietas præbuit, erant nume-
 ro pauci, nec oculis hominū
 exhibebant signa Apostolat⁹,
 omnem nempe patientiam &
 mortificationem & stigmata
 Jesu in carne suâ, quippe qui
 in victu & amictu nihil
 Communi honestorum ho-
 minum consuetudine disce-
 dant.

Interpolatæ seu depravatæ, quam Satan &
 caro ac sanguis invenit & tritico S. Ig-
 natii manu seminato, velut zizania
 superfeminavit. In quam cōvenit pro-
 phe-

pheticū illud Isa. 17. *Quia oblita es DEI, Iesus saluatoris tui & fortis adiutoris tui nō es recordata* (cāq; ob causā ad humanæ prudentiæ & calliditatis artificia confugisti) *& germen alienum seminabis. Mans quidem semen tuum fiorebit, sed in die hereditatis ablata est messis, & dolebis graviter, postrema prioribus tam parum respondere. Nec abluat ab Ordine Jesuitico, quod de Homine Salomo pronunciat Eccle. 7. Solummodo hoc inveni, quod fecerit Dominus hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit questionibus seu computationibus, ut est in Hebræo & Chaldæo, qui scilicet seipsum quærit, & Utile sollicitis computat articulis. Hanc degenerem Societatem Sedes Apostolica nunquam probavit, nec probare potest, cū prudentia carnis inimica sit DEO. Rom. 8. Ita q; omnes boni illis Christi verbis rectè facessere eam jubent, Vade retrò Satana, Quia scandalum es mihi: non enim ea sapias, quæ DEI sunt, sed quæ sunt hominum. Cum ergò Jesuitæ degeneres contra interdicitum secundæ congregationis generalis, quo nova Collegia admitti vetatur, Collegia multiplicare, eam q; ad rem, Monasteria sibi dari postulant, nisi sciant d. versorum Pontificum iudicio id*

fine sacrilegio fieri non posse, & opes
 Monasteriorum esse panem pauperum,
 quem qui defraudat, homo sanguinis est
 sive homicidii reus Eccl: 34. tam pii
 principes, Davidis exemplo facere de-

Vide bent, qui sic de se prædicat Psal. 15.
 æsti- Non congregabo conventicula eorum de
 monia sanguinibus, nec memor ero nominum eo-
 rum per labia mea.

Interni fructus Societatis de pravata:

In specie, in

Superioribus: Ambitio Præpositi Ge-
 neralis, Monarchiam, lateq;
 patens Imperium affectantis.

Aulicisimus & sæcularitas ac poly-
 pragmosyne.

Tyrannicus imperandi modus, id est,
 Fraudulentia & Violentia.

Subditis: Mollis & delicata Novitiorum
 (educatio:

Laicorum magnus numerus, atq; li-
 centia magna.

Mangonia, sive Diabolica homines
 inescandi & in societatem illi-
 ciendi ratio.

Ægritudo animi, & ex Societate ex-
 eundi desiderium.

Patrimoniorum in Societatem illato-
 rum jactura & mendicitas.

Æruscatio, & hæreditatum captatio,
Adulatio erga Superiores, & externos
Magnates.

Quadruplicatio, & Sociorum delatura.
Invidia erga viros doctos & claros ex-
tra Societatem.

Contumacia erga Superiores.

Aulicifimus & Sæcularitas.

In genere:

Multiplicatio Collegiorum, contra-
interd. cum secundæ Congrega-
tionis Generalis Societatis

Multitudo semi-doctorum magistro-
rum, quibus multæ cathedræ
occupari possunt.

Sophistica docendi ratio non spectans
profectum studiorum, sed ser-
vius ambitioni Patris Genera-
lis. Collegia multiplicare, mul-
tosq; Magistros habere cupien-
tis, quos in novis scholis col-
locet.

Paucitas vel penuria hominum in li-
teris & scientiis eminentium.

Mollitia, sive laborum & in commo-
ditatum impatientia.

Dilapidatio facultatum Socie-
tatis, & ingens æs alienum.

Hypocrisis, duplicitas, simu-
latio & dissimulatio sub per-

sonâ perparcè viventium, nulli q; se simpliciter ostendentium.

Inficiatio impudens eorum, quæ Catholicæ, præcipue q; Clerici super candelabro positi designant,

Apædeusia, & contumeliosa contentiosa q; adversus heterodoxos disputandi & agendi ratio: & Principum ad vim erga errantes parandam. de hortatio.

Infamia publica, & mala species, atq; ipsius S. Ignatii contemptus, quasi qui tam vitiosum ordinem instituerit, cum gloriantur Jesuitæ, *Societatem hodie vigere ac florere, inq; primâ Fundatoris regulâ stare. Et spiritum, quo primum, animata coaluit, adhuc valentem ac vegetum esse.*

Externi fructus sunt

Privati, qui in eo spectantur, quod Multi pueri & adolescentes, Jesuitarum impulsu, voto Castitatis incautè se illigant, ut postea Jesuitæ fieri necesse habeant.

Multi literas oderunt & relinquunt, numero & difficultate regularum Grammaticarum deterriti.

Multi dictationibus Magistrorum obruti,

ruti, valetudinis jacturam faciunt.
 Multi pecuniis emungunt, & quas impendunt in libros Jesuitarum inutiles, aut in supervacuas eorum ædificationes, Comædias, Sodalitates, supellectilem.

Multi patrimonii & hæreditatibus suis callidè evertuntur.

Multi egentes piorum elemosynis minus adjuvantur.

Multi per invidiam infamati impediuntur, quo minus publico prodesse possint, si præsertim Pharisei cum Herodianis aulicis conspirent.

Multis occasio præcipitur, literarum professione se alendi.

Publici: primi: Ecclesiastici, ut

Conciliorum raras: cum Jesuitæ hominibus persuadeant, nullas esse Conciliorum cogendi causas: cum ipsi præstant omnia, quæ ad conservandam fidem morumq; disciplinam pertinent: mores quoq; caput Ecclesiæ nullâ correctione indigeant.

Episcoporum inhabilitas & ineptia ad munus suum, cum Magistrorum Jesuitarum doctrina & exemplo nec Contemplativam vitam, nec patientiam Apostolicam addiscant: à

Confessariis etiam vix tertiam muneris partem implentes facile à peccatis absolvantur, cumque Jesuitæ non ipsi modò vitia Prælatorum non arguant, sed nec ab aliis argui patiantur, & libros Conciliorum, & reformationis necessitatem demonstrantes inprimi prohibeant, eorumque auctores Episcopis in visos reddant.

Epicurismus Sadducæorum, sive Clericorum secularium qui sic vivunt, ut nec resurrectionem mortuorum, nec Angelum aut spiritum credere videantur: quippe quos opes corrumpant, nec vel Episcoporum, vel Jesuitarum Magistrorum & Confessorum eminentis virtus, nec Concilii decreta ab errore revocent.

Infamia veterum Ordinum Monasticorum, quibus Jesuitæ causas assignant ortarum Hæreson, & non observatæ regulæ dicam publicè impingunt.

Fermentum Monachorum Jesuitica disciplina imbutorum, ut munditiem in suppellectili ac re divinâ, tum quandam gestium ac sermonis concinnitatem conficiantur, charita-

sis & misericordiae non æquè memores. Sed in vectigalibus magnâ accessione & incremento amplificandis, & prædiis fundisq; continuandis curam omnem & cogitationem defigentes: unde fieri necesse est, ut alii eos velut avaros contemnant & oderint, omniaq; eorum opera bona ludibrio habeant, alii eos propter nomen sanctitatis quod habent, imitentur; eoq; pacto Deus Avaritiæ peccato per totum Reipb. corpus pertinente gravissimè offensus, & suæ parentans injuriæ, super Germaniam effundat indignationem furoris sui & forte bellum, & comburatur eam in circuitu. Il. 24. Ut enim ipse de populo suo prædicat Il. 57: *Propter iniquitatem Avaritia eius iratus sum, & percussi eum: abscondi ab eo faciem meam & indignatus sum.*

Opiniones aliquot scandalosæ, nefariæ & hæreticæ quorundam Jesuitarum, quas diu occultas habuerunt, nunc tandem potentia sua freti publicare ausi sunt: velut videre est Apologia perfectionis Nicolai à Jesu Maria Carmelitæ, Romæ bis edita, & Ravensburgi nuper recusa.

Politici, ratione

B. 6.

Prima

Principum, quos Jesuitarum adulatio,
& Confessariorum indulgentia
corrupt, ut.

Tyrannica quorundam impe-
randi ratio, libidinem pro
lege, bonum suum privatum
pro fine habentium: Cum
Superiores societatis eodem
modo ipsi quoq; imperent,
& Principes suos imitatores
non modò à peccatis absol-
vant, sed etiam beatificent,
& Sanctitatis laude afficiant.

Hypocrisis aliena & ipsis non
iussa agentium, quæ scilicet
Sacerdote, quàm Principe
sunt digniora.

Oscitatio & negligentia nihil
agentium, omniaq; Ministris
permittentium.

Egestasrem malè gerentium,
nulloq; delectula agentium.

Sacrilegia, opes Ecclesiarum
in suos, aut in alios usus invi-
tis conditoribus converten-
tium.

Subditorum, ut.

Corruptela fidei, Cum Jesuitæ partim
deuterosis suis & traditionibus
Pharisaicis: partim factis, populum

in errores inducant, ut sibi persuadeant, posse aliquem DEO simul & Mammonæ servire: posse aptum esse regno cælorum, qui manu ad aratrum missa retro respiciat: Eremitarum & Monachorum opera penitentia, & psalmodiam non esse opera charitatis: & multa alia, quæ Romana Ecclesia, ut impia & hæretica damnavit, Velut videre est in Carmelitæ Apologia perfectionis Ravenspurgi per quartum edita.

Corruptela morum, ex quotidianis ambitionis avaritiæ, mendaciloquentiæ & adulationis Jesuiticæ exemplis, per quæ discipuli eorum fiunt filii Gehennæ, sicut Pharisaorum discipuli, à fermento eorum non caventes.

Ignorantia in literis ac disciplinis, cum falsa scientiæ persuasione: cum in scholis Societatis modum docendi vitiosum esse multi primarii Jesuitæ publicè fateantur: cumque magistri novelli scholarum sint nequiores nummis novis, qui in hoc docent, ut discant,

Puerilitas, & inepta iudicii, sermonis & conversationis, cum sufficiat discipulo, ut sit sicut Magister ejus,

Homo bonâ fide Scholasticus à puero inter pueros in umbrâ altus & eductus, vereque animal, quod ab omnibus derideretur.

Orti ex primis.

Offensa DEI & Sanctorum calitum, ex Ecclesiasticorum bonorum prophanatione.

Pertinacia Protestantium in errore ex malo Catholicorum exemplo, & impudenti manifestæ corruptelæ inficiatione: itemq; ex contentiosis & contumeliosis Jesuitarû libris qui acerbitate maledictorum minimè temperant, & Principibus arma in heterodoxos induunt.

Impenitentia, siue obstinatio Catholicorum, cum partim ob Prædicatorum & Confessoriorum silentium peccata sua pro peccatis non habeant, partim ea operibus arbitrariis & sponse susceptis, aut levioribus compensare velint, partim Confessoriorum Jesuitarum exemplo ad faciendos dignos pænitiæ fructus nequaquam moveantur.

Bella Civilia, nata ex bello, quod peccatores cum Deo gerunt, (*quis enim restitit ei, & pacem habuit?* Job. 9. & ex armigera Jesuitarum doctrinâ, qui

errantes armis compellendos effe-
 docent, ut ad Ecclesiam redcant,
 etsi scandalis veteribus nondum ex-
 viâ tublatis, quin etiam novis mul-
 tis objectis, *Eos, qui transibant sim-
 pliciter, convertistis in bellum Mich. 2.*
 Scandalum & murmur publicum ad-
 versus Jesuitas, malaq; de ipso S.
 S. Ignatio, & instituto Societatis
 opinio.

Testimonia de vero Fine istorum Superiorum. p. 13.

Claudi^o Aquaviva Generalis Præpositus So-
 cietatis scripsit *Industrias de curandis Societatis*
morbis, qui Liber editus est Romæ anno
 1616. cuius cap. 15. pag. 79. hæc verba sunt:
Secularitas & Aulicismus, insinuans in famili-
aritates & gratiam externorum, Morbus est in
Societate & intra & extra periculosus, & istis quæ
eum patiuntur, & Nobis (Superioribus) ferè
nescientib. paulatim subintrat, SPECIE quidem
(seu fallaci prætextu) lucrificandi Principes,
Pralatos, Magnates, conciliandi ad divinum ob-
sequium huiusmodi homines Societati, iuvandi
proximos (id est, præ nobis ferimus & simula-
mus, nostrum Finem esse maiorem Dei glori-
am & salutem spiritualem proximorum) sed
REVERA quarimus interdum nos ipsos (sive no-
stros honores, nostrasq; utilitates & volupta-
tes habemus propositas) & paulatim ad secu-
lariaz

laxa deflectimus, id est, ea quæ in mundo sunt diligimus, adeo quæ caritas Patris in nobis non est. Idem in sua *Institutione pro superioribus Societatis ad augendum in Societate Spiritum*, qui liber Romæ eodem anno exiit, cap. i. pag. 11. sic testatur: *Est & alia malorum radix longè periculossima, eoque periculosior, quo minus vulgo noxia censeretur* (id est, à plerisque in Societate pro peccato non habetur) (rerum scilicet externarum occupatio) sive secularitas & πολυπραγμοσύνη inquam Superiores UT PLURIMUM ac variis nominibus SUPRA MODUM effundi solent. Sunt enim qui natura quadam propensione ad distractiones (sive Ardalionismos & secularium negotiorum nihil ad se pertinentium curam) prout non solum oblatas occasiones cupide arripiunt, ut operam suam impendant, sed eas ipsimet vltro querunt & nasci quodammodo ac succrescere faciunt Alii (Superiorum) per SPECIEM proximos lucrificandi multis sese Visitationibus implicant, iisque non modo non necessariis, sed parum etiam utilibus; atque in his ita versantur, ut à secularium (sive Aulicorum) moribus parum abscedant. id est, ut Aulici potius, quam Clerici videantur.

Vnde Iesuita Monopolii utilitatem didicerint. p. 13.

Apocalypcos cap. 13. Bestia quadam de terra ascendit, & habet cornua duo similia Agni, sed loquitur sicut Draco. Hæc Bestia alteri Bestiæ nempe Antichristo, habitantes in terra subiicit, ita ut Antichristus spatio quadragin-

ra duorum mensium consequatur totius orbis
 Imperium, & potestatem in omnem tribum, &
 populum, & linguam, & gentem, & adorent
 eum omnes qui in habitant terram, quorum nomi-
 na non sunt scripta in libro vita: Medium verò,
 quo uritur, ut tam brevi tempore totius or-
 bis imperium Antichristo conficiat, est Mo-
 nopolium panis, vini, salis, aliarumq; rerum
 vitæ humanæ necessariorum. Facit enim omnes
 pusillos & magnos, & divites & pauperes, & libe-
 ros & servos habere characterem Bestia sive Anti-
 christi in dextram manu sua. aut in frontibus suis
 & ne quis possit emere aut vendere, nisi qui habet
 characterem. Hic sapientia est. Atque hanc sapi-
 entiam, à Bestia illa Jesuitæ, carnalia, vel be-
 stialia sapientes, didicerunt, & volunt omnes
 Principes & subditos, mares & foeminas, a-
 dultos & pueros, habere Characterem sui
 Præpositi Generalis Mutii Vitellii, aut mutien-
 tis vel mugientis Vituli, & adorare Apim
 istam Aegyptium, in quem convenit illud
 Qse. 13. *Factura artificum totum est. His ipsi di-
 cunt, Immolate homines, Vitulum adorant et.*
 Character verò est VOX NOSTRIS. Si quis enim
 Vitulum ipsorum adorare, aut ei se suosq; li-
 beros immolare eiusque nutui ac ditioni sub-
 iicire recuset, de hoc dicere inter se solent,
 NON EST EX NOSTRIS. Et tales si excludi
 possint à commercio rerum tam pretiosarum
 & necessariorum, haud stultè sibi persuadent,

mor futurum ut omnes Vitulum ipsorum adorabundi viderentur. Verum qui habitat in cœlis, irridebit eos, ut mox in ipsis quoque impleta appareat fides oraculi illius Ocl. 8. *Proiectus est Vitulus tuus Samaria: in aranearum telas erit, quia artifex fecit eum, & non est Deus.*

Monopolii Iesuitici Specimen.

Ceniponte non ita pridem Serenissimæ memoriæ Principi Leopoldo Archiduci Iesuitæ persuaserant, ex usu tum ipsius, tum reipublicæ futurum, si Consiliarii, Cubicularii, omnesque omnino Aulæ eius familiares solis Iesuitis utantur Confessariis, nec ad Franciscanos aut aliarum familiarum Religiosos, veniæ & absolutionis à peccatis petendæ causa accedendi ius habeant. Et Archidux isto Pharisaico hominum generi, à quo inde à puero altus & educatus, & assidue eorum blanditiis & obsequiis homine Christiano, nedum Sacerdote, eodemque Religioso parum dignis delinuitus fuerat, plus æquo obnoxius, suis iam edixerat, ut Confessionis peccatorum faciendæ causa ad neminem nisi ad Reverendos Patres Societatis Jesu se conferre animum inducerent. Sed cum plerique Equestris loci homines (quorum unus ista mihi retulit) id ferrent indignissimè ac sine circumspectione testarentur, se potius Aulam istam missam facturos, quam

quam ut Monopolium istud Jesuiticum raturum haberent, ac tale servitutis iugum nec Persæ homini ferendum animabus suis imponi paterentur, Archidux tandem veritus ne res Romam renunciata magnæ sibi foret invidiæ, quasi qui famam & existimationem aliorum Religiosorum ludum omnibus iocumque facere nihil pensi haberet, satis habuit magnopere suis confirmare, obsequii minime vulgaris loco sibi futurum, si sua sponte Jesuitas potius, quam alios, Conscientiarum suarum arbitros ac moderatores sibi optarent. Quis autem, qui non sit omnino hebes & obtusus non intelligat, abesse non posse, quin tali modo Confessionis Sacramentum profanetur, & ambitionis, avaritiæ & Hypocrisis instrumentum fiat? Jesuitas tamen tanta nec Dei, nec aliorum Religiosorum iniuria quicquam movet, modo ipsi in Principum Aulis regnum obtineant. Qui quid eiusmodi captis struant, quemque si fortuna sequatur artificii sui eventum cupiant, nemini quam Summo Pontifici manifestius apparere arbitror, quem etiam intolerabili Pygottibarum istorum ambitioni fibulam maturè imposturum confido.

Testimonia de Societate de generatione & depravatione. pag. 15.

Alfonso Rodericus, veteranus Jesuita &c.
per.

per quadraginta annos Novitiorum Magister, in parte 2. Exercitii perfectionis, tractatu 3. cap. 4. de Humilitate, qui Liber Dillingæ fuit editus, ita testatur: *Nescio ego an ista, cordis flamma, que fuit in S. Ignatio, primo Ordinis nostri parente, adhuc in filiorum pectoribus exstuet, an verò contra potius facti DEGENERES, caput institutionis nostræ sic humana seu Carnis prudentia, litera, doctrina ostentatio, uno verbo robur Brachii nostri, intelligentiæque naturalis & eloquentia: quibus dum nos vanissimè jactamus, videt ex alto Deus, facitque ut NIHIL proficiamus, nihilque bona frugis producamus. Qui enim sic superbit, vanèque effertur; ille demum INFAMIS latro seu fur est, divinique honoris at gloriæ turpissimus Depeculator. Ex qua insolentissima arrogatione illud sequitur, ut NIHIL penitus solidi fructus referamus, quod utinam interdum non plus æquo experiremur! Iam Lector cogitet, quales sint erga proximos, qui tales se erga Deum exhibent.*

Iohannes Mariana, qui sub S. Ignatio in Societate vixit, & circiter octo abhinc annis diem suum piè obiit, cuius Baronius Tomo 8. anno 688. ita meminit: *Veritatis amator & pietatis optimus cultor Iohannes Mariana dignus possessor Societatis Iesu. Hæc Liber exstat de Morbis Societatis, eiusque causis & remediis, quem Pontificis Palatinus Theologus seu Magister Sacri Palatii Nicolaus Ricardus ex-*
H. Spa-

Hispania secum detulit. Eius cap. 3. hæc leguntur: Ignatius & priores Societatis Prepositi Generales non eodem, quo Claudius Aquaviva, stylo usi, nec eandem gubernandi rationem secuti sunt, ut mirum non sit hodierno tractandi modo Sociorum animos offendi. Et cap. 19. Leges nostra, maximè autem Regula, mutatae sapius fuerunt. Corpus Societatis ex toto contrarium est ei, quod fundator noster Ignatius imaginatus sibi fuerat ac formaverat, Homines scandalizantur, murmurant, nosque insectantur. NON ALIAM ob causam (NB.) quam quod nos adeo singulares & INTERRESSATOS, seu propriæ utilitati deditos vident. Et in Epilogo: Nemo, quantum libet caecus sit, negare potest, Societatem à recta ratione aberrare, ac propterea propediem funditus interitiram esse, nisi Deus opem ferat, hoc est, mentem Jesuitis inspiret, ut recte monentibus parere, ipsique se REFORMARE velint.

P. JOHANNIS MARIANÆ
Societatis Jesu Theologi.

LIBRI DE MORBIS SOCIETATIS &c.
CAPVT. VI.

*De Studiis. Quo prætexit Iesuita literas hu-
maniores docendas susceperint.*

N studiis Societatis defectus ali-
quos notabiles confideo. Dicam
priore loco de Humanitatis, po-
stea de Artium & Theologiæ stu-
diis. Homines nostri susceperunt in se onus
docendi literas humanitatis, in Principalio-
rib. Hispaniæ locis. Conatus haud dubiè con-
sideratione dignus quoniam ea ratione ado-
lescentes ad pietatem omnemq. virtutem in-
formantur, ne à primis annis vitia eos pes-
sumdent.

Cuiusmodi doctores humanitatis sint Iesuita.

(Sed magnis res difficultatibus est impli-
cata, cum rationis nostræ homines non ferè
ad hoc studiorum genus inclinent, & quoni-
am plerumq. bonorum magistrorum inopiã
laboramus sic fere fit, ut illi biennium aut
triennium literas doceant, qui nec ipsas
didicèrunt, nec discere etiam volunt (qui
stultorum mos est) adeoq. aures ab illis
barbarissimos & improprietates discunt, quib.
nuq.

nunquam postea liberari possunt, sicut etiam alia iis inhaerent, quæ in tenera illa ætate iis imprimuntur :

Iesuitarum disciplina est principalissima causa hodierna barbariei.

Nullum est dubium, quin hodie in Hispania minor Latinæ Linguæ sit notitia, quam quinquaginta abhinc annis fuit. Credo ego, imo verò pro certissimo & explorato habeo, unam principalissimam Damni istius causam esse, quoniam Societas nostra studiorum professionem in se suscepit.

Itaq; merito sunt Scholis privandi.

Quod si homines benè intelligerent magnitudinem damni ex ista docendi via resultantis, non habeo dubium, quin per publicum decretum Scholas adimerent, quemadmodum iam tractari cœpit.

Prætextus Iesuitarum frivolus & ridiculus.

Videamus quam probabile foret regimen hoc, si in aliis artificiiis permitteretur, ut saccinatores ea docerent sub hoc colore & prætextu, quoniam illi sunt viri boni, à quib. novitii seu Tirones virtutem discere queant.

Quid est, quod fuit? Ipsum quod futurum est. Eccl.

*2. Ante exortos Iesuitas erant consummati
literarum Magistri.*

Necq; tamen Societas prima est omnium Religio.

Religiosarum familiarum, quæ hanc in Te Provinciam suscepit. Nam Benedictinorum Monasteria Scholas publicas fuisse ex Trithemii Chronicis constat. Vereor ne idem ipsum, quod illis nostris etiam Scholis usu veniat, ut nimirum nobis adimantur aut à nobis ultro relinquuntur. Onus sine dubio est intolerabile, cum tantus sit Collegiorum numerus, quorum cathedræ omnes idoneis Magistris occupari non possunt. Antiquitus hominum secularium, qui Grammaticam profiterentur, quod omnem vitam in uno eodem studio consumerent, alii in Præceptis excellebant, alii in poetica, alii in doctrinæ varietate. Tam in nostra Societate vix invenitur, qui quicquam istorum bene sciat. Sæculares verò cum omnia loca sibi à nostris præcepta videant, Literas istas earumque professionem negligunt. Ex quo fit, ut si qua eveniat necessitas, non sit in Hispania, aut difficulter certe inveniatur, qui quatuor Latina verba iungere noverit.

Falsum mali tanti remedium. Verum remedium.

Aliquot inira sunt rationes in Societate, ut damnis eiusmodi obviaretur. Earum una est seminariorum Humanitatis institutio. Haud tamen scio satisne magna sit seminariorum illorum utilitas, quoniam studiosi juvenes segniter in isto studiorum genere occu-
pan.

panantur animis in pulpito seu concionandi
 provincia, aut in Scholastica Theologia de-
 defixis. Remedium malo foret, si & pauciora
 sint Collegia, ubi Humanitatis studia colan-
 tur & Professores eorum plus honorentur
 Nunc n. cum videant quo quisq; sit literarum
 humaniorum imperitior, & pluris illum fie-
 ri & ad officia promoveri, aut omnes, aut
 plerisq; omnes, abeunt ab ista via, &
 viam ignorantiae maioris fieri solitam infi-
 stunt. Maxime sanè difficultatis negotium est,
 ita literas istas moderari, ut & sufficiant, nec
 aliis disciplinis; quæ Societas profitetur, im-
 pedimentum afferant.

Pauci inter Iesuitas boni Philosophi ac Theologi.

Altiora studia maiore cura tractantur,
 quamvis eorum, qui præstantes in iis eva-
 dunt, exiguus sit numerus, si respiciamus ad
 tam excellentia ingenia, quæ in Societatem
 recipiuntur, (& ad ocium, quo toto tempo-
 re studiorum gaudent.) Eius rei causa esse de-
 bet, partim quod locus desit, in quo exerce-
 ant, quod didicerunt, partim quod funda-
 mentum, in humanioribus literis non bene
 jactum habeant. Scholastica studia sicca sunt
 neq; toti vitæ conveniunt. Et quoniam iis
 dediti neq; S. Patres neque linguas intelli-
 gunt, ut S. literis possint incumbere, eo fit
 ut aut concionibus sacris, aut ocio se dedant.

*Iesuita in docenda Philosophia ac Theologia
parum concordēs.*

Aliud in iisdem studiis damnū est minima concordia; sua quisque via ingredi postulat neque eis quin pervincant obstiti potest. Quia in re duo sunt inconvenientia, quae quotidie experimur. Vnum; quod in punctis sive capitibus doctrinae nullam faciunt progressionem neque auctiores fieri possunt. Nam quod alius affirmat, alius negat: quod huic perspicue verum; idem illi falsum videtur. Videtur, ut hominum nostrorum doctrinae nihil à Penelope's tela abhorreret, ut quod interdiu texunt, nocte detexant.

Gaudēt novitatib.

Alterum inconveniens, quod paucis annis omnia mutantur, non opiniones tantum sed etiam loquendi modus, usque eo ut ex acto sexennio alii alios non intelligant, nec illi modo, qui reliquerunt Scholas & longo intervallo ad eas revertuntur, sed etiam qui continenter in Scholis studiisque manent. Hi enim non intelligunt eos, qui ex alio aliquo veniunt Collegio, ubi studuerunt aut novum Philosophiae vel Theologiae cursum prælegerunt.

Verum eius mali remedium.

Quidam ad ista aliaque inconvenientia curanda unicum remedium fore putant, si ratio
Theolo

Theologiam quam Philosophiam docentib. unius certus præscribatur Autor, quem discipulis explanent, ut ab eo discedere non audeant saltem tantisper dum in docendo plures annos consumpserint. Eius sententiæ rationes hic exponam, cum in hoc capite ut maximum sit momentum ad studia nostra pro eo ac par est dirigenda.

Ratio prima.

Primum omnium nostri in una doctrina iisdemq; opinionib. magis essent uniti & concordēs quæ res potentissima est ad factiones & dissensiones, quæ jam incipiunt, excludendas: neq; verò satis est præcipere, ut S. Thomam in Theologia sectentur (quemadmodum in constitutione Societatis magisque serio in quintæ Congregationis decreto, in libro denique Generalis Aquavivæ de ratione studiorum præcipitur) quoniam unusquisque S. Thomam velit, nolit, in opinionem suam pertrahit, qua in rem magnam lectionum suarum partem consumunt, quod jam aliud novi damni genus est: ut hic præteream multas quæstiones, quæ hodie agitantur S. Thomæ temporibus ignoratæ, quocirca in mali huius medicina aliquando an plus progredi convenit ac tentare, si magis uniri queant præscribendo aliquo S. Thomæ interprete, à cuius sententia ordie

nam è discedere eis non liceat, saltem propter
privatum suum iudicium.

Ratio II. Deinde via ista securius incede-
rent, neq; in novitates interdum præjudicia-
les ac periculosas prolaberentur. Cum n. lu-
xuriant ingenia atq; insigniti gestiant, sem-
per aliquas saltem novas inquirent semitas,
unde se præcipitent, nisi eis libertas ista suas
ac novas opiniones docendi penitus adima-
tur. Fidem huic rei fecerint turbe & classica
quæ nos quotidie inquietant, & boli illi,
quos deglutire & concoquere cogimur.

Ratio III. Ad hæc studiosi juvenes præter
quod ista via doctrinam securam & à multis
tritam sequentur, plus etiam & maiorem
fundamento scient. Nam plerumq; cuius ty-
pis impressi sunt libri Theologici, doctior est
eo, qui iam primum ad docendam Theolo-
giam accedit, & exactius res considerat, &
alias cum aliis connectit, in quo quidem
sunt omnia ad Theologiam Scholasticam &
Philosophicam pertinentia.

Ratio IV. Præterea isto modo opiniones,
quæ magis probabiles & societati congruen-
tiores visæ fuerint, multa cum suavitate ac
sine violentia illa introducentur, quam in
promulgatione & executione libri illius de
ratione studiorum in principio experti sumus
& quotidie doctores erunt auctiores. Nam
alius aliud arguenturum tuendis, illis opini-
onib.

onib; excogitabit: quod contra nunc usu venit, ut quod alius ædificat, alius diruat, neque ulla opinio vires acquirat, nihil enim aliud nostris est operis, quàm texere & retexere. Multas iam in Scholis nostris opiniones ab hac causa invaluisse video, quæ quondam pro peregrinis insolentibus, ac falsis habebantur.

Ratio V. Hoc amplius ista ratione duplo plus, quam nunc, doceretur, & partes summæ Theologiæ S. Thomæ intra quadriennium, velut desideratur, absolvi, & numerus *Questionum*, quas liber de ratione studiorum singulis doctorib; præscribit, percurrere posset, quod propter eam, quæ hodie utimur, rationem omnino impossibile videtur.

Ratio VI. Accedit, quod hoc modo dictationib; supersedebitur adeoq; valetudini auditorum consulatur, quorum multi eam affligunt atq; perdam scribendo, quæ dictantur: lucrifient etiam sumptus, qui fiunt in librarios sive exscriptores inq; vectoram, cum locum mutantem scripta sua secum porrant. Nec n. iam est adolescentulus, qui non habeat tantum dictationum, quod capsam impleat: per quam quoq; viam pederentiam Proprietarii radimus. Tempus etiam, quod iam excipiendo dictata scribendoq; consumitur, legendis bonis auctorib; impertiri auditores possent, quæ quæ dem ratione multò do-

etiores fierent, quam per Magistrorum dictata.

Ratio VII. Præterea ipsorum Magistrorum minueretur labor & augetur eruditio. quod n. colligendis & scribendis suis lectionibus. tempus impendunt, in maioribus studiis, puta S. Scripturæ aut eruditionis Ecclesiasticæ, inque linguis consumere, subinde certe aliquid, operæ suæ ad ea conferre possent. cuius rei fructus esset, ut exuerent Barbariem illam, quæ hodie in Hispaniis viget.

Ratio VIII. Post autem alii alios intelligent tametsi in diversis collegiis aut provinciis studuerint, & illi, qui hodie student cum iis, qui viginti aut triginta annis prius studuerunt, easdem opiniones iisdemque terminis seu loquendi generibus tractatas videbunt, nec vel novæ quotidie quæstiones, vel in veteribus quæstionibus nova & peregrina loquendi generà excogitabuntur, velut nunc fit, quoniam ingenia nimia gaudent libertate, nec ad certam docendi formulam alligantur.

Ratio IX. Huc adde, quod eodem modo cæteræ religiones consecutæ sunt, ut suis doctoribus inter ipsos conveniret, Dominicanis nempe in S. Thomæ, Franciscanis in Scoti, Carmelitanis in Bachonis doctrina.

strina. In principio nimirum easdem ;
quashodie Jesuitæ, difficultates experiri sunt,
nec meliorem invenerunt viam, quam u-
certum suis autorem præscriberent, a quo
dissentire non possent. Quod quidem in-
stitutum in principio rigidius videntur custo-
disse, quam hodie, cum eis permittunt, ut
suas lectiones dicent, modo ne ab auctore,
quem amplexi sunt, discedant.

Ratio X. Postremo in universitatibus
Cathedras S. Thomæ, Scoti & Durandi in-
stitutas videmus, eo consilio, ut apparet, ut
Doctores istis tantum auctoribus uterentur
& excluderentur incommoda, quæ hodie
experimur, quæque illos quoque universita-
tum conditores expertos fuisse consentane-
um est. In Academia Salmanticensi lex
vetus est, ne Magistri quæquam dicent,
velut Antonius Nebriffensis in quadam Re-
petitionum suarum affirmat. Confusio,
quam hodie ex scriptis dictationibus nasci
videmus, movisse eos videtur ad sancien-
dam illam legem, ut damno illi obviarent.
Rex denique Catholicus Philipus II. re
multis consultationibus agitata decrevit,
ut Magistri ad S. Laurentij, Scurialij
libros prælegerent, dictando autem super-
federent, idque hodie adhuc observari
audio.

DE INGEN TIBVS DAMNIS DICTA
TIONVM, quibus Iesuita in Scholis
discipulos suos obruunt.

Antonius Possevinus de Iesuita Bibliotheca
selecta lib. 1. cap. 7.

HÆc qui omifere, dictandisq; prælectio-
nibus adolescentum ingenia potius præferunt, quam ut per veterum semitam deducerent, culturam eam deseruere, quam iniuimus supra. Fit autem hinc, ut neque viva vox, quæ nescio quid latentis habet energiæ, in discipulorum animos influat. Sæpe enim ex alienis scriptis eadem promunt, quæ volunt haberi pro suis. (*ista est inanis gloria Magistrorum, Cornicula Aesopica instar de alienis plumis sibi placentium.*) Quare potius peregrina & mortua, vel Echo nescio quæ, obtundit aures, non mentem instruit. Ac qui dictata excipiunt, si nimix scriptioni sese immerferint (cum capita rerum notâsse satis esset) haud minima damna patiuntur. Primum quod scriptis fidunt plus, quam ut res animo comprehendant: sæpeque id verum fit, quod vulgato & simplici, sed tamen vero carmine dicitur: *Quod si cartha cadat, secum sapientiâ vadat.* Præterea & ipse dicendi stylus, ac bene literas formandi ratio abiecitur. Quam enim scribendo celeritatem adhibent adolescentes, ea fit, ut nec manus rectè unquam deinceps.

ceptus aptetur, nec in auctoribus stylus ipse ac
 d'ctio animadvertatur: qui cum eleganter
 scripserint, sæpè barbarè explicantur à Præ-
 ceptoribus ac mixtè (*etsi Præceptores isti præ se
 Monachos velut barbaros contemnere solent:*)
 quod ex alienis laboribus sua, ut dixi, com-
 misceant: multi verò pariant, quæ non par-
 turierunt (*& in aliorum ingeniorum factibus tur-
 pe plagium committant.*) Valerudinis autem ac
 vitæ non mediocri periculum incurritur (*un-
 de apparet, quàm tuto id genus Scholæ frequenten-
 tur* (atramentum, quod plerumquæ mutatur in lan-
 guinem, cum è pectore evomitur. Ubi verò
 Capitis & Ventriculi vires sunt frætæ (*tot an-
 norum scriptione, quæ dictatis Magistrorum exci-
 piendis occupatur*) quod debuerat esse studio-
 rum curriculum, id vitæ claudicatio fit, (*qua
 nulla maior esse potest*) aliorum etiam molestia,
 pecuniæquæ amissio ac damnum proximi, cui
 opera præstari nequeat. (*Atque hæc Discipulis
 damna importat ista in Scholis dictandi consuetu-
 do*) Iam ipsis Magistris, qui prælegunt, occa-
 sio demitur, qua seriò materias excutiant:
 ut qualis fuerit fons, talis inde necessariò
 aqua, turbida nempe ac sordida scaturiat
 (*Hæc scilicet est febriculosa illa eruditio, qua Di-
 ctatores isti Auditores suos excolunt.*) Quin &
 antiquiores ac perspicaciores Interpretes,
 contextusquæ Auctoris (*Aristotelis in Philosophia,
 & D. Thome in Theologia textus*) omittuntur:

ac denique non pauci Scholas derelinquentes, sat habent si Amanuentium, qui dictata describat, committant, in quæ vix unquam postea inspiciunt: aut si oculum admove-
rint, fructu certè frustrantur repetitionum, ac disputandi, & conferendi: quæ res cum utilissima sit, intellectum perficit. Sic ergò in horrei superficie jacet semen, quod cum neq; fuscocommissum sit, nec contectum, æquam inde speraveris messem? At qui cum vix percipi possit, quod tam celeriter aut decurtatis (*seu brevialis*) dictionibus scribitur, ipsa scriptio, vel potius corruptio, exequiæ sunt laborum: præterquam quod qui labor in apparatus & reliqua hujusmodi (*à Magistris hinc inde, quæ dictare volunt, exscribentibus*) impenditur, is non semel irritus est: quod eo in genere plerique libri jam evulgati sint, & quidem MYLTIS nominibus PERFECTIORES, quàm nostri (*à novitiis scilicet Magistris undiq; comportati*). Quamobrem si antequam scriptione conficeremur (*jacturamque valetudinis faceremus*) à peritis notitiam eorum (*librorum à cæcis viris iisdem de rebus editorum*) hauremus, magnum esset operæ pretium atque compendium (*id est, multò amplius minore temporis, pecuniæ ac laboris impensa addisceremus*). Quin etiam Religiosa paupertati interdum magnoperè incommodavit id pecuniæ reservatum, quod amanuen-
sibus

sibus attribuitur, quod sanè in bonos aucto-
 res coëmendos utilius atq; communius trans-
 ferri posset. Ducentis autem & quinquaginta
 propemodum abhinc annis in Academia
 Parisiensi lex de ratione explicandæ Philoso-
 phiæ lata est, qua præcisè cavebatur, ne Do-
 ctiores, quos vocabat *Nominatores ad penam*,
 subducendis singulis propositorum verbis,
 nominando & dictando auditorum manus
 potius exercerent, quàm continenti explica-
 tione mentem erudirent. Nostri certè (*id est*,
Societatis præstantissimi Magistri) quorum ma-
 gna pars hoc in negotio maximè versatur,
 usu & damno edocti, quod è nimia illa (*dicta-*
torum) descriptione prodijt, diu est, cum
 tanti incommodi & laboris TOLLENDI (ne di-
 cam moderandi) NECESSITATEM intellexe-
 runt. (*id est*, *ipsa experientia & maxima discipu-*
lorum damna eos docuerunt, omnino necessarium
esse morem istum in scholis dictandi & scribendi,
non moderari, sed penitus tollere) Ac propterea
 quos in Lusitanix Academiis habemus Pa-
 tres (*ut Philosophi Conimbricensis*) hi jam natu-
 ralis Philosophiæ (*Physica*) partem è prelis
 emisere: qua ùm scriptio illa subtrahatur,
 tàm n relinquitur occasio, unde acuantur ta-
 men ingenia, ac multa in a. enam disputatio-
 num confecti queant.

MYSTERIVM INIQVITATIS.

*Sive arcana causa. cur Iesuita morem precepta di-
ctandi tam pertinaciter in Scholis retineant.*

Cùm præstantissimi Societatis Magistri, Cipro usu & maximo Magistrorum ac Discipulorum damno edocti necessarium esse iudicarent ut mos iste in Scholis dictandi penitus tollatur, velut Possevinum modo confitentem audivimus, cuius librum Patriarcha Jesuitarum à præcipuis Societatis Theologis, Philosophis & aliis peritis examinatum, & velut ad gloriam Dei perutilem approbatum Romæ anno 1593, edendum curavit: non iniuria quis mirabitur, cur tam damnatum morem Societas non missam fecerit, sed hodie quoque mordicè retineat. neque tam gravi ac manifesto juventutis damno quicquam moveatur. Vera porro eius rei causa est Ambitio Patris Præpositi Generalis Societatis, qua impulsus universalem totius Orbis Monachiam, & absolutum non modò in suæ Societatis homines, sed etiam per illos in regna, provincias, civitates, magnatum prætoria, & in civium domos ac familias imperium animo affectat: quæ de nemini dubium esse potest, qui legerit, quæ de Monarchia ista, ejusque instrumentis Vi ac Dolo, passim in libro suo Mariana dolenter exponit. Sed & res ipsa ante omnium oculos posita id ipsum vociferatur.

tur, In secunda quippe congregatione gene-
 rali Societatis, ambitioni illi Patris Genera-
 lis fibula hoc Canone seu decreto fuerat im-
 posita: *Adhibeatur in posterum moderatio in
 multitudine Collegiorum admittenda, rogatq; Pa-
 trem Prapositum Generalem Congregatio, & serio
 mandat, ut potius applicet ad roboranda & ad-
 perfectionem adducenda Collegia iam admissa,
 quam ad nova admittenda.* Verum Aquavive
 tanquam sordo narrata fuit fabula, eiusque
 successor & imitator Mutius Vitellius insu-
 perhabito & contempto isto Congregationis
 mandato, uno solo decennio septuaginta
 duo nova Collegia prioribus adiecit, quem-
 admodum D. Iligenes Jesuitæ in *suscepta de-
 fensionis* libro pag. 200. continentur. Regia
 scilicet dignitas latissimique Imperij maie-
 stas longè plus in animis eorum potuit, quam
 digna Societatis Jesu professore modestia,
 auribus eorum scelerata illa Ereoclis senten-
 tia assidue personantibus: *Si violandum est jus,
 regnandi causa violandum est: ceteris rebus pieta-
 tem colas, & mandato Congregationis prom-
 te pareas: cum præsertim Salomonis quoq;
 cantilenam audiant ac probent Proverb. 14.
 In multitudine populi dignitas Regis, & in pauci-
 tate plebis ignominia Principis.* Ne quid ergò sit,
 cur cuiquam non modo aliorum Religioso-
 rum Ordinum moderatori, sed etiam Regi ac
 Principi, de dignitate concedi debeat, rebus

relictis in Collegiorum Societatis multiplicationem incumbitur, ad eumque scopum & finem omnium Jesuitarum, qui Præposito suo placere; & insectationes atque acerba Primorum, imperij eius administratorum, odia effugere cupiunt, actiones & scriptiones diriguntur. Hæc illis norma, hæc regula ac mensura est. Nec verò mos ille dictandi tam palam noxius alio se nomine Jesuitis probat, quam quod Collegiorum multiplicationi minimè disconducit. Ad eam quippe rem magnus Magistrorum numerus requiritur, ut sint scilicet in Societate, quibus velut in novas colonias missis novæ Cathedræ occupari possint. Iam verò fieri non potest, ut Magistri tales pariter multi & docti sint. Tres enim anni in Philosophiæ, quatuor verò in Theologiæ studio exacti conferent quidem eorum, quæ à Magistris suis centies audire memoriam, sed non etiam longè plurimum scientiam, quæ veterum Philosophorum ac Theologorum, qua Græcorum, qua Latino- rum libri. tum præclara recentiorum inventa lectoribus suppeditant: quorum omnium rudesignari sunt trimuli illi Philosophi & quadrimuli Theologastri, ut cum quid eis sive in editiore loco sive de plano in sermonibus aut circulis contra illa affertur, quibus subsellia Scholarū pstrepūt, quo miseri se vertāt nesciāt in piterque obmutescant, quod ipsi Benedi-

ned ſto Pererio, tam elari nominis inter Jeſuitas Philoſopho ac Theologo, cum Johanne Baptiſta Raimundo, Teleſianæ diſciplinæ alumno, Romæ frequentibus auditoribus congreſſo uſu ueniri memini. Quoniam igitur illud Jeſuiticæ diſciplinæ ſeptennium non hoc præſtat, ut plus ſapiant diſcipuli, quam quantum à novitijs nuperæ que ſœtura Magiſtris audire potuerunt, rationem inire viſum eſt, qua Magiſtrorum conſulcretur exiſtimationi & contemptus ab eis prohiberetur. Si enim contemni eos & ludibrio eſſe ac paſtoritia fiſtula ex ſibilari contingat, jam omnis Patri Generali ſpes decollavit, futurum ut in omnib. paulo celerioribus urbibus nova Societati Collegia condantur. Permagnum vero idque ſatis certum contemptus & ludibrij periculum Septuennib. id genus Magiſtris oſtenditur, ſi diſcipuli alios literis & diſciplinis excellentes viros habeant cognitos, nec libros à præſtantib. Philoſophis ac Theologis ſcriptos manib. verſandi tempus eos deficiat. Magno proinde ſtudio in Societate id agitur, nec cuius elari viri nomen, qui Jeſuita non ſit, eorum diſcipulis notum eſſe poſſit, ut nec ipſi in quenquam alium, quam in Societatis Magiſtros, reſpiciant, & civitates ac Principes perſuaſum habeant, cum Jeſuitis natas & interituras literas, nec cuiquam contingere aut fas eſſe, ut ad illum ſapientiæ aut eruditionis gradum
alijs

aliis Magistris perveniat. Simul autem omne
 discipulis tempus præceptis dictandis eximi-
 tur, ut ne quas horas habeant subsceivas,
 quas cognoscendis aliorum libris impendat,
 eoque pacto aliquid addiscant, quod ipsos
 eorum Magistros effugiat & à discipulis ob-
 jectum elingues reddat, quod quidem si fie-
 ret, abesse non posset, quin Magistri ludibri-
 um omnibus deberent, neque Principes & ci-
 vitates, cur Jesuitas advocent, novaque So-
 cietati Collegia moliantur, quicquam cau-
 sæ habere viderentur. Etsi ergo discipulos in
 magna plurimarum rerum ignoratione per-
 manere necesse est, si scribendis & relegendis
 Magistrorum dictatis omne tempus conte-
 rere cogantur, tanti tamen est Magistrorum
 honori & existimationi consuli, ne scilicet
 despiciatur & ludibrio fiant opportuni, ne
 propterea Collegiorum novorum accessio &
 Monarchiæ Jesuiticæ propagatio ac dilata-
 tio circumscribatur.

DE UTILITATE ET NECESSITATE
NOVI Ordinis Societatis Iesu.

*Judicium gravissimi Viri Melchioris Cani,
 Episcopi Canariensis.*

IMbecillum eorum argumentum est, qui
 lex huiusmodi Pontificiis privilegiis, quæ
 his facile temporibus conceduntur, vel poti-
 us extorquentur, Novas Religiones (*id est,*
novos

novos Religiosorum ordines) non aliter ac de
 cœlo lapsas, excipiendas esse confirmant.
 Nec eius generis Privilegia certa sunt Sedis
 Apostolicæ iudicia, quibus scilicet omnes fi-
 deles ad assentiendum adstringantur. Satis
 fuerit, si eam habuerint auctoritatem, quam
 Epistolæ Decretales ; quarum nonnullas
 constat à posterioribus Pontificibus meliore
 consilio refutatas : quoniam non ex firmo
 decreto, sed ex opinione Pontificum prodie-
 runt. Et quidem ante D. Thomæ tempora
 ad eò restrictè & gravate novi Ordines ad-
 mittebantur, ut ex tam gravi augustoque
 iudicio probabile argumentum prudentis
 consilii sumeretur. Nostro vero hoc sælo tam
 multæ sunt Religiones à Pontificibus confir-
 matæ, ut quicquas omnes tueri voluerit, tan-
 quam Ecclesiæ vel utiles, vel necessarias, hic
 imprudentiæ, ne dicam stultitiæ nomine, iu-
 re optimo summisque rationibus arguatur.
Ita Canus libro quinto locorum Theologicorum
sap. 5.

SEDIS APOSTOLICÆ CERTVM.

*Iudicium de Utilitate Societatis Iesu eius-
 que Disciplina Scholastica.*

NVper admodum Romæ Pontifex & Car-
 dinales, Antistites ac Theologi in
 Conventu seu Congregatione propagandæ fi-
 dei, diu multumque considerata, sic tandem
 decre-

deceverunt: Societatem Jesu à conatu suo
Academiam Pragensem, omnesq; universi
regni Bohemici Scholas, Magistros, Pæda-
gogos, discipulos, bibliopolas & typogra-
phos sub jus & ditionem suam redigendi, &
Inquisitionem Hæreticæ pravitatis cum
Censura librorum imprimendorum sibi vin-
dicandi debere desistere, nec Christianissimi
& optimi Cæsaris favore ac suffragatione
eam ad rem Pontifici extorquendam velut
per septem annos iam tentarunt, porro quo-
que abuti. Disciplinam enim Societatis scho-
lasticam ac juventutis docendæ rationem
menti & voluntati Congregationis illius ne-
quaquam respõdere, per eamq; Fidei Catho-
licæ propagationem potiùs præpediri ac sus-
flaminari, quàm adjuvari ac promoveri.

*Hoc horribili nuncio ex Regia Cæsaris nuper al-
lato Iesuita intelligunt, Societati suæ Medico opus
esse, aut Tibicine. Medico, qui malè habenti me-
dicinam faciat. Tibicine, qui sanari renuenti Ies-
sum faciat & salutis caret neniã.*

Prophetia Caphæ.

Sive Omen Iesuitarum de Societatis interitu,

Diligentes Iesuitæ in Placida Disceptati-
one pagina sive Columna 4. totidem
verbis Societati suæ nuper ominati sunt:

Hoc

Hoc ipsum considero, Ordines Religiosos, qui in quibusdam non parvi momenti rebus instituti sui rationem à Fundatoribus propositam, Ecclesie auctoritate approbatam reliquerunt, non multo tempore à scandalis immunes fuisse, exiguo cum fructu in Ecclesia laborasse. Vestis interpolata multum differret à nova, quamvis niteat. Spiritus, quo primus Fundator Ordinem instituit, à Deo venit. Quod posterius remiserunt, dispensarunt, privilegiis leniverunt, consuetudine induxerunt, animo suo indulserunt, id aliam causam habuit, Ordinis nempe integri horrorem, & quandam mentis infirmitatem. Ordo igitur privilegiis contra rigorem suum munitus, lubrico stat fundamento, & lapsuro similis in inproclivi: Quamdiu Societas Jesu in prima regula fundatoris Ignatii perseveraverit, fructus operatos feret. Si inde dimoveri se patiatur, motu magno quatietur: nec Pontifex, nec Caesar, nec amici nec opes servare poterunt, DEO non probante.

* *

JOHAN-

JOHANNIS MARIANÆ

*Summi Societatis Iesu Theologi ac
Philosophi*

JUDICIUM

De Genere & utilitate Scholarum Iesuitarum.

NOstri Ordinis homines sub prætextu juvenutis bonis moribus imbuendæ humaniores literas docendi provinciam ceperunt: sed plerumq; biennium aut triennium literas illi profitentur, qui eas neq; didicerunt unquam, neque discere volunt, adeoq; discipulis imprimunt solæcismos & barbarismos, quibus nunquam postea liberari possunt. Cur in Hispania tanta regnet barbaries, eius re principalis causa est nostra docendi ratio: ex qua si damnum, quod nascitur, benè homines intelligerent, sine dubio per publicum decretum Scholis nos eicirent: quod etiam pro certo nobis eveniet. *Hæc ille in libro de Moribus Societatis cap. 6. de Studiis.*

Nulla est Monachorum familia, in quam plura excellentia ingredientur ingenia, quam in nostram Societatem, nec ulla, in qua sit tantum otii ad studendam. Nihilominus ex nostris valdè pauci evadunt literati, nulli sunt excellentes Concionatores, nulli Ecclesiasticarum rerum, nulli humanorum literarum periti, quoniam nulla proponun-

ur laborantibus præmia, immò verò humaniores literas docti in Societate contemnantur. Hinc porro iudicare promptum est, quantum utilitatis externi, qui Iesuita non sunt, ex Societatis disciplina capere possint, cum ipsis Iesuitis tam parùm ea conferat. Qui sibi nequam est, cui alij bonus erit? Eccl. 14.

Quo quisque est in Societate illiteratior eo pluris æstimatur & honoribus præficitur, quod videntes reliqui, OMNES, aut fere omnes, relinquunt iter doctrinæ, & ingrediuntur viam ignorantia. Paucos Societas nostra habet Philosophos ac Theologos BONOS, cum tamen in eam ingrediantur tot tam præclara ingenia, & otio ac studendi commoditatibus affluant, quia scilicet in literis Humanitatis fundamenta malè ab eis iacta sunt. Multi discipulorum valetudinis iacturam faciunt, cum Magistrorum dictata excipere cogantur: qui tempus multò melius collocarent, multoque doctiores fierent, si potius editos hominum clarorum libros legerent, quàm dictata novellorum Magistrorum, qui in hoc docent, ut discant, perscriberent.

¶ (?) ¶

ARCANA IMPERII JESUTICI.

*Ex libro Iohannis Mariana Societat.**Iesu Theologi,**De Morbis Societatis, eorumq; causis & remediis.*

EX PROEMIO.

I.

IN Regimine Societatis interveniunt errores multi & graves, ex quibus inconvenientia sive absurditates nascuntur.

2. Maior pars Societatis est Vulgus, ea tantum videns, quæ ante pedes sunt, futura non prospiciens.

3. In Societate sunt aliquæ personæ, quæ incipiunt intelligere, in dè evidenter perspicere, non continuò aurum esse, quicquid auri speciem gerat, & reperiri in Regimine Societatis res & capita, de quibus dubitare liceat, & vnde damna & inconvenientia resultent.

4. In Societate tam multæ Seditiones ac tumultus fuerunt excitati, ut miracul. simile sit, inveniri aliquem, qui non fuerit illis implicatus.

EX Cap. I.

5. Nemo debet mirari neque scandalizari, si audiat, unum de antiquissimis & maximè pacificis Jesuitis scripto publico confidentem, in Regimine Societatis errores & defectus inveniri.

6. Leges

6. Leges particulares Societatis non tam ex usu rerum & praxi, quam ex imaginatione seu speculatione profluxerunt, quæ origo solet esse multorum errorum.] *Sandus nempe Ignatius velut homo Militiam à puero sectatus & à Ψυχοδὸς nec scientiam magnam, nec usum sive experientiam rerum Religiosarum ad condendam Societatis formulam in consilium adhibere potuit, adeoque bonis cogitationib⁹ tantū armat⁹ rem cōfecit.*

7. Hoc melior est aliarum Religionum, quam Societatis conditio, quod illæ aliās vultuosiores sibi proposuerunt imitandas: quarum vestigiis insistentes ad finem sibi propositum pervenirent: Jesuitæ vero iter instituerunt, bonum illud quidem, & ab Ecclesia probatum, Deoque gratum, valde tamen novum & extraordinarium, adeoque titubationibus & offendiculis obnoxium.

8. Multi Jesuitæ, ne pro Monachis haberentur, consilio & ex proposito à consuetudinibus, regulis, ceremoniis, ab ipsiis denique terminis seu vocabulis, quibus ceteræ Religiones utuntur, penitus se removerunt, quibus tamen, si humiles fuissent, salvo Societatis instituto non sine commodosuo uti poteterant.] *Nunc ita se adhibuerunt, ut videantur reddere Iudæos illos, de quibus Jerem. 6. legimus: Hæc dicit Dominus, state super vias, & videre, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea: & invenietis refrigerium animabus vestris. Et dixerunt, Non ambulabimus.*

9. Pro-

9. Probus Societatis filius non debet ignominia aut pœnæ metu impediri, quo minus occulta dedecoris, seu defectus morbos & plagas matris revelet, ut eis medicina adhibeatur, priusquam cancro serpente fiant penitus incurabiles.

Cap. II.

10. In Societate totum Regimen seu Summum Imperium in unius hominis capite est locatum,

11. Generalis Jesuitarum habet Imperium independens & absolutum, qui etiam si deliraret, sive erreret, majorem tamen Societatis partem sibi assentientem habet.

Jesuitarum alii propterea Generalis sui sententiæ quamvis erroneæ subscribunt, quia revera idem sentiunt, alii ut gratum eis faciant, alii sique major pars, quia superiori suo tam potenti contradicere non audent sive ut quietè & pacatè vivere, sive ut officia & dignitates vel retinere, vel adipisci possint.

13. Si S. Paulus Generali Jesuitarum & assentatorib^o eius contradiceret, neque errores illorum probaret, futurum esset, ut pro dyscolo sive extravagante, inquieto & turbatore pacis haberetur. [*Hinc porro de Sapientia & Pietate eorum existimare licet, cum scriptum sit Prov. 11. Via & ultra recta in oculis eius. Qui audit increpationes, insipiens est, qui confidit in cogitationibus suis, impie aget.*]

14. Socie

14. Societatis regimen non est penes illos, qui plus intell gant, sed qui plus audent, plusque se negotiis implicant.

15. In instituto & fundatione Societatis non pauca fuerunt mutata, & abrogata propterevidentiam inconvenientum, quæ inde nascebantur.

16. B. Ignatius in fundanda Societate debuisse lentè & pedetentim procedere, & prioribus Religionum fundatoribus, quantum omninò potuisset, inniti. Sic enim Societatem multò durabiliorem reddidisset.] *Nunc a via loca nullius ante trita solo non minimum afferunt metum, ne Societati eveniat, quod est Prover. 12. Iter devium ducit ad mortem seu celerem interitum. Et Ierem. 18. Oblitus est mei populus meus impingentes in viis suis, in semitis sæculi, ut ambularent per eas in itinere non trito. Et. Job. 22. Num quid semitam sæculorum custodire cupis, quam calcaverunt viri iniqui, qui sublati sunt ante tempus, & fluvijs subvertit fundamenta eorum?*

17. Multæ Religiones diversis sæculis in Ecclesia non minore cum fervore & zelo, quàm Societas fundatæ fuerunt, sed earum nulla tam singularem & differentem à cæteris rationem vivendi, quàm Societas, ampleta est, quæ non brevi tempore interierit, aut eiusmodi rationem alia commutaverit.

18. Jesuitæ deberent cautè procedere, ne

D

que

que tantum sibi arrogare, ut vel putent, vel dicant, se nihil errare, utrumque regimen omni culpa carere,

Cap. III.

19. Iam à multis annis in Societate non tam, qui sunt imperfectiores & dignitates ambiunt, quam multi eorum, qui virtute excellunt, & omni cupiditate vacant, amaris sunt animis, neq; sortem suam se re possunt.

20. Officia in Societate non dantur illis, qui sunt præstantiores, sed ijs, in quibus Generalis plus habet fiduciæ, quamvis mille habeant defectus, & vel pauca, vel nulla ad officium requisita.

21. De malis & dyfcolis, qui sunt in Societate sine omni pœna, multum posset dici.

22. In Societate multi viri boni fuerunt malè tractati & persecutionem passi.

23. In Societate nulla virtuti sunt præmia.

24. Totum Societatis regimen fundatum est in Syndicationibus seu Delaturis, quæ sunt tamquam fel toto corpore diffusum, ita ut nemo vel fratri suo germano fidem habere possit, sed metuere necesse habeat, ne is delatorem agat, & alieno sumtu sui Superioris, maximè Generalis gratiam lucrari velit.

25. Generalis, & tres aut quatuor Jesuitæ in unaquaque provincia universum Societatis regimen sibi vindicant, neque reliquos in patrem admittunt, etiam si sint gravissimæ & doctissimæ personæ toti⁹ Ecclesiæ Catholicæ.

26. B. Ignatius & priores Societatis præpositi Generales non eodem, quo Claudius Aquaviva, stilo usi, nec eandem gubernandi rationem secuti sunt, ut mirum non sit hodierno tractandi modo Sociorum animos offendi.

27. Aquaviva in principio Generalatus sui nimiam sibi auctoritatē parare voluit, & antiqui sibi ū quemq; Societatis offendit, datis ad eos literis stilo sicco & cum stomacho scriptis, quæ fuit res multis nominibus aliena & incommoda.] *Nimirum Campanus fastus & Neapolitana vanitas, quod ex Ducum esset familia, excassit ei præceptum illud Christi: Principes gentium dominantur eorum. Vos autem non sic Et hoc Petri; Non dominantes in clericis, sed forma facti gregis.*

Cap. IV.

28. In Societate ab aliquot annis multæ fuerunt rebelliones aut seditiones, ex quibus magni & diurni disgustus sive animorum exacerbationes promanarunt.

29. Mariana in hoc libro suo non revelat arcana Societatis mala, quæ sunt multa. quod existimet, ea neque salva charitate neq; sine imprudentiæ nota publicari posse.

30. Exiis, quæ hoc libro à Mariana referuntur, quis in cæteris provinciis Societatis status sit, iudicium facere & ex ungue Leonem cognoscere licebit.

31. Aquaviva statim sub initium sui Generalatus Provinciales eligebat, & Romam provincias mittebat personas valdè improprias sive ineptas, & gravissimo, optimo & antiquissimo cuique suspectas & improbatas, tantum quia unus & alter amicus eos sibi commendarat. Et quoniam plures viri graves non omnes eorum actiones probabant, idem Generalis eos simul omnes descripsit, & ex provincia eiecit, quamvis quidam illorum prius Provinciales fuissent.

32. Aquaviva in regimine suo hanc habebat rationem, ut turbatores & inquietos reputaret illos, qui non omnes sui superioris actiones probant neque quod nigrum est album dicere volunt. Veritati ac Virtuti primas rerum omnium relinquere volebat.

33. Sunt in Societate personæ non valdè prudentes, qui pro spiritualibus habentur & sub tali titulo extra vagantia sive Imaginaria solent præcipere, putantque quicquid animis concipiunt, posse & debere executioni mandari, nullo facto inter speculationem & Praxin discrimine.

34. Antonius Marcan Provincialis Castellæ apud Inquisitionem de rebus ad id tribunal spectantibus accusatus fuerat, quod periculum ut evaderet, Jesuitæ rerum Hispanicarum non satis periti & favore Generalis nimium confisi, eum honore auctiorem fecerunt &

Toletani regni provincialem elegerunt.

35. Jesuitæ, qui Romæ sunt circa Generalem, quamvis sint terræ filii & Scarabæi ex stercore nati, qui tamen Generali studium suum in vindicanda eius autoritate venditant, omnibus se opponere non dubitant, & si quis eorum graves, & magni momenti errores improbet, Leonum instar infestis in eum animis invadunt.] *Qui locum faciunt sententia Salomonis Proverb. 17.* Expediit magis Viri occurrere raptis fœtibus, quam faruo confidenti sibi in stultitia sua.

36. Potentia Generalis est valdè debilis, simul ac respectum & auctoritatem apud Socios amisit, cum multæ sint rationes, quibus circumsisti & cuniculi adversus eum agi possint.

37. Aquaviva in principio sui Generalatus adhibitis in consilium quatuor Jesuitis: quorum tres eam ad rem parum apti erant, librum composuit & edidit de Ratione studiorum, quo non solum ordinem in Scholis observandum, sed etiam regulam doctrinæ, & quas opiniones circa Quæstiones Scholasticorum Societatis Theologi amplecti deberent, præscribere conatus est. Cumque Provinciæ totæ contradicerent, & liber ille ab Inquisitione fuisset prohibitus, tanta fuit eius & consiliariorum obstinatio ac perversitas, ut multa ipsis indecora committerent, quæ salvo pudore scripto exponi nequeunt.

Causa eius erroris fuit defectus prudentiæ, quod minimè intellexit, quæ sit natura ingenij humani, quamque ardua res sit imperium in hominum doctorum animos sibi arrogare.

38. Ex opinionum & sententiarum libertate, quæ Societatis Theologi fruuntur, multæ & ordinariæ dissensiones cum Dominicanis orta sunt, quos tamen Jesuitæ pro magistris recognoscere deberent.

39. Romæ Jesuitæ cum Dominicanis de Gratia & Libero arbitrio magna cum perverbia litigant, qui quamvis victoriam reportent, de qua tamen dubitatur, multis tamen aureorum millibus, & inquietudine multorum annorum ea lis constiterit.

40. Aquaviva fuit amicè præmonitus, ne tuendo Molinæ libro in ambiguam cum Dominicanis litem Societatem universam demitteret. Sed quoniam ille librum illum imprimi permiserat, & quoniam audaculi quidam iuvenes Theologi Provinciali & Assistenti, hominibus indoctis, se Molinæ librum facillimè defensuros promiserant, litem cum Dominicanis contestari ausus est.

41. Aquaviva fide delatoribus habita Jesuitam quemdam Valle doleto exulare iusserat: sed ille strenuè se opposuit, & audacius favoribus in Romana Curia & Aula Hispanica diversos Jesuitas Valle doleto ei ciendos & quosdam ex illis gravi pœnâ afficiendos cura-

vit. Ac extremum perfecit, ut Pontifex Aquavivam Roma discedere, & Hispaniæ Collegia visitare iuberet, quoniam Sanctitarii suæ persuaserat, Generalem non pervenisse Societatis homines, eiq; falsis delatorum relationibus imponi.

42. Videtur valdè expediens, Generalem Româ discedere & Societatis Collegia in diversis provinciis visitare.

43. Tam multæ, & tam graves seditiones, quibus Societas conflictatur, satis demonstrant, in Regimine esse puncta quæ REFORMATIONEM postulent.

Cap. V.

44. Non est ullum caput in toto Societatis regimine, in quo Jesuitæ maiore ratione uti sibi videantur, quàm in educatione Novitiorum. Sed Mariana nullum caput esse iudicat, in quo Societas æquè deliret, extraque omnem rationem feratur.

45. Novitii Societatis educantur, ut inter Homines militares, Hereticos & Gentiles vivant, perque fora, diversoria & hospitalia volitent, itaq; absurdum est eos sic conclusos haberi, ut neque eos videant, qui eiusdem sunt religionis, neque ab illis videantur.

46. Eidem novitii eo ipso tempore, quo pietas eorum fervet cum maximè, exquisitis epulis ac fructibus pasuntur, varijsq; deliciis & plurimis commoditatibus adfuescunt, ex quo fit, ut animi magnæ partis Jesuitarum

sint amantes deliciarum, & laborum ac molestiarum intolerantes, adeoque pedibus iter facere & frigus æstumque tolerare nolint.] *Vt enim ait Salomo Proverb. 42.* Adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea. *Et ut Satyricus;* Cupiet lauto cœnare paratu Semper, & à magna non degenerare culina.

47. Jesuitæ contra mentem B. Ignatij & contra statuta ordinis introduxerunt domos probationis, & tamen subinde clamitant, nihil esse mutandum in Societatis instituto.

48. Multi Jesuitæ diu multumque comedunt, neque tamen quicquam operis faciunt, contra mentem & praxin B. Ignatii: eaque res ære alieno Societatem obruit.

49. Jesuitæ Novitiis educandis minimè satis faciunt Statutis Societatis, quæ jubent Novitios probare peregrinationibus, hospitalium visitationibus, & ministeriis servilibus, nam talia aut omninò prætermittuntur, aut defunctorie tantum ac dicis causa, sive pro forma ab eis præstantur.

50. Jesuitæ non ægrotant neque moriuntur, quia nimium laboraverint, sed quia intemperantius cibis se repleverint ac delicate nimis vixerint.

51. Jesuitæ humilitatem, caritatem, patientiam aliasque virtutes potiùs speculari, seu meditari, quam opere ipso exercere discunt.

52. Jesui-

52. Jesuitæ numquam didicerunt esse homines, ac propterea non aliter, quàm bestiæ ab aliis curari necesse habent.

Cap. VI.

53. Jesuitæ sub prætextu juventutis ad virtutes dirigenda, provinciam docendi politiores literas in se susceperunt: sed ordinariè biennium aut triennium illi profitentur literas, qui eas neque didicerunt umquam, neque discere volunt, adeoque discipulis imprimunt solæcismos & barbarismos, quibus numquam postea liberari possunt. *Quis verò hoc deplebitis minorumq; gentium Jesuitis miretur, cum Solæcismos, barbarismos, aliaq; dictionis vitia, vel puero erubescenda, etiam illorum Jesuitarum libri doceant, qui inter eos familiam ducunt, & classicorum auctorum libros Scholis excutiant, tanquam Maffei, Pontani, Famiari Strado, Drexelii, aliorum?*

54. In Hispania hodiè magna regnat barbaries ac linguæ latinæ imperitia. Eius rei princeps causa sine dubio est Jesuitarum docendi ratio.

55. Si homines benè intelligerent damnum, quod ex Jesuitarum ratione docendi in publicum redundat, sine dubio per decretum publicum Scholis Jesuitas eiicerent: quod quidem aliquando eventurum Mariana ominatur.

56. Inter Jesuitas vix quisquam est: qui
D 5 rectè

rectè noverit Grammaticam, poëticam, aliasq; politiores literas: & secularib⁹ hominibus locum præcipiunt, ex quo fit, ut nemo hominior res literas probè discat, & hæc causa est, cur vix inveniat in Hispania, qui tria verba Latinà noverit.

57. Inter Jesuitas, quò quisque est illiteratior, eò plaris æstimatur, & honoribus præficatur, quod videntes reliqui omnes, aut ferre omnes, relinquunt iter doctrinæ, & ingrediuntur viam ignorantæ.

58. Inter Jesuitas pauci sunt boni Philosophi ac Theologi cum tamen in eam Societatem ingrediuntur tam præclara ingenia, & otio ac studendi commoditatibus abundant, quia scilicet in literis Humanitatis fundamenta male ab eis jacta sunt.

59. Scholastici Theologi inter Jesuitas quoniam nec sanctos Patres intelligunt, nec linguas didicerunt ad Sacræ Scripturæ intelligentiam necessarias, aut ad conciones animi applicant, aut otio se dedunt.

60. In Scholastica Jesuitarum Theologia nulla est concordia, nulla constantia. Quod alius ait, alius negat: quod hic verissimum, illic contendit esse falsum. Nec tantùm opiniones ac sententiæ, sed etiam loquendi modus intra paucos annos mutatur, ita ut qui in uno Collegio didicerunt, ex alio venientes non intelligant. Hæc res factiones generat, &

Jesuitis

Jesuitas in partes ac studia diducit.] *Et tamen semper de concordia sua plenis buccis predicare.*

61. Jesuitæ Scholastici magnam Lectorum Theologicarum partem in eo consumunt, ut S. Thomam, velit nolit, in suam sententiam cogant.

62. In Jesuitarum Scholis multæ opinioes hodie pro veris ac solidis habentur, quas olim habuerunt pro falsis & extra vagantibus seu peregrinis.] *Ut nunc quoque verum fiat, quod sapiens ait Eccl. 27. Homo sanctus in sapientia manet sicut Sol, stultus sicut Luna mutatur.*

63. Multi discipuli Jesuitarum valetudinem perdunt cum cogantur scribere magistrorum dictata.

Cap. VII.

64. Jesuitæ contra constitutiones Societatis eundem vestitum tribuunt Laicis tux Societatis, sive Coadiutoribus Temporalibus, quem Sacerdotibus; quæ ipsa æqualitas observatur in multis aliis rebus.

65. Jesuitæ quasi ex dimidia parte sunt Laici, quorum duo tantum contumunt, quantum tres Sacerdotes. Multum enim comedunt, multum bibunt, multum rumpunt aut frangunt.

66. Jesuitæ Laici ordinariè sunt parum rationis capaces, ingeniis asperis, velut ex officina aut ab aratro profecti, honorè parvi faciunt, adeoq; facile labuntur. Ordinariè quoq;

parum amant labores, ita ut unus Novicius tantum laboret, quantum duo aut tres Laici.

67. Societatem perdit nimia Laicorum multitudo, quoniam volunt Novicios & studentes in nimio ocio educare, neque ulli labori admovere: & quoniam dedignantur ab aliis ordinibus Monachorum quicquam discere.

Cap. VIII.

68. Jesuitæ ingenti are alieno sunt obruti, ita ut in sola provincia Toletana debeant plus quam ducenta quinquaginta millia ducatorum. Nec enim faciunt, quod aliis suadent & imponunt, ut metiantur reditus suos, nec plus expendant, quàm possident.] NB. *Si proportionet antundem aris alieni Jesuita in ceteris habent provinciis, sicut habere eos credibile est, cum alibi eadem sint causa debita contrahendi, cumque Mariana cap. 4. scribat: Ex ijs quæ hic dicuntur, quid alibi in Societate fiat, judicium facere, & ex ungue, quod ajunt, leonem cognoscere licebit. Societatem totam circiter octo aureorum milliones debere oportet.*

69. Quando Jesuitæ adhuc valdè exiguas tenebant facultates, non contrahebant debita: nunc autem postquam facti sunt divites, debitis penitus obruantur.] *Quàm verò sint divites, vel hinc aestimare licet, quod Societas ex solius Catholici Regis annuo reditu quingenta ducatorum millia quotannis capit, idque in solis Castellæ*

Hellanis regnis, in quibus Lusitania, Aragonia, Valentia, Navarra & Catalonia regna non numerantur.

70. Jesuitæ sunt nimis lauti & sumptuosi in vestitu aliisque rebus necessariis.

71. Jesuitæ Laici sunt animosi in faciendis impensis, non aliter, quam si comitum essent filij.

72. Jesuitarum Superiores habent Imperium nimis absolutum, & independens, ac quicquid cuique libet faciunt. Quod alter ædificat, alter diruit, quod alter plantavit, alter evellit: quæ res maximarum impensarum causam præbet.] *Notetur bene, quomodo Jesuitæ eleemosynis & largitionibus sibi factis uti soleant.*

73. Jesuitæ quotannis in lites & vecturas librorum ac literarum plus quam quinquaginta millia ducatorum impendunt.

74. Inter Jesuitas non solent bona fide impensarum rationes exigi, & quamvis exigi soleant, tamen si quis Rector aut Procurator minus fidelis sit, magnas pecuniarum summas dilapidare potest.

Cap. IX.

75. In Societate multi & graves lapsus contigerunt, qui noti sunt, quamvis sedulo tegantur

76. Jesuitarum prædia rustica causæ sunt, cur in illis animus reddatur parùm humilis & parùm Spiritualis.

Cap. X.

77. Imperium five Monarchia Generalis est Tyrannica, cum non gubernet secundum leges in infinitis negotiis, nam aut nullæ extant leges, aut si extant, in ijs dispensat. Non etiam utitur consilio, nisi duorum aut trium in una quaque provincia: quos sibi novit obnoxios: reliquos omnes quamvis prudentia ac probitate saultè superiores contemnit.

Cap. XI.

78. Omnes provinciales & superiores Jesuitarum Tyrannicè imperant sibi subiectis. Facit enim unusquisque quicquid libet, & quamvis cæcus sit, cogit eos, qui vident, illam inire viam, quæ ipsi probatur. Itaque imperatur in vitis: quod est Tyrannicum.

79. In Societate de multis casibus non extant leges, neque pœna proposita est ei, qui aberrat imperando, & si quæ sunt leges, eas non observant illi, qui præsent, aut interpretantur pro libito.

80. Superiores Jesuitarum sunt homines minimè digni, qui officiis præsent, cum Generalis metuat ac sublato vellet, quorum eminentes sunt virtutes. Boni quàm mali, ei suspectiores sunt.

81. Multa facta mala & turpia in Societate committuntur, quæ manent impunita, & involvuntur silentio.

82. Generalis Jesuitarum eosdem homines

in officijs sive praefecturis subinde reficit, & imperium eorum perpetuat, quoniam ita putat expedire Monarchiae suae, cuius conservationi unice studet, nam ceteros, quos non ita novit, metuit, ne scilicet Monarchiae suae impedimentum afferant.

83. Multi inter Jesuitas sunt delatores, quamvis honestiori nomine appellentur, qui malefaciendo gratiam superiorum sibi conciliant, adultores etiam non pauci, estque valde frequens in Societate hoc Adulationis vitium.

Cap. XII.

84. In iustitia sub varijs praetextibus in Societate dominatur ac regnum obtinet, ita ut nulla sit Sicariorum ac latronum Societas, in qua, ut salva sit diutius, Iustitia non plus loci habeat, quam in Societate Jesuitarum, cum in ea non observetur lex naturae, quae iubet praemia & honores (qualia certum est esse primariae Societatis officia seu praefecturas) distribui pro cuiusque merito. Nam pauci homines juvenes, nulla nec eruditione, nec alia laudabili qualitate praediti, honoribus in ea afficiuntur & in officijs per viginti aut triginta annos continuantur, quoniam sciunt adulari ac sese ingerere, longè autem plurimi prudentia, literis ac virtute praestantes in perpetuum ab officiis excluduntur. Quamvis enim Pontifex decreto sanxerit, ut tertio quoque anno superiores mutantur, Generalis tamen calliditate sua

decretum illud eludit irritumque facit, eodem homines mutatione in orbem facta ab alio ad aliud officium transferendo, reliquis omnibus non minus nunc, quam ante illud decretum, ab omni officiorum spe in perpetuum exclusis.

XIII.

85. Delatores, teterimum genus hominum, quos ipsi quoque gentiles Imperatores morte afficiendos putabant, quibus prisca Concilia, ne in mortis quidem articulo communionem corporis Christi permittebant, in Societate velut necessarii tolerantur: ex quo fit, ut perierit inter Jesuitas animorum consensus & caritas fraterna, dum nemo alteri fidit, sed ab omnibus metuit.

86. Generalis Jesuitarum ex nimio absoluti imperij desiderio, Delaturas in archivum suam admittit, quaeque credit, non audit eo, qui accusatur: quod iniustitiae genus ab ipsis etiam ethnicis improbatur. Certum habet Mariana, si Romae evolantur Patris Generalis serinia, ne unum quidem in tota Societate virum bonum inventum iri, saltem eorum qui Roma absunt longius, nec Generali noti sunt.

XIV.

87. Nulla est Societas, in qua tam nulla sint virtuti & eruditioni praemia, atque in So-

cietate Jesu, ubi non modò scientia & Ignorantia æquantur, sed etiam Scientia impedimento est, quò minùs quis consequatur præmia humanis ac divinis legibus debita.

88. Nulla est Monachorum Religio, in quam plura excellentia ingrediantur ingenia, quàm in Societatem Jesu, nec ulla, in qua tantum sit ad studendum otij: nihilo minùs valdè pauci Jesuitæ evadunt literati, nulli sunt excellentes Concionatores, nulli Ecclesiasticarum rerum, nulli humaniorum literarum periti, quoniam nulla proponuntur laborantibus præmia, imò verò humaniores literas docti contemnunt.] *Cogitent nunc rerumpub Capita, quàm tunc inventus ad Jesuitarum Scholas mittatur, cum tantum sit periculi, ne præstantissima quaque ingenia publicis patriæ usibus subducta nullo ferè opera pretio in Societate consenescant.*

89. Certum est, nullam in Societate Jesu valdè gravibus delictis infligi solere pœnam, modo qui deliquit, iram atque animos à crimine sumat, seque audacem & defensioniparatum ostendat. D. Stimulantur ergò scelera sub hoc prætextu, quod ea non satis probari possint, & quod non oporteat rumores suscitare, ut extraneis innotescat, quid in Societate gestum sit. Totum regimen Jesuiticum videtur hunc habere scopum, ut malefacta injecta terra occultentur, & hominum notitiæ sub-

subtrahantur.] Similiter Pharisei a foris appar-
bant hominibus speciosi & iusti, cum intus pleni-
sent hypocrisis, iniquitate & omni spurcicia, Mat-
23. quibus etiam Christus ait Luc. 16. Vos estis
qui iustificatis vos coram hominibus, Deus au-
tem novit corda vestra.

90. Provinciales & Rectores Jesuitatum
si vel gravissimè peccent violando regulam
statuta, edificando & diruendo sine ulla ne-
cessitate & nemine consulto, dilapidando
facultates Societatis, aut largiendo con-
suetudines, non nisi post multos demum annos
puniuntur, sed non aliâ pœna, quàm ut
abrogetur officium, quod gesserunt, dat-
plerumque officio meliori.] Hinc Principes
divites explorari scire possunt, in quàm pios usus
Elemosynæ Societati data conferantur.

91. Est dictum miserabile, quod Boni & Deo
Servientes, qui sunt inter Jesuitas, aut sine
ulla causa, aut propter levissimas causas in-
iuste affliguntur, & vexantur, atque etiam in-
terficiuntur, quoniam videntur missitanti
iniurias, neque se opposituri: improbi autem
tolerantur, quoniam superioribus sunt timo-
ri, quæ sola res sufficit, ut Deus innocentes
vindex funditus submergat Societatem.] Hinc
Parentes discant licet, quàm benè liberè eorum con-
suetudinem sit, quando dato Societati nomine sub-
iungitur & ditionem tam benigni Principis con-
servant.

Cap. XV.

92. Generalis Jetunarum in imperando non bonis regibus ac principibus se similem facit, qui Senatum magnificerunt, sed imitari mavult malos principes sive Tyrannos, ac nominatim Tarquinium Superbum, qui ante omnia conatus est debilitare Senatus numerum & auctoritatem, ut omnia suo libitu facere posset. Similiter Generalis cum suis Assistentibus odit Congregationes generales, omniaque tentat, ne tales instituantur conventus, quibus rerum gestarum rationem reddere necesse habeat.

Cap. XVI.

93. Generalis cum suis Assistentibus ridet ea, quæ ipsi à Provincialibus Congregationibus proponuntur, & plaris facit, quæ unus aliquis scribit, quem sibi novit obnoxium: idque facit propter nimium Zelum alendæ & amplificandæ suæ Monarchiæ,

XVII.

94. Regimen Societatis est contra naturam, cum boni, docti, senes, & nobiles parent, minus boni, idiotæ, juvenes, ignobiles, nullisque dotibus conspicui præsent, omniaque ex libidine sua moderentur.] Nullus ergò in Societate locus est sententia illi Prov. II. Qui stultus est, serviet sapienti.

95. Societas Jesuitarum est similis mercatori, qui conturbavit ac fidem perdidit. Nam viris gravibus erepta est existimatio, ut ab officiis excluderentur. Qui autem officiis perfecti fuerunt, ad ea se minimè idoneos esse rebus ipsis declarant.

96. Generalis Jesuitarum in eligendis officialibus non curat quod sit cujusque talentum aut dotes eminentiores, sed quàm bene secum aut cum provinciali suo conformetur, quæ causa est, cur homines vilis & abjecti animi eligantur, qui à superioribus duci solent velut nervis alienis mobile lignum.

Cap. XVIII.

97. Jesuitæ contendunt, omnes leges à B. Ignatio latas conservari, nec quicquam in iis mutari oportere, quod est insignis stultitiæ argumentum. nam perinde faciunt, ac si quis contenderet, filios jam adultos indui debere iisdem vestibus, quas eis adhuc pueris patet suus faciendas curaverat.

98. Jesuitæ nolunt mutare legem de Professione, ut ejus scilicet tempus arbitrio Superioris unicuique constituatur, quamvis evidens sit eam legem & Societati & toti reipub. Christianæ plurimum nocere. Primum enim multi hac occasione ex Societate egrediuntur, multi fiunt inutiles, ut nec fiat bonus religiosus, nec bonus sæculares, multi ingre-

diu.

diuntur Societatem, ut nulla sua impensa sibi discant literas ac Scientias, ac voto suo potiti Societatem deserunt. Multiplicatur etiam numerus Clericorum & Sacerdotum mendicantium, qui si consequantur alicubi beneficia Ecclesiastica, salivam movent alijs Jesuitis, ut & ipsi ex Societate velint exire: Si non consequantur, fame mori necesse habent.

Cap. XIX.

99. Omnes ferè Jesuitarum leges & constitutiones ex speculatione, non ex praxi aut experientia natæ sunt. Itaque à Canonibus & jure communi plurimum dissentiunt, ipsosque Jesuitas velut homines singulares & suotantùm judicio utentes in aliorum odium inducunt.

100. Jesuitæ indignum putant se illud probare & amplecti, quod alii Monachorum ordinis ipso rerum usu docti utile inveniunt. Ex eo fit, ut omnis eorum vita consumatur in tentando & capiendis rerum experimentis, nihilq; sit in Societate firmum ac stabile, ut etiam nesciant administrare rem familiarem, utque non sapiant nec discere etiam velint.

Cap. XX.

101. Inveniuntur homines sæculares tam **OBTUSI** & rerum **IMPERITI**, ut quoniam eorum elemosynis & beneficiis adjuvamur, à nobis vicissim postulent, ut in **OMNIBVS** rebus

rebus è vestigio necessitatibus eorum succurrere parati sumus, seu consilio eis, seu quâ realia opus sit: ut conciliemus eorum matrimonia (*tanquam homines ad Conciliaturas seu Rusticissimos aut copularias honestas facti*) condamus Testamenta, patrocinemur litigantibus. (*strophas & sutelas forenses minimè indocti*) gratiam aliquam apud Magnates aut Judices ambientibus suffragemur (*velut adularum artifices, & improbitate atque impudentia quidvis extundere callidi*) prospiciamus eis delicias & necessitates domesticas (*velut homines haud fatuo palato nec ad Genium stultè sapientes*) ut propediem, nisi jam id factum est, videantur imposituri nobis officium Majoris domus vel œconomi, & Tabellarii, aut Mediastini domum verrentis (*quia Iesuita est omnis homo, & omnia omnibus factus, ut omnes lucrifaciat, sibi tamen, non Christo.*) Et in talibus quidem exercitijs, & si nimis SÆCULARIBUS, sub SPECIE tamen CARITATIS (*quod hypocrisis facere solent*) nostri occupati plus iusto foris esse solent. QUINUSQUE aded abusus iste redijt, ut sub Confessarij titulo MULTI Magnates, tam sæculares, quàm Ecclesiastici, quocumque vadant, post se trahant, aut in comitatu habeant aliquem ex nostris, non aliter ac si essent eorum Sacellani vel Capellani ad rem divinam in domesticis eorum Oratorijs faciendam. In sola quidem Vallisoleti civitate
 plus

plus
 gorijs
 gnates
 seu rep
 vel de
 ras, &
 ci oppro
 re imp
 insign
 opera
 & Epi
 rum n
 nostru
 Conf
 obser
 versar
 exper
 Patrib
 dis nu
 eorum
 Negl
 & mo
 quatu
 u opp

Sic
 hodie
 læ à J
 vanita

plus quàm duodecim Patres in ejusmodi negotijs occupantur. Est autem verisimile Magnates in eo potius ambitione aut dignitatis seu reputationis studio duci, quàm pietati vel devotioni servire) *que sanè summa est vanitas, & erga Deum hypocrisis & nominis Catholici opprobrium*) præterquam quod etiam minore impensa unius de nostris, quàm alicuius insignis de Universitate aut Academia viri opera utuntur (*quod jam Avaritiam Principum & Episcoporum arguit*) Hinc porò multa parum nobis digna oriri solèt. Non nemo enim nostrum Magnatis favore fretus, cui est à Confessionibus, minimè bonus Regulæ suæ observator evadet, & Superioribus suis adversari non timebit, sicut *QUOTIDIE* sanè experimur. Huius mali causam credo, quod Patribus senioribus, & minimè contemendis nullus à Superioribus honos habetur, nec eorum voluntatibus ulla in re obsecundatur. Neglecti ergò ex eoque acerbati rationibus & modis tam à religiosa vita alienis honorari quæruunt, atque superiores, à quib⁹ contemtu oppressique sibi videntur, ulisci student.

Sic Mariana nos veras docet causas, cur hodiè omnes fere Regum Principumque Aula à Jesuitis obsideatur. In Principibus ait esse vanitatem, hypocrisim, avaritiam sive sordes,

& stu-

& stuporem ingenii atque imperitiam. In quo
 si Principes injuriam sibi fieri putant, æquum
 est, ut non alij potius, quam Marianæ co
 nomine succenseant. In Jesuitis causam putat
 esse partim Superiorum impotentiam ac Ty-
 rannidem, socios propter senectutem alia-
 que me. ita honore dignos contemtim con-
 rentium & exacerbantium, partim iram &
 vindictæ cupiditatem in Principum Confessa-
 riis, se contemni dolentibus, & incolumita-
 ti suæ præsidium ac tutelam adversus superio-
 res, eorumque adulatores & delatores com-
 parantibus. Docet nos pariter, quibus in re-
 bus sæcularitas & Aulicismus Jesuitarum spe-
 ctari soleat, nimirum in conciliatutis mati-
 moniorum in condendis Testamentis in qui-
 bus sedulo cavent, ne Collegiorum Jesuitico-
 rum mentio prætermittatur, in gubernandis
 litibus forensibus, in postulationibus homi-
 num apud Principes & Judices suffragatione
 sua adjuvands, inque animis judicum ad fa-
 vorem suorum clientum detorquendis, in
 prospiciendis & parandis iis quæ ad cuticu-
 lam genialiter curandam sunt idonea, in ob-
 eundis denique maximis, mediis & infimis
 Aulæ ministeriis, quo sanè exemplo reco-
 ctum & capitalem Jesuitam alicubi videre est,
 Principi suo esse à Confessionibus, à Sacello,
 ab Aula, à Culina, à Consiliis, ab Epistolis,
 ab omnibus, quoniam Princeps eius fortas-
 sit

his adhuc seculam timeret ac vapulare metuit,
 aut stipendium Consiliiarii & Secretarii ad lu-
 crum & empendium ponit, aut Jesuitis sus-
 fragantibus in Regia Cæsaris quicquid velit,
 minore negotio impetraturus sibi videtur: in
 quæ tamen, opinor, sua eum spes non minus
 quàm alios eadem facientes, sæpius frustra-
 tur. Is autem Jesuita videtur esse de Metiochi
 illius Atheniensis prosapia, in quem puero-
 rum Atticorum næniam istam per vias quoti-
 diè audiri solitam auctor est Plutarchus: *Me-
 tiochus ducit copias, Metiochus vias curat, Me-
 tiochus exercet panarium, Metiochus farinam tra-
 ctat, Metiochus præest omnibus, Metiochus ergò
 plorabit.* Hinc porro discimus Aulicismo &
 sæcularitati Jesuitarum non eundem ubique
 finem sive scopum esse propositum. Qui enim
 sunt de Vitelliana hæresi, eo animo & consi-
 lio Aulis & negotiis sæcularibus implicantur,
 ut imperium Vitellii amplificent, multaque
 nova Collegia societati condenda, aut Mo-
 nasteria veteribus Religiosorum ordinibus au-
 ferenda curent, Monopolium denique gra-
 tiæ apud Deum & homines, sanctitatis, e-
 ruditionis, morum, fidei ac famæ societati
 conficiant. Horum sæcularitas non tantum
 à crimine abest, sed laude quoque à Vitellio
 afficitur, sicut *pater familiàs laudavit villicum
 iniquitatis, eò quod prudenter fecisset.* Alia illo-
 rum est ratio, qui sibi serunt, sibi metunt,

suæque securitati adversus Vitellianorum vim
 & tyrannidem consulunt. Hos Vitellius judi-
 cat esse improbos, quippe à quibus non mo-
 do societati, sed & Principibus atque Episco-
 pis exitium portentatur. Hoc enim argu-
 mentum est verborum Aquavivæ, in *Industri-*
is de curandis morbis societatis, quem librum
 successor eius Vitellius Romæ vulgavit: *Se-*
cularitas, & Aulicisimus, insinuans in familiari-
 tates & gratiam externorum, *Morbis est in socie-*
tate, & intra & extra periculosus (id est, & Jesui-
 tis Aulicis, & eorum Principibus) & *istis, qui*
eum patiuntur, & Nobis (Superioribus) ferè
 nescientibus paulatim subintrat, *SPECIE* qui-
 dem (ac fallaci colore seu prætextu) *lucrifaci-*
endi Principes, Pra'atos, Magnates, conciliandi
ad divinum obsequium (sive ad Majorem DEI
 gloriam) *consines eiusmodi societati, jurandi*
proximos, &c. Sed *REVERA* querimus inter-
 dum Nos ipsos, & paulatim ad secularia deflecti-
 mus. Hæc Aquavivæ verba Vitellius, ut dixi,
 anno 1616. publicavit, nec tamen erubuit eo-
 dem tempore literis ad omnes Jesuitas datis de
 totius Societatis suæ integritate ac sanctita-
 te, tam glorioso mendacio paratragædiare:
Ex singulari DEI benignitate consistit etiamnum
in ipso Religionis nostræ corpore Spiritus ille, quo
primum animata coaluit, isq; non modo non
emortuus, sed etiam valens ac vegetus. Increpet
Dominus in te Satan, os impudens! cui au-
 ctor

Etorsum ut pudoris aliquid alicunde sumas
mutuum, quoniam tibi quidem omnem pu-
dorem periisse video.

Ex Epilogo.

102. Major pars Jesuitarum, qui professi
sunt, non servant paupertatis votum, cum
vivant in Collegiis eorumque redditus consu-
mant.] *Ita fides fit sententia illi Proverb. 13.* Est
quasi dives, cum nihil habeat, & est quasi
pauper, cum in multis divitiis sit.

103. Multa Romam Generali Jesuitarum
ex Collegiis munera mittuntur ad concilian-
dam eius gratiam, ita ut periculum sit, ne
tandem officia Societatis pecunia emanent.]
Vt enim scriptum est Proverb. 18. Donum homi-
nis dilatat vitam ejus, & ante Principes spati-
um ei facit *Et Isai. 1.* Principes tui infideles,
socii furum Omnes diligunt munera, tequū-
tur retributiones.

Multi Jesuitæ faciunt itinera; & majore
pompa quam paupertatem professis conve-
niat. Omnes curru vehi volunt, nemo pedi-
bus iter facere.] *Nimirum si revivisceret Salomo,*
iterum videret Malum illud, quod stultitia Prin-
cipis alucinantis argumentum vocat Eccles. 10.
Est malum quod vidi sub sole, quasi per erro-
rorem egrediens à facie Principis. Vidi servos
in equis, & Principes ambulantes super ter-
ram quasi servos.

105. Multæ sunt Jesuitarum recreationes, quæ alicubi multos menses durant.] Itaque etiam in illis locum invenit, quod Sap. 15. scriptum est: *Æstimaverunt Ludum esse vitam nostram, & conversationem vitæ compositam ad Lucrum, & oportere undecumque etiam ex malo acquirere. Hoc enim verè est non modò Ludimagistrum, sed & Lucrimagistrum esse.*

106. Multi Jesuitæ multos annos manēt. proprietarii, multique sunt inter eos otiosi nullam ad rem utiles.] Et adhuc audent Monachos traducere, tanquam inutilia terræ pondera.

107. Delitiæ quorundam Jesuitarum sunt nimix, eisque nocent.

108. Jesuitæ nimios sumptus faciunt, ac rem familiarem dilapidat maleque perdunt.] *Vt ipsorum quoque exemplo verum fiat illud Prover. 11. Alii dividunt propria, & ditiores fiunt: alii rapiunt non sua, & semper in egestate sunt. Et Proverb. 21. Quid diligit epulas, in egestate erit.*

109. Nemo quantumlibet cæcus sit negare potest, Societatem Jesu à recta ratione aberrare, ac propterea propediem funditus interituram esse, nisi Deus opem ferat, hoc est, mentem Jesuitis, inspiret, ut rectè monentibus parère, ipsique **SEREFORMARE** velint.

ARTIFICIUM JESUITICUM

Iuvenes in Societatem illicendi.

Ignatius miræ fuit solertiæ in sollicitandis mortalibus, à Diaboli servitute ad Christi obsequium traducendis: ac quibus ARTIBUS Dæmon ad animarum perniciem utitur, eadem ipse (*quo adliceret ac fas esset*) ad hominum salutem ac beneficium transferebat, Voluntates ac naturas eorum, quibuscum ageret, festivè (*id est, ante omnia*) odorari, ambitiosis splendida, avaris utilia, voluptuosius iucunda proponere, & suo quod ajunt HAMO vel ESCA quemque piscari.

Ita scribit Maffei in vita Ignatii lib. 3. cap. 11. quem librum a Pater Generalis Societatis probavit Romæque emisit, ut omnes Jesuitæ in Patris sui Ignatii vitam ac mores imitari, eiusque imitatione omnes actiones suas dirigere possent. Iam itaque missas faciunt Jesuitæ artes illas, quibus Christus & Apostoli ad homines ad Dei obsequium traducendos usi fuere, ut nimirum aspera omnia, dura, difficilia, prorsusque hominibus Dei openon adiutis inconcessa sive impossibilia proponerent. *Venite ad me* (ait Christus) *tolle super vos iugum meum & onus meum*, id est, ita vos animis comparate, ut fiatis Asini, iumenta sub iugalia & humeros ad portandum supponaris. *Si quis venit ad me, & non odit patrem*

trem suam, & matrem, & uxorem, & filios, ad-
 huc autem & animam sive vitam suam, sive qui
 non tollit Crucem suam quotidie & sequitur me,
 non est me dignus, nec potest meus esse discipulus.
 Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luperum. In
 mundo pressuram habebitis. Eritis odio omnibus
 propter non meum. Plorabitis & flebitis. Omnis
 qui interficiet vos, arbitrabitur se obsequium pra-
 stare Deo. Eadem arte utitur & S. Petrus, qui
 Deo servire volunt, eos patientiae cogitatio-
 ne armari iubet, 1. Petr. 4. Christo passo in car-
 ne, & vos eadem cogitatione armamini. Et 1.
 Petr. 2. In hoc vocati estis, quia & Christus pas-
 sus est pro vobis, relinquens vobis exemplum, ut se-
 quamini vestigia eius. Similiterque Paulus 2.
 Timoth. 3. Omnes qui vult vivere in
 Christo Jesu, persecutionem patientur, sive
 ab aliis, sive à seipsis. Galat. 5. Qui Christi sunt,
 carnem suam crucifigere debent cum vitis & con-
 cupiscentiis. Istæ igitur sunt Christi & Aposto-
 lorum artes. Sed Satan voluptariis iucunda
 proponit, & Ambitiosis splendida, quomo-
 do Evam induxit, ut comederet, quod erat iu-
 cundum. Sic enim fore, ut ipsa & vir eius fie-
 rent sicut Diis, scientes bonum & malum, quod
 erat splendidum. Similiter Christo esurenti
 suasit, ut ex lapidibus faceret panes, quod erat
 iucundum: ut omnem mundi gloriam ipso
 adorando acquireret, quod erat splendidum.
 Quod idem Avaris utilia proponat, docet
 Paulus 1. Timoth. 6. cum demonstrat, eos
 qui

qui non contenti sunt victu & amictu, sed volunt fieri divites sive supervacua possidere, incidere in tentationem & laqueum Diaboli. Jesuitæ igitur non Ignatium, hominem sanctum & Christi imitorem (de quo quæ sic scribit Maffei, sine dubio sunt mendacia) sed Satanam imitantur, eiusque artibus utuntur, cum omnium primum curiosè investigant, quibus quisque rebus capi vel offendi soleat, tum suo quemque hamo vel esca piscantur & in Societatis massam perducunt, ut in eos conveniat illud Jerem. 5. *Inventi sunt in populo meo impii, insidiantes quasi aucupes, laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros* (id est, non plebeios homines, sed primarios. Sic enim nomen *Viri* in Hebræo usitatum solet) *Sicut decipula plena a vibis illicibus: sic domus seu Collegia eorum plena dolo* (sive artibus istius Diaboli) *Ideo magnificati sunt & ditati* Hinc magnifica & opulenta eorum Collegia (*Incrassati sunt & impinguati, & præterierunt sermones meos pessimè. Prophetæ prophetabant mendacium, & Sacerdotes applaudebant manibus suis, populus meus dilexit talia. Numquid super his non visitabo, dicit Dominus, aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea?* Hinc porro Germaniæ Catholici discant licet Jesuitarum artes & adulationes, tum Sacerdotum sive Episcoporum applausus, tandem secularium eas diligentiam consensum omnium malorum publicorum causam caputque esset.

Jerem. 49.

*Ago discooperui Esau: revelavi abscondita eius,
& calari non poterit.*

Luc. 8.

*Non est occultum, quod non manifestetur: nec
absconditum, quod non cognoscatur & in palam
veniat.*

INSTRUCTIO SECRETA pro Superioribus Societatis Jesu.

Lectori S.

Superioribus annis cum Christianus Dux
Brunsvicensis, qui se Halberstadiensem
Episcopum ferebat, Paderbornæ Jesuitarum
Collegium diripuisset, bibliothecam eorum
cum scriniis literarijs dono dedit Patribus
Capuccinis; qui in scriniis Rectoris Secretam
istam Instructionem invenerunt, quod ipsum
in Pragensi Jesuitarum Collegio contigisse
homines fide haud indigni testantur. Nec
verò cuiquam dubium esse potest, qui Jesuitis
paulo familiarius utitur, quin Primores So-
cietatis hujusmodi occultis monitis à Gene-
rali Præposito instruantur, cum quæ in isto
mandatorum libello monentur, passim Jesui-
tas foetitare constet. Plurimum verò Socie-
tatis Regulis constitutionibus & typo descri-
ptis Instructionibus ea adversari certum est:

ut haud difficulter fides fiat, plerosque Superiores Jesuitarum (in nonnullos enim talis non cadit suspicio) duplicem ut vestem, sic etiam Regulam habere, aliam domesticam & privatam aliam forensis & publicam. Intraorsum turpes, speciosos pelle decora: quomodo de Pharisaï: Christus testatur: similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intrus verò plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcicia: sic & vos à foris quidem parètis hominibus justis, intrus autem pleni estis Hypocrisis & iniquitate. Quod non vereor, ne invidiosus, quam verius in eos dictum putet, qui meminerit, ipsum Claudium Aquavivam disertim Superiorum plerisque Avlicissimi Sæcularitatis & Hypocrisis decam impingere, qui specie Dei gloria & salutis proximorum inserviendi quærant semetipsos. Hic ergò mandatorum Commentarius pro illo (si fas est.) Deposito haberi potest, cuius ita Paulus meminit: O Timothee, depositum custodi: & quæ audisti à me, hæc fidelibus hominibus commenda.

I: Qualem se Societas præstare debeat, cum de novo accipit loci alicuius foundationem?

Ut se gratam & acceptam præbeat Societas incolis loci, quem non ita pridem suscepit: multum ad hoc conducet explicatio finis Societatis, præscriptus in Regula secunda sum-

marij incumbere in salutem Proximi æquè ac suam.
 Quare humilia obsequia obeunda, in Xenodochiis, & simo jacentes invisendi: ad Confessiones excipiendas quorumcunque, etiam ad loca distantia eundem: Eleemosynæ conquirendæ, dandæque pauperibus, aliis videntibus. ut ædificati facti nostrorum, sint in nos liberaliores. Modestiam exteriorem ita omnes ediscant, ut illa alios ædificent. Delinquentes è nostris vel ob id dimittantur.

2. *Quid factò opus sit, ut Principum & Magnatum intima familiaritate potiamur?*

Conatus ad id maximi sunt adhibendi. Experientia docuit, Principes tunc affici spiritualibus & Ecclesiasticis personis, quando odiosa facta eorum non asperè reprehenduntur, sed in meliorem partem explicantur. Cernitur id in Matrimoniis contrahendis Principum, cum sibi affinis, quæ matrimonia magnam habent difficultatem, ob vulgi opinionem, quod tales execratur thoros. Itaq; dum hæc & similia affectant Principes, animandi sunt, assecuturos eos, quod volunt. Explicentur rationes, quæ eorum desiderium augeant: videlicet, Matrimonium hoc fore causam majoris vinculi, & gloriæ Dei. Sic, dum Princeps aggreditur aliquid faciendum, non æquè omnibus Dynastis gratum: (Verbi gratia si bellum movere vult:)

tunc.

sunt eius voluntas iuvanda, & constantiæ monendus promovendusq; animus. Primoribus Regni insinuent per suadeantq; Principis voluntati parendum esse: non tamen ad particularia descendant, ne nobis imputetur. Si tamen obiiciatur: citentur generalia monita id nobis prohibentis. j

Juvabit ad contrahendam familiaritatem Principum, obire legationes in materiis ipsis gratis. Per munuscula vincendi intimi Principum: ut fideliter instruant nostros, de moribus & humoribus Principis, quibus rebus oblectetur, quis sit sibi modus placendi: salvo tamen jure virtutis & conscientiæ. Et occasione habita, insinuent se in animos Magnatum & Principum. Si careant uxoribus, proponantur illis Virgines in matrimonium, quæ cum suis parentibus, nostris sint addictæ: ijsque Virgines depingantur laudum coloribus, quibus eas depingi velleat ipsimet Principes. Sic enim fiet, ut per uxores, aliâs alienos, nobis amicos reddamus. Docuit id experientia, per Domum Austriacam, in Regnis Poloniæ, Galliæ, cæterisque Ducatibus & ditionibus.

Fœminæ ne mutant animos, aut de suo favore in nos remittant: serio illis inculcetur amor in nostram Societatem, tum per nostros, tum per eas Famulas, quæ nostris sunt addictæ: quæ variis officiis,

& munusculis in amicitia conferentur. Sic enim secretiora suæ Dominæ, & ea quæ nos scire oportebit, evulgabunt.

Sequantur, in conscientis Magnatum regendis, eorum Authorum sententias, quæ liberiores faciunt conscientiam, contra Monachorum opiniones: ut illis rejectis, nos sequantur, & à nostra directione & consilio dependeant. Quare, tam ad Principes & Magnates, quam Prælatos conciliandos, iuvabit, eos facere participes meritorum nostri ordinis: habere amplas facultates, absolventi à peccatis reservatis & censuris, dispensandi in jejuniis, debito reddendo, matrimonio impedimentis, & aliis votis. Invitentur ad Scholas nostras; saluentur carminibus: inscribantur illis Theses: si expedit, in triclinio tractentur: & si quæ qualitas personæ exposcat, variis linguis salüetur, tempore mensæ, à nostris fratribus.

Inimicitias inter Magnates componant. Quod si Monarchæ, nobis addicto, subserviat Vir aliquis primarius, à nobis alienus: promittatur ei favor, & honores conferendi, ad nostrorum instantiam. Denique ita Societati affectos esse Principes, & magnos Dominos, tum Prælatos, ut pro eâ contra affines, & sibi charos agant, ne dimissos à Societate ullo modo promoveant. Deferendos honores Primariis ominentur; delatos

gratulentur, libellis carminum, per studiosos, in primo ingressu loci, ubi exercenda erit jurisdictio.

3. *Quid curaturi sint Domini pro nobis, dum paucunia deficiuntur; multa tamen sunt auctoritatis in Republica, & aliis modis nobis prodesse possunt.*

Tales Domini si seculares sint: curanda apud ipsos gratia & auxilium contra Adversarios nostros, favor ad lites forenses, auctoritas & potentia ad coëntiones pagorum, domorum, hortorum, lapidearumque pro extruendis Societati nostræ domicilijs, in illis præsertim civitatibus, quæ nostros nolunt habere, Idem Domini conciliandi, ut mitigent, imò compescant furorem hominum nostræ inferioris, nobis nihil cooperantibus.

A Spiritualibus verd; (ut Episcopis, Archiepiscopis) pro diversitate nationum, id exigendum, quod rei opportunitas ostendet. In quibusdam partibus curandum est, ut Prælati, & Pærochi ipsis subditi, nostros reverentur, nec impediunt ministeria nostra: in aliis partibus plus. Nam in Germania & Polonia, Episcoporum magna est auctoritas: qui parvo labore, collata re cum Principe, Monasteria, Pæroccias, Præposituras, Altarium fundationes nobis possunt attribuere, contentatione quacunque facta Sacerdotibus.

secularibus. Quod in ijs locis assequi possumus, ubi Catholicis Hæretici & Schismatici sunt permixti. Ostendaturque Episcopis, magnum fructum eos hac ratione facturos, quem à secularibus Sacerdotibus & Monachis præter eorum, expectare non possunt. Laudetur Zelus eorum: inculcetur facti memoria perpetua. Tales autem fundationes, ut Societas succedat in beneficia secularium Sacerdotum, per eos Episcopos assequentur faciliè, qui & contententur nostris, & à directione nostra pendent, & sunt in expectatione ad altiores gradus Episcopatus opulentiores mendiantibus nostris.

Tàm autem apud Episcopos, quam Principes curent nostri, ut dum fundant nostra Collegia ad parochiales Ecclesias, nostri quoque soli sint, qui habeant jus conferendi Vicarium perpetuum, cum cura animarum. Ipse superior loci, pro tempore existens, erit Parochus: totumque regimen Ecclesiæ nostrorum sit. Per eosdem curabunt extructiones Collegiorum in locis, ubi sunt Academici, nobis repugnantes, vel Catholici, aut Hæretici cives, fundationes nobis in suis civitatibus prohibentes. Illi iidem curabunt pro nobis Cathedras concionatorias, in Civitatem nobiliorum præcipuis Ecclesiis.

Si quando agitur de beatificando aut canizando nostro: Magnatum Liberis promo-

vendum erit negotium, apud Sedem Apostolicam. Si ex iisdem Dominis contingat legationem obire; necognitis aliis Religiosis, qui nobiscum symbolizant, ad eos affectum transferant, & in eas Provincias inducant, in quibus erinemus. Quare si transeant Viri illustres per Provincias, ubi sunt nostri, excipiantur ad Collegia, & pro modestia religiosa tractentur.

4. *Qua commendata esse debeant Concionatoribus, Confessariisq; Principum & Magnatum?*

Ut directiones Regum, Principum, Virorumq; illustrium, rectè per nostros instituantur: omni modo ita eos dirigant, ut sua directio tendere videatur ad conscientiam, quam ipsi Principes concedunt. Non statim autem, sed sensim, spectare debet directio, ad gubernationem politicam externam. Quare sapè inculcent Principibus, distributionem honorum & dignitatum in Republica, spectare ad iustitiam: graviterque Deum offendi, si contra eam à Principibus peccetur. Sed tamen nolle, dicant, ingerere in ullam administrationem Reipublicæ, & hæc se invitos dicere, ratione sui officii. Quod ubi apprehenderit Principes: explicetur ipsis, quibus virtutibus præditi esse debeant viri, assumendi ad dignitates Reipublicæ. Commendationis capita sumantur ex amicis Societatis nostræ, & ijs Viris, quos expedit pro bono

Societatis promovere: quos per se non nominant Principi, sed per intimos amicos Societatis nostræ, & Principis. Quare confessorii & Concionatores informantur à nostris, qui in quavis parte illius domini sint Viri, qua virtute, potentia, divitiis, liberalitate in nos. Horum nomina apud se habeant, notitiamque eorundem faciant Principi, dextrè eos commendando: ut faciliùs oblata occasione promoveantur à Principibus illi, quos olim sibi laudari, à suis Confessoriiis & Concinatoribus audierant.

Meminerint Confessorii, & Concionatores Principum, suaviter eos tractare, nulla ratione perstringere in concionibus aut privatis colloquiis. Confessiones, aquas distillatas modicè acceptent: pro usu privato, parva pecunia sint contenti. Dum sunt in Palatijs ad abjectiora se cubicula conferant. Prudenter inculcent suis Principibus, ne velato ungue discedant à consilio spiritualium Patrum. Curent sibi significari quàm primum Officialium Reipublicæ mortem: & de substituendis maturè agant, Ut suspitione se eximant externi regiminis; nec Amicorum causas apud Principes promoveant per se, sed alijs potiùs committant:

5. *Quid agendum cum Religiosis, qui symbolizando nobiscum, in multis occupationibus, multum nobis detrahunt?*

Genus humanum nobis animosè ferendum.

dum. Proinde inculandum hominibus, no-
 strum Ordinem omnium religionum habere
 perfectionem. & in quo aliae religiones excel-
 lunt, in eo, eminentiore modo, Societatem
 lucere in Ecclesia Dei: præter tantum & vi-
 ctus asperitatem: (quibus discrepamus à
 Monachis:) omnia in Societate melius ha-
 beri, ipsa etiam subjecta. Notentur defectus,
 ex quibus ostendatur, minùs feliciter alios
 Religiosos satisfacere posse illi occupationi
 in qua concurrunt nobiscum. Maiore cona-
 tu eundem est contra illos Religiosos, qui
 Scholaserudiendæ juventuti instituere vel-
 lent, in locis, ubi id cum dignitate & fructu
 Societas nostra obit. Ostendatur Principibus,
 tales homines fore perturbationi Reipublicæ.
 Proponatur Academicis externis, illos Reli-
 giosos magis quàm nos fore ipsi in ruinam.
 Suggestant Principibus, sufficere Societatem
 erudiendæ juventuti. Quod si literas Pontifi-
 cum pro se habeant, aut Cardinalium com-
 mendationes, agant per Principes apud Pon-
 tificem, cui ostendatur, Societatem bene-
 fungi suo munere. Procurabunt testimonia
 à Civitatibus, in quibus sua Collegia habent,
 bonæ conversationis. His etiam diligenter
 persuadendum erit, timendas perturbatio-
 nes, accessu diversarum Scholarum, & Præ-
 ceptorum. Esto; Religiosi sint: interim no-

Ati pro viribus curent studia exerceri & specimina edi, cum applausu aliorum.

6. *De conciliandis Viduis opulentis Societati.*

Deligantur ad hoc opus provectæ ætatis Patres, colore vivido. Visitentur crebrius eadem à nostris. Quæ affectum ostenderit in Societatem, Vicissim Societatis nostræ operæ offeratur. Si acceptat, cæperitque frequenter nostras Ecclesias: detur ei talis Confessarius, qui dam benè dirigat, & constantem in viduitate conservanda faciat, enumerando bona viduitatis, quibus meritum amplum sit obtentura. Ut restota melius illi cedat: comitatus famulorum diminuendus suadeatur: ordinentur Officiales aulæ, & Præfecti bonorum: præscribantur, quæ spectant ad gubernationem domus, habita ratione loci & personæ. In primis autem efficiat, Confessarius, aut eius consiliis acquiescat Vidua, & directionum sequatur, tanquam fundamentum futuri boni spiritualis. Proponatur usus Sacramentorum frequens, auditio Sacri, recitatio Litaniarum. Exhortationes sint bis vel ter in hebdomada, de bono viduitatis, de molestiis matrimonii iterati, periculisque novisque gravaminibus ejusdem. Facetè proponat Viros nobiles, quorum illa Vidua, cum qua agitur, non abaueret connubium: ijdem Viri ita describantur, declarando mores & vitia

vitia ipsorum, ut audiendo Vidua nec cogitationem assumat de matrimonio. Proinde, cum sint ita affectæ erga Viduitatis statum, quàm primum eis commendentur vota religiosa: ut emisso voto castitatis, omnem sibi aditum præcludant ad secundas nuptias. Quo tempore maximè suadendum, ut ex aula abigantur iuvenes liberiore in joci: pauci admittantur hospites, in iisque tractandis mediocritas. Præfecti pagorum, Sacellani, alij officiales, tales sint, qui aut ex nostrorum commendatione habeantur, aut à nostrorum nutu dependeant. Huc ubi progressum fuerit, paulatim ad bona opera inducenda erit Vidua: quæ tamen præstabit, & directione Patris sui spiritualis.

7. *Quis modus conservandi Viduas in viduitate
& de dispositione reddituum,
quos habent.*

Si, præter communem affectum, testetur Vidua Clenodiis, aut pecuniæ non modica summa suam in Societatem liberalitatem, fiat particeps meritorum Societatis nostræ. Si emisit votum castitatis: renoverit illud, more nostro, bis in anno. Exponatur ordo nostræ Societatis domesticus: qui si placuerit, præscribatur pro aula. Indican-
turfessiones menstruæ, tum pro festis
Christi

Christi Domini, Beatæ Virginis, & Apostolorum. Constituantur Syndici inter mares & fœminas, qui defectus novent inter aulicos & famulas, referantque Magnificæ. Interdicantur natus, susurri, clandestina colloquia: delinquentes severè castigentur. Sint in aula honestæ puellæ, quæ varia ornamenta conficiendo pro templis, se in pietate exercent: supra se habeant manu ductricem, quæ laborantibus attendat. & mores edoceat. Visitentur Viduæ crebrò, & jucundis Colloquiis, spiritualibus tamen, conserventur & foveantur. Non tractetur rigidè cum ipsis in Confessionibus: nisi tunc, quum minor est spes aliquid ab eis accipiendi. Proderit quoque ad conservandas Viduas, si pleraque fiant in gratiam Viduarum: ut ingressus in ædes nostras, colloquia, quando & cum quibus placet è nostris. Non permittantur in frigoribus domo exire, aut dum se deterius habere sentiunt. Nuptiæ filiarum exornentur carminibus studiosorum externorum. Si exsequiæ peragenda sunt, ornatus lugubris, licet splendidus, tamen adhibeatur: cenotaphij non sicut vulgaris structura. demum, quicquid fieri potest ad Viduarum sensualitatem, (modo sint liberales, & addictæ intimæ Societati) fiat, cautè tamen & secluso scandalo.

Agendo de dispositione reddituum, quos habent Viduæ, proponatur ipsis illa perfectio.

ctio
qua
Chr
pla
ctas

C
figu
ritu
sint
sis q
Cor
alic
Con
pro
que
Vid
stan

I
ne h
as:
ord
cessi
gior
puè
cuni
ram
bus
pon
cora
Indu

ratio laudata status hominum sanctorum ē
quando, neglectis amicis, sua bona in Jesu
Christi pauperes erogant: adducantur exem-
pla Viduarum, quæ hac ratione breui in san-
ctas evaserunt.

Quare, dum se viduæ in nostras manus re-
signant, paratæ sequi directionem Patris spi-
ritualis, sermō inculcetur, ut majoris meriti
sint illarum actiones coram Deo, ne religio-
sis quidem personis dent elemosynas, in scio
Confessario, sed adnotatis iis, quæ sedaturas
alicui decreverunt, schedulam exhibeant
Confessario, qui detrahare aut addere potest,
pro ut videbitur. Caveant Confessarij fre-
quentem aditum aliorum Religiosorum ad
Viduas: ne post se fœminas, natura incon-
stantes abducant.

Dum multa est pecunia ex bonis collecta;
ne hinc moveantur Viduæ ad secundas nupti-
as: proponant Confessarij, imò suadeant,
ordinarias pensiones, quibus sublevent ne-
cessitates, singulis annis, nostrorum Colle-
giorum, & Domorum professarum; præci-
puè Domus professæ Romanæ. Eandem pe-
cuniam impendere possunt in casulas, & pa-
ramenta templi, quæ pro nostris sacris ædi-
bus servire possunt post mortem Viduæ. Ex-
ponantur defectus Ecclesiarum nostrarum
coram Viduis, structuræ imperfectæ Collegij.
Inducantur ad sumtus faciendos pro rebus

per-

perpetuam eis gloria conciliaturis, ut sunt
 templa, cibaria, ædificia, quæ consul-
 to citò conficiantur: ut habeant, in quod
 suam liberalitatem possint exercere. Id ipsum
 faciendum cum Benefactoribus & Principi-
 bus, qui nobis aliquid sumtuosè extruunt.
 Si cœnobia sint; suadeatur, æternitati ea
 consecranda, si dentur à Viduis ad sepulchra
 nostrorum Beatorum Romam.

Comprobetur id exemplis aliarum Matro-
 narum, quæ id præstiterunt. His causis ostē-
 detur, illis summam perfectionem assecutu-
 ras, dum rerum terrenarum amore se exuen-
 do, earum Christum Dominum in' servis So-
 cietatis suæ, possessorem instituerint. Quod
 si filios & filias Dei obsequio dicare voluerint,
 nou est liberalitas earum spernenda, acci-
 piendo quæ offerentur: parcius tamen ab ijs
 Viduis accipiendum, quæ filios & filias ad se-
 culum dirigunt.

8. *De remediis, ut filii & filiastrarum deuota-
 tarum religiosum amplectantur statum.*

Suauiter & fortiter id Matri viduæ per-
 agendum. Filiabus molesta sit virgis, minis,
 abstinentiis: asperius tractando, denegan-
 do ornatum muliebre exquisitum, pollicen-
 do maiorem dotem, si velit esse monialis. Ex-
 aggeret illa futuri mariti turores, gravamina
 ma-

matrimonii: præ se ferat mater ipsa dolorem, se non fuisse monialem: demum ita agat contra filias, ut tædio victæ manendi apud matrem, adspirent ad monasterium.

Cum filiis converſentur noſtri familiariter. Accipiantur ad Collegia: in quibus illa ostendantur ipsis, quæ moveant ad ingrediendam noſtram Societatem: ut ſunt Horti vicini Collegiis in quibus ſiunt recreationes.

In Refectoriis ostendatur mundities & exterior converſatio inter noſtros: munuscula, faceta colloquia, ad Spiritum tamen, non omittantur. Sint, penes tales Viduarum filios instructores amicissimi nobis, imò futuri de noſtris. Subtrahat mater filiis necessaria ad tempus modicum: exponat intricata negotia, ex parte bonorum. Si ad alias provincias iverint, studiorum causa, ibi illos mater non delicatè tractet pecunia: ut tædio victi in exteris nationibus religionem ingredi ſerentiò meditentur.

9. *De Redditibus augendis Collegiorum.*

Serentiò inculcetur Confessarijs Principum, Magnatum, & Matronatum, ut dum ſpiritualia illis conferunt, temporalia, pro bono

com-

communi Societatis ab eisdem recipiant. Quocirca non omittant occasiones acceptandi, dum aliquid offertur: & si differatur, in memoriam revocent nimium affectum minimè præferendo. Qui ex Confessarijs minus industrij in hac re erunt, tanquam bono communi minus affecti, amoveantur à Principibus, domique exagrentur. Magno dolore audivimus, juvenes Viduas, morte immatura preventos, culpa nostrorum, suppellectilem templi multùm preciosam nostris non legâsse, neque acceptâsse, dum superstites Viduæ offerrent: cùm ad talia acquirenda, non tempus, sed voluntas offerentis, spectari debeat.

Adeant Civium domos, aulas Nobilium, nec non Viduarum: ex quibus omnibus perquirant prudenter, num pro animæ suæ bono, vel ipsi, vel aliorum Amicis aut Affines, Ecclesijs aliquid sint legaturi.

Idem perquirendum a Parochis & Prælatiis, qui prius inducantur, ad officia spiritualia facienda: pro tempore multa nostri possunt lucrari.

Apud hos omnes studeant captare benevolentiam, explicando gratitudinem Societatis, & fidelem executionem, ratione locorum, quæ accipiunt à benefactoribus, secus quàm alij seculares Sacerdotes & Monachi. Habent notitiam hortorum, lapidearum, Vinearum,

rum, civitatum in quibus resident, pagorum, prædiorum, à quibus possessoribus, quibus contractibus, cum quibus gravaminibus, teneantur: & num illa bona, vel per contractus, vel receptionem filiorum in Societatem, aut donationem, habere possint, experiantur.

Devotis & devotibus Societatis nostræ, quandoque bona sua, Collegio vendant, cum pacto, quod post breve temp^o, Societas gratis eadem sit ab ipsis receptura. Si viduas additas contingat habere tantum filias: eas dirigant ad religionem Moralium, dote quæcunque eis data. Cætera, uti pagos, clenodia, totamque possessionem, nostri facillè lucrabuntur. Si autem tantum unum filium, aut plures, Vidua Societati nostræ amica habuerit, nullaque spes sit filios vel filium fore in Societate: indicetur Matri, sufficere, si integras possessiones filiis vel filio relinquat, ac collectam pecuniæ summam, ad suam propriam dotem, posse legare Societati. Accidit, Viduas esse unius aut alterius pagi, ad pietatem propensas, Societatis studiosissimas: hæc inducantur ad inscribenda bona nostris Collegiis, ipsæ interim contentæ sint annuam suscipere contentationem: Ut Deo commodius vacent, cura rerum temporalium liberæ.

10. De Disciplina rigore ostendendo in Societate

Testabitur disciplinæ rigorem, eicendo à nobis, quodcumque videtur Societati. Esto sint cuiuscunque conditionis & status, senes, juvenes, consumserint ætatem & vires, morbo calculi, & alio quocunque postquam ingressi sunt Societatem, affecti fuerint. Causæ (præter causas reservatas, ob quas, pollutione excepta, licita erit dimissio) hæ erunt ejectionis: si devotas nostras, & amicos Societati utiles, ad alias religiones dirigunt, aut Parentibus indicant, sive illis à quibus impediuntur, ne ingrediantur Societatem: si in resignatione bonorum, erga consanguineos affectum ostendunt, non dando totum Societati. Prius tamen tales, per aliquot annos in Societate mortificentur. Fratres in officiis vilibus ponantur: detineantur in Scholis inferioribus, ut ibi doceant: altiora studia, præcipuè quartus, Theologiæ annus, non concedatur. Capitula frequentius, tempore mensæ, dentur. Patres prohibeantur à confessionibus excipiendis: arceantur à conversatione externorum: accipiantur res charæ ex cubiculis: frequentes penitentia publicè assignentur.

Hinc erit faciliè progredi ad dimissionem. Si tales personæ, notatæ in supra dictis vitijs, conquærantur coram Provincialibus, de immode.

moderatis superioribus aut officialibus : non credatur facile, excusetur factum, dicatur teneri eos obedire ubicunq; non est peccatū.

Non sint scrupulosi in dimissione Superiorum. Cum enim ordo noster gaudeat nomine Societatis & Sociorum : non mirum, Societati annexam esse dimissionem. Nam Societatis, & sociorum vincula facilius solvuntur, neque sunt perpetua. Dimissio capit cum instituto Societatis.

Id evidenter ex eo patet : quia Societas habet vota simplicia, pro Scholasticis, Coadiutoribusque formatis : quæ vota non habent mutuam contractum, ac si Societas habeat obligationem, personas cum talibus votis in Societate retinendi semper. Id autem nequaquam est : tantum enim obligatio cadit in votentem, non in Societatem, quæ potest cum talibus votis quoscunq; dimittere, quando & quacunque de causa sibi videbitur. Licet autem in Societate, alij faciant professionem quatuor votorum, alij trium votorum solemnium, more aliorum Monachorum, tamen & tales à Societate dimitti possunt.

II. Qualiter se unanimiter prestabunt nostri contra dimissos?

Quoniam tales multum obesse possunt Societati : proinde obvietur his modis.

Antequam è Societate dimittantur, promittant, eiusque rei testimonium relinquunt, se de Societate nihil sinistri dicturos. Præcludant aditum dimisso, ad eos spirituales & seculares dominos, quorum ipse au cupari posset gratiam, ibique habere locum. Dicantur malæ eius inclinationes, vitia, defectus, quos desec, in manifestatione conscientia, aliquando Superioribus aperuerat, & juxta quam in Societate dirigebatur, cedendo in hoc viri suo. Quod si erunt Domini nostri non addicti: per Viros graves nobis addictos, curetur impediri favor dimisso, apud eum, qui non est affectus nobis. Et si non potest induci, ad avertendum animum à dimisso, saltem inducatur ad non faciendum ex omni parte. Scribatur per Collegia, quinam sint dimissi: & cum exaggeratione, causæ dimissionis proponantur. De dimisso in exhortationibus dicatur, quod iterum ardentem petat ingredi Societatem. Externis insinuentur causæ dimissionis illæ, ob quas vulgus nos odio habet: sic enim plausibilior erit dimissio quorumcunque.

Si dimissus habeat creditum, contra nos dicendo: obvietur huic rei per nostros graves Viros, qui dictis dimissi opponant auctoritatem Societatis, famam, fructum quem facit in Ecclesia Dei, bonam existimationem Vitæ & doctrinæ, ob quæ Regibus, Principibus

bus & Magnatibus , sunt à confessionibus concionibusque ; explicent Zelum nostrum in Proximos , multò magis in unumquemque hominem Societatis suæ. Invitentur ad prandia illi, apud quos dimissus videtur habere partes : quibus persuadendum est, ne faveant dimisso, & teneri eos præsumere pro religione. Quo tempore causas dimissionis exponant, omnem eis probabilitatem ostendendo, & defectus dimissi omnes enucleatè exponendo, nihil omittendo.

Esto dubia aliqua sint : caveant dimissos promovere ad ulla beneficia ecclesiastica, nisi aut deterint non modicam pecuniam, aut sua bona inscripserint, aut singulari modo testati fuerint, se esse amicos Societas. Id etiam Principi & Regi persuadeant confisarij ut collatori alicui honores, argumentum accipiant eius ex liberalitate & bono affectu ejus in Societatem nostram, fundando ei Collegium, aut quid simile ei præstando.

Si contingat dimissos habere favores hominum ; diligenter inquiratur in vitam ipsorum, & mores ac defectus, per amicos & devotas nostras Odis inferioris divulgent. Ipsæ de dimissis faveant, aut apud se conferent dimissos, terreatur censuris ; negetur absolutio si sint pertinaces. Laus dimissi extenuetur, arguti propositionibus ambiguisque, ita tamen, quod possit avertere ani-

mos hominum à dimisso, ut ejus fidem
minuere Successus mali, qui accidunt dimif-
fis, evulgentur cum magna commiseratione,
in exhortatione, ut reliqui terreantur, & vel
inviti mancant in Societate.

12. *De delectu Juvenum pro Societate, mo-
doque eos retinendi.*

Summa arte & industria opus est, ut recipi-
antur Juvenes ingenij boni, forma non con-
temnenda, genere nobiles, & opulenti. Ut
tales pertrahantur, ostendatur illis favor à
Scholarum Præfectis; non permittantur ve-
xari à Præceptoribus: laudentur crebrius:
dentur ipsis munera: accipiantur ad veniam,
tractentur fustibus: in solemnitatibus ac-
cipiantur ad Refectorium. Cum aliis ad vir-
gas descendendum, obicienda crimina ex
aliquibus conjecturis, iratus vultus ostenden-
dus, acrius compellendi ac reprehendendi:
juvenilis ætas ad omnia mala quod fit in illis
proclivis, ostendatur: nisi religiosi fiant, da-
mnatione æterna terrendi. Dum in Societa-
tem admitti petunt, non statim admittantur:
differantur ad tempus: interim foveantur: in
colloquiis, commendetur illis suave institu-
tum: Ita enim magno desiderio crescente ala-
cius instabunt admitti.

Et si voluerit postea exire aliquis ex talib⁹,
revo-

revocetur illi ardens studium quo ingressum
in Societatem urgebar.

Quoniam verò maxima est difficultas, in
allietendis Senatorum filiis, & hominum di-
tiorum in Patria: si tales sint, mittantur Ro-
mam ad Novitiatum: prius tamen præmo-
neatur de ipsis Generalis, aut Provincialis
Romanus. Quod si in Germaniam, Galliam,
Italiam venerint, & Societatem affectave-
rint: sine scrupulo suscipiantur in illis domi-
nijs, in quibus Monarcha Societati est addi-
ctus. Sub tali enim Domino hæc & similia
erunt peragenda: siquidem illius Subditi,
cum nostro favore indigeant, non facile con-
tra nos insurgent, & si insurgant nihil luera-
buntur.

Non omittantur occasiones inducendi fi-
lios eorum, qui studiorum causa ad nostra gy-
mnasia ex alijs Provinciis, veniunt, maxime
tunc, cum incipiunt pecuniam amittere, &
partim pudore amissæ pecuniæ, partim me-
tu Parentum aut Affinium, ob molestias,
quas timent, indaci se fiunt. Res habuit bo-
num successum in Germanis & Polonis.

Inconstantia occurrendum, pro qualitate
personæ, exhortationibus de malo successu
dimissorum. Ut verò Parentes & Affines ingre-
dientium ad nos fiat contenti: ostendatur
excellencia instituti nostri, & tantus applau-
sus Mundi: & honor qui defertur a Principi-
bus Societati.

Influent se in intimitatem familiaritatem ipsorum, reddantque eos contentos: si id necessitas & personæ dignitas postulat.

13. *De Monialibus.*

Caveant offendere Moniales nostri Confessarii: cum tantæ sint benefactrices: ut aliquæ foundationem juerint Collegiorum, plurimæ mediam dotem dederint, annuente Monasterio & Abbatisa. Quare ob clausuram, non eos molestant: relinquunt Episcopis. Conseruent potius favorem Monialium: ne contra nos agant ob dimidiatas dotes, easque exprobrent nostris datas.

14. *De Casibus reservatis & causis dimittendi à Societate.*

Præter casus descriptos in instructione, à quibus solus Superior absolvet, aut ordinarius Confessarius ex ejus licentia (hos casus videlicet, Sodomiam, fornicationem, adulterium, stuprum, tactus impudicos maris aut feminae: & si quis quacunque ratione molitur contra Societatem, qualicunque Zelo) sciant esse causas dimissionis à Societate: nec prius absolventur, quam extra confessionem promiserint, se id manifestaturos, per se, vel per Confessarium, Superiori. Qui si adverteret, peccatum esse cum complice, aut in grave damnum Societatis: non absolvet, nisi

pœ

pœnirens promittat, aut seipsum scripturum
 hac de re Generali, aut dederit facultatem
 scribendi Confessario, aut Superiori, de tali
 causa. Aliàs nullo modò absolvet pœnitentem.
 Generalis verò, casu pœnitentis cognito,
 recollata cum Secretario, de casu pœnitentis
 id concludet, quod pro Societate expedire
 videbit, & tali pœnitenti dimissionem
 ex Societate assignabit. Quam si acceptare
 voluerit: nunquam validè poterit absolvi.
 Id faciendum conclusimus cum Theologis
 nostris, in casibus reservatis & approbatione
 sedis apostolicæ, frustra quibusdam repugnantibus.
 Tamen Confessarius, ob id dimittendum a Societate pœnitentem. Si
 dixerit de se pœnitens extra Confessionem,
 dimittatur. Si dicere noluerit: Seruetur cum
 ipso illa ordinatio scripta contra fœtos, Interim
 tamdiu non absolvatur, quamdiu noluerit
 dicere extra confessionem.

Si aliqui ex Confessariis nostris audierint,
 aliquam externam personam, cujuscunq; Sexus
 cum homine Societatis rem turpem habuisse:
 non eam prius absolvent, quam extra confessionem
 dicat nostrum. Et si dixerit, dimittatur
 noster; externa persona absolvetur.

Si duo ex nostris Sodomiam committent:
 qui non manifestabit, dimittatur: qui prior
 manifestabit, retineatur in Societate, sed ita

mortificetur, ut (velit nolit) post parva inter-
jecta morâ, aliam sequatur.

Poterit etiam Societas, cùm sit corpus
quoddam, his de causis, se exonerare perso-
nis, si successu temporis eos deprehenderit
esse crassos in moribus & loquelâ: imò qual-
cunque viderint superiores causas, Generali
monito, quemlibet à Societate dimittent.
Ut citius dimittantur, vexentur, fiant omnia
contra inclinationes eorum: negentur quæ
petunt, esto res paucæ sint: arceantur à stu-
diis majoribus: dentur sub tales superiores,
de quibus non sint contenti. Nec tales tene-
antur in Societate, qui vexati insurgunt in
Superiorem, de eoque coram fratribus con-
queruntur, aut displicere sibi dicunt, quæ
sunt in Societate, quoad Viduas in directio-
nem Rerumpublicarum, laudantque Vene-
ros à quibus pulsa Soc. etas.

Immediatè, ante dimissionem acriter exa-
gitetur dimittendus: amoveatur à certo offi-
cio, & nunc ad hoc, nunc ad illud officium
obeundum, mittatur: interim reprehenda-
tur, quod non benefaciat officium sibi com-
missum. Pro luci excessu, duriores assignen-
tur pœnitentiæ; ex cathedra, tempore men-
sæ, defectus recitentur, ita ut confundatur.
Et per id tempus, dum notabilem impatien-
tiam ostenderit, alijs audientibus & videntibus,
tanquam is; qui est alijs scandalo, dimit-
tatur,

atur, prius tamen res ejus revideantur; & aliquò jubeatur ire, ad vineam, vel vicinum Collegium, interim quo in loco minimè sperat, in eo dimitatur.

15. *Qui conservari & foveri debeant ex personis Societatis.*

Primum locum teneat strenui operarij, qui non modò spirituale Societatis bonum, sed etiam temporale, promovent: ut sunt opulentatum viduarum Confessarij, qui dum ad decrepitam ætatem accedunt, amoveantur à viduis, & alii ipsis, cum recentibus viribus & ætate sufficiantur. His concedantur quæcunque petent in cibo, vestitu aliisque rebus, nec vexentur à Ministris penitentium. Contractales non sint creduli Superiores.

Habeatur & eorum ratio, qui defectus minimos, in aliis notatos, Superiori deferunt; aut positi in officio Ministri, Subministri, Bedelli, alios mortificate sciunt, non ex affectu, sed amore disciplinæ religiosæ.

Foveantur Juvenes illi, qui sunt affines nostrorum Benefactorum, & Fundatorum, quare mittendi ad studia Romam. Si studeant in propria Provincia, concedantur illis ea, quibus foveri possint.

Fiat gratia illis etiam Juvenibus, qui nondum resignationem bonorum fecerunt pro Societate: post factum, pane, non lacte, pascendi.

Nec illi postremum locum habeant, qui multos selectos Juvenes ad Societatem inducunt, tanquam benè affecti instituto Societatis.

16. *De Contemptu Divitiarum.*

Ne nimium nobis affectum adscribant divitiarum: juvabit, mediocres non admittere eleemosynas, pro ordinarijs officiis, quæ fiunt à nostris. Negenitur sepulturæ viles in templis nostris. Cum viduis acrius agant, quæ se exhauerunt dando nostris. Idem faciendam cum personis nostris, qui pro Societate fecerunt resignationem. Imò quando tales dimittantur, aut nihil eis reddendo, aut saltem benè deprehendo ob sumtus à Societate eorum causa præstitos.

Hæc arcana præcepta diligenter servent per se Superiores, & paucis idque gravibus capitulis communicent, ex iisque instruant alios, quomodo serviant cum fructu Societati neque ut scripta ab altero, sed ut ex peculiari prudentia deprompta, alijs communicent. Quod si (absit) in manus externorum hæc monita veniant, quoniam sinistrè ea interpretabuntur: negentur hoc sensu esse Societatis; per istos confirmando è nostris, de quibus certò scitur eos talia ignorare. Opponantur his privatis monitis generalia monita, & ordinationes impressæ aut scriptæ, his

his contrariâ. Demum inquiratur, annon ab aliquo è nostris prodita sint: (neque enim Superior ullus erit tam negligens, in asserendis tantis secretis Societatis) & si in aliquem vel leves erunt conjecturâ, illi impu- tetur, & ex Societate dimittatur,

Abdiâ I.

*Quomodo scrutati sunt Esau, investigaverunt
abscondita eius?*

Qui comedunt te, ponent insidias subter te.

DELICIARUM JESUITICARUM

Specimina.

Moimè temerarium est, quod Cardinalè
Dierrichstanium Religiosis Clericis
Scholarum Piarum Roma Nicolospurgum evo-
catis anno superiore dixisse accepi, Jesuitas
quidem à se magnoperè contendisse, ut sua
ponerent, quàm Cericorum illorum opera, in
docenda Nicolospurgi juventute uti vellet, sed
se comperisse, illos nimis pretiosos esse ope-
rarios, cum solæ eorum scenicæ actiones quot-
annis non minus quadringentis florenis sibi
auferant. Habemus enim summi & gravissi-
mi Jesuitæ Johannis Marianæ confessionem,
Societatis suæ homines piorum hominum
elemosynas non modò commoditatibus,
sed etiam dubiis suis expensas facere consue-
vissent.

villè, ut verè sua facere possint hæc Senecæ verba: *Non necessitatibus tantùm nostris provisum est: usq; in delicias amamur.* Cæterum de Delicijs Mariana in Epitologo librisui de Morbis Societatis ita loquitur: *Multa sunt nostrarum recreationes, quæ alicubi multos menses durant. Delicia nonnullorum sunt nimia, eisq; nocent.* Hæc autem quàm vera sint, et si extraneis domestica Jesuitarum negotia minùs parent (siquidem eodem Mariana recte cap. 14. *Totum Societatis regimen videtur hunc habere scopum, ut quæ male in societate sunt, injecta terra occultentur, & hominum notitia subtrahantur*) triplici nihilominùs documento planum facere possumus. Passim quippè voluptati, quæ partim ex Musica, partim ex actione Scænica percipitur, Jesuitæ indulgent: ac cubi verò, ubi Principes plus habent obnoxios, ferarum quoque Venatione otium suum oblectare solent.

Quod ad primum voluptatis & Deliciarum genus attinet, vix quisquam est, qui Jesuitas ita Musicè vitam agere nesciat, ut ad Symphoniam non modò in templis sacra faciant, sed etiam in Scholis disputent, in Scæna Mimos agant, in triclinio denique cibos sæpè capiant. quod postremum necui insolentiùs videatur, ejus exemplo uti libet, qui haud scio an omnes quot usquam sunt Jesuitas multum ætate superet, in Italia quidem

dem certè nemo est, qui ante illum se infubulari & in Societatem adscribi passus fuerit. Is est Bernardinus Castronius, an Castorius, Senis in Hetruria, cuius aetate octoginta octo abhinc annis ex utero materno av. si sinistra effusus per actum insani Leonis, Sole dies referente siccos, quod eo tam distinetè mihi commemoratum est, ne quis hominem præcipuè iracundum esse, quotidieque vel levissimas ob causas in rabiem efferari, ex eoque alligandum videri admiratur. Hic se veterem si minus Martyrii, saltem Pat. bul. Candidatum esse, terque paratum jam collo laqueum effugisse gloriatur: literis etiam ad summum virum Johannem Pistorium datis sic de se prædicare non dubitat: *Pro sede Apostolica vincula & carceres passus quotidie morior. Societatis scilicet suæ Provinciale egit in Gallia, & domus Professæ Præpositum Venetiis, quo tempore illinc Jesuitæ publicè pulsi sunt. Hoc illi meminisse quotidianæ mortis instar videtur. Sicut autem pleriq; Jesuitæ operæ, quam Ecclesiæ navant, mercedem videntur in hac vita sibi repræsentatam velle (nam quæ ulterius pertinent, in diem esse judicant, quod de futuris contingentibus determinatam veritatem haberi non posse docti sint) similiter & designatus hic Martyr noster manus osculatas habet, quæ credunt quod vident, a deoq; longum nimis ei videtur expectare, donec in cælesti regia eum Seniorib⁹ illis Apocalypiticis confidere.*

ac felicitatis eorum particeps fieri possit, sed
 præsens Divus fieri, & vivus vidensque ead-
 dem illa, quæ pro Christo morientes manent
 gaudia, perfrui postulat. Illi autem cum Re-
 gno in alios potiuntur, tum Symphonia au-
 res oblectant, tandem ipsi quoq; animi cau-
 sa cantillant. Sic enim Apoc. 5. de illis legi-
 mus: *Seniores ceciderunt coram Agno, & can-
 tabant canticum novum dicentes; Tu fecisti nos Re-
 ges & Sacerdotes, & regnabimus super terram.*
 Et Apoc. 14. *Audivi vocem sicut citharædorum
 citharizantium in citharis suis. Et cantabant qua-
 si canticum novum ante Seniores & ante anima-
 lia.* Itaq; & noster h. c. Senior bulla dignissimus
 Regnum in Collegio Germanico Romæ ob-
 tinet, & Regnator sive Rector audit, ilq; Perpe-
 tuus, quippè cui Jesuitarum Patriarcha Col-
 legium illud in omnem vitam commendavit,
 sive in Commendam dederit, eiusq; libidini
 quoad vivet nec animam ebulliet permiserit.
 Ditioni porrò subjectos habet illustres nobi-
 lesq; plurimos Germanicæ juventutis, gradui
 ac dignitati Principum imperii propè matu-
 ros, suorum certè votis destinatos. Fructus
 Collegii, qui annua vicena aureorum millia
 conficere creduntur, ex sua libidine dispensat,
 neq; cuiquam nisi eidem Patriarchæ suo, hoc
 est e si verum quærimus, sibi ipsi accepti ex-
 pensq; rationes edit. Vinum potitat, præ quo
 nectar haud si nectar, saltè eius Collegii
 ala-

alumnorum iudicio, quos fatuo palato esse
 non temere cuiquam sano persuadebitur, Pa-
 ne vescitur candidiore, quam cerebrum Jo-
 vis. Carnes, pisces & reliquum obsonium
 quid commemorare attinet? Ipse se, si vivat Api-
 cius, aut Epulo dives ille, hoc victu minimè
 indelectari fateatur. Et adhuc jactare delirus
 ac minimi pretii senex audet, se vincula & car-
 cerces passum quotidie pro Apostolica sede
 mori? Sed est hæc una ex solennibus ejus can-
 tilenis, quarum argumentum est, quid ipse
 sciat, quid egerit, quid passus sit, quanta sit
 ejus apud Pontificem aliosq; Principes aucto-
 ritas, quanta potentia, quanta deniq; impu-
 dentia. nam & istam in laudibus suis nume-
 rat quippe quæ se non semel pro sapientia fe-
 liciter usum meminerit. Ego (inquit apud
 alumnos sibi commissos) nullius Cardinali-
 um offensam reverteus ad ipsum Pontificem
 quoties velim irrumpo, apud quem *ut non
 quicquid splendida bilis infferit evomam, & acri-
 ter elatrem, pretium aetas altera sordet.* Ego cui
 de eloquentia concedam habeo neminem,
 quippe qui septem ipsos annos Rhetorica do-
 cuerim. Ipsi purpurati Præfules & Pontificum
 Nepotes sæpè gratiam meam ambiunt, nec
 semper à me quod volunt auferunt. Quid mi-
 hi Bambergensis Episcopus literas scribere
 dubitat, quasi non à multo majoribus Prin-
 cipibus familiariter ad me scribi soleat? Scri-
 be.

beret saltem Generali nostro, qui tam Princeps est, quam ipse. Jam duo vacuum in Germania Sacerdotium ambiunt, alter me suffragante, alter Imperatore. Videbimus nunc uter plus possit, ego an Imperator. Quid tu mihi literis Ferdinandi Archiducis molestus es, isq; fretus in Collegium Germanicum admitti postulas? quid ego Archiducem moror? quem ne ipsum ne quidem, si petat, admiserim. Non minus tamen Cantorem probum se præbet, cum quis Horarias preces recitanti intervenit quodq; minus audire velit obloquitur. Tū enim loco libri, in quo orate desinit, ungue pollicis notato rotas irarum effundit habenas, tamq; rabiosa voce delirgat ac bacchatur, ut orationis pensura jurgio, quam precibus absolvere malle videatur. Nul- lum quippe suavius ei est acroama, nulla cantilena delectabilior, quam iracundiæ ipsius parens omnemq; bilem in alterum exonerans oratio. Eandem verò voluptatem ipsi præstat malum carmen in eos occentatum, qui vel præ se ferre audent, sibi Jesuiticam docendi rationem minus probari, vel aliquid in cuiuscunq; Jesuitæ dictis, scriptis aut factis require non dubitant. Hos enim verò Castorius pro piacularib. factis & instabilibus habet, neq; ei in eos palam mentiri, eosq; celeratos, Hæreticos, pestilentes, ipsosq; Cædæmonas dicere ulla est religio, etiam si

sales sint, ut eorum virtutes & erga Ecclesi-
 am Dei merita ipsi Pontifex & Imperator, &
 optimus quisq; ac maximus cum voce, tum
 consignatis tabulis prædicent, eosq; benè au-
 dire ipsius Catholicæ religionis non mini-
 mum interfit. Ista eum consuetudine factita-
 re, & maledictio fræna quotidie laxare, Pater
 suus Generalis habet cognitissimum, quippi-
 ni? cum de intemperis, furore, mendaciis,
 & ad conviciandum effrænatione eius vix
 quisquam Romæ inveniat, qui non inau-
 dierit. Quamvis autem inter fidei Christianæ
 capita sit, *mendaces & maledicos regnum Dei non
 possessuros, nec dimitti peccatum, nisi restituatur
 ablatum* cui consequens est, ut Castorio isti
 certus non arbitrario ad generum Cereris de-
 scendendum sit, qui jam ad ipsos tringinta
 quatuor annos alienam famam, & quidem
 eorum quorum virtus & pietas Ecclesiæ toti
 satis spectata est, quotidie depeculetur, &
 & capitalium eorum odio inflammatus quotidie
 sacra facere non dubitet, tantum abest, ut
 eum odii erga proximum pœniteat, deq; satis
 faciendo probrosq; carminis recantandi co-
 gitatio unquam subeat: quamvis etiã abesse
 non possit, quin universæ Societati nonnulla
 adspargatur macula, cum homines antiquis-
 simo omnium Jesuitæ animos tam parum do-
 mitos esse vident, ut bile & iracundia vel na-
 tos modò infantulos superet maledicti ve-
 rō exercitatione ne ullò quidem Hære-
 tico.

tico, qui vel solutissimæ linguæ sit, tantillum
 concedat: ex quo fieri porro necesse est, ut
 tot illa pietatis, patientiæ, modestiæ humili-
 tatis præcepta & exercitia, quæ in Societate
 vigeat creduntur, ludibrio esse incipiant,
 quasi quæ ipsis etiam Jesuitis tam veteranis,
 alterum pedem in cymba Charontis habenti-
 bus, tam nulli protus usui esse appareat. Hic
 enim locus est illis Senecæ verbis epist. 108.
*Nullos peius mereri de omnibus mortalibus iudi-
 co, quàm qui aliter vivunt, quàm vivendum es-
 se præcipiunt. Exempla enim se ipsos inutilis doctri-
 na circumferunt, nulli non vitio, quod insequun-
 tur, obnoxii. Non magis mihi potest quisquam ta-
 lis prodesse præceptor, quàm Gubernator in tem-
 pestate nauis abundus. In quam eandem senten-
 tiam S. Gregorius Magnus Nemo, inquit, in
 Ecclesia amplius nocet, quàm qui perverse agens
 nomen vel ordinem sanctitatis habet (id est, qui
 vel ipse Sancti ordinis membrum est, vel san-
 ctus esse creditur.) Delinquentem namq; hunc
 nemo redarguere præsumit, & in exemplum culpa
 vehementer extenditur, quando pro reverentia or-
 dinis sui aut nominis, quod habet, peccator ho-
 noratur: Hæc ergo quamvis ita sint, & Ca-
 stronium sibi & alijs, præcipuèq; ijs, quibus
 præest, quiq; in exemplum ejus respiciunt,
 exilio esse probe Parer Generalis intelligat,
 nunquam tamen animum inducit, ut eum ca-
 stiget aut emendet, turpissimamq; istam ira-
 cun-*

eundiam comprimere ac male dicendi licen-
 tiam fræno compescere, moribusq; socio Je-
 su & S. Ignati alumno dignis vivere docear.
 Cuius quidem rei alia alijs causa videri solet.
 Sunt qui hæc eum re satis excusari putent,
 quod nemini eorum, quibus ipse notus, iste
 ejus morbus ignotus sit, adeoq; senis deliri
 & cerebrosi, vel potius insani maledictis ne-
 mo fidem ullam adjungat, sed ultrò arrideat.
 Et hoc ipsum ad nihili faciendas ejus debac-
 chationes Ludovisio Cardinali aliquando af-
 ferre visum est: cui cùm regereretur, At enim
 istius notæ impunitas peccatum hominis alit
 & corroborat, ut eum nulla mendaciorum
 & maledictorum suorum acta pœnitentia
 mox in maximam malam rem, hoc est, ad A-
 cherusia Orci templa præcipitem ire necesse
 sit: *Eat sanè:* inquit ille, *quid nostra id refert?*
ipse de se viderit. Hinc autem nemini obscurum
 esse potest, quanti Germanica natio Romæ
 fiat, cùm tot illustribus ac nobiles adole-
 scentibus, ex quibus Electores & Principes
 Imperij aliquando prodituri sperantur, eum
 Generalis Jesuitarum morum magistrum
 præficiat, quem propter effrænem, impoten-
 tisanimi iracundiam & convitiandi menti-
 endiq; libidinem nemo fide dignum censeat,
 ipse etiam Ludovisius, unicus ille Societatis
 patronus laudumq; buccinator, pro Orci
 Candidato se habere minimè dissimulet. Alij
 im

In tolerando tam compertæ infantiæ ac maledicentiæ viro Patrem Generalem hanc habere rationem censent Societatis omnem in partem plurimum interesse, ut in ea sint homines sententia, J suitarum operam Ecclesiæ ac Reipublicæ ita necessariam esse, ut sine illa nec religio Catholica subsistere, nec virtus ac eruditio à quoquam parari possit Hanc verò opinionem minui, si quis virtutis aut doctrinæ famam habeat, qui vel Jesuita non sit, vel certè Jesuitis magistris usus non fuerit, si præsertim idem aperte ferat, non omnia se Jesuitarum dicta aut facta probare, neq; quod nigrum est, in gratiam eorum album velle dicere. Rationem proinde imperij publici sive *Status* (ut vocant) hoc omninò postulare, ut Jesuitæ de ingenio, doctrina & moribus eorum detrahant, quos non sine fraude & damno seu præjudicio Societatis benè ab alijs audire intelligunt. Benè ergo de Societate Castorium mereri, adeoq; non tam culpa carere, quàm commendari dignum esse, qui mendacijs ac maledictis tam strenuè eos oppugnet, quibus existimationem minimè salvam esse tantoperè Societatis interfit. Non nemo deniq; hanc Patri Generali excusationem, parat, quod satis exploratum habeat, Castorium ejus notæ Cantorem esse, qui veterem suam cantilenam canere, hoc est, maledicta in alios ingerere pro cibo habeat,

& mul.

& multò vitam amittere, quam istius generis
 carmine superscedere malit: adeoq; nihil hoc
 esse certò certius, si in alios pus & venenum
 suum emovere vetetur, in ipsum mox Genera-
 lem cæterosq; Jesuitas cum cornua obversurū,
 quippe quos præ se ut longè in sodalitate isto
 adolescētiōres ipse natu maximò contemnat,
 nec parùm multa, quæ longo jam tempo-
 re perperam & adversus Societatis leges atq;
 instituta admīssa novit, quorumq; ipse
 pars magna fuit, cum ingenti totius Ordinis
 invidia palam agitare possit. Quidni ergò Ge-
 neralis suo cum ingenio uti patiatur, aliis po-
 tiùs, quàm ipsi, omnibile evomenda mole-
 stus sit, cum haud dubiè *ad maiorem Dei glori-
 am* pertineat, alios potius, quàm ipsum, eius-
 que Sodalitium malè audire? Hinc porrò fit,
 ut citiùs Iusciniolæ cantio, quàm Castorio
 mendacia & convicia in viros optimos &
 eruditissimos defuerint, ut in eum usque-
 quaque conveniat, quod de Corvo & Plitta-
 co Apuleius habet. Et corvus (inquit) *et psit-
 tacus nihil aliud, quàm quod didicerunt, pronun-
 tiant. Si convicia docueris, conviciabitur: diebus
 ac noctibus perstrepsens maledictū. Hoc illi carmen
 est, hæc putat cantionem. Vbi omnia quæ didi-
 cit maledicta percensuit, deinde reperit eandem
 cantilenam. Si carere convicio velis, lingua
 excidenda est, aut quamprimum in sylvas suas re-
 mittēdas. Ac talib⁹ quidē canticis suam Casto-
 ri⁹ vocē exercet. q̄b⁹ etsi usq; eo se oblectat, ut
 cum*

cum quovis modorum istorum cantitat, pul-
 cher sibi ac beatus videatur, neq; sortem
 suam cum illis beatorum spiritibus, *immortali*
avo-summa cum pace potitis & canticum novum
 decantantibus commutatam velit: tamen ne
 illam quidem aspernatur voluptatem, quam
 alienus cantus audientibus afferre potest.
 Itaq; plurimos annos impenso pretio præ-
 stantissimos totius Italiæ Symphoniacos sive
 flatu, sive nervis aut fidibus, sive assavoce
 cantantes, conductos habuit, quorum aliis
 ternos, aliis quaternos aureos menstruos
 (ut quidem ipsi prædicabant) pro stipendio
 dependebat, sic tamen ut sæpè extra ordinem
 in diebus, quos majore quadam celebritate
 Roma festos habet, pro singulis cantuuncu-
 lis viritum aureum cantorib. exsolveret. neq;
 tamen ea re contentus octo pueros, quos ex
 omnibus, qui Romæ vocaliores & *peritissimi*
gocæteris viderentur, maxima cura delege-
 rat, una cum Phonsco, vocis artifice & artis
 magistro, in ipso Collegio Germanico ale-
 bat, ut planè fructib. Collegij illudere, elec-
 mosynasq; ab hominib. pijs ad redimenda
 peccata sua testamento relictas, & ad alendos
 eos qui restituendæ ac retinendæ in Germa-
 nia Catholica fidei gerendæq; animarum cu-
 ræ se devoverunt, Pontificum auctoritate
 conversas, benè magnam partem ad oble-
 ctandas suas & eorum, quos advocabat, præ-
 ci

cipueq; veteranorum Jesuitarum in Generalis contubernio viventium auriculis abuti videretur. Non ignota loquor. Hoc Pontifex, hoc Cardinales, hoc omnis Roma, hoc magni deniq; Principes aliqua ex causa Romam appulsi noverunt: quorum nonnullos idem Castorius ad prandium aut merendam devocare, eamq; in rem non semel quinquagenis aureis amplius expensum ferre ausus est, nulla illa vel necessitate adactus, vel Collegii alumnorum utilitate ductus, sed sola voluptate victus, quam partim Symphonia audienda, partim se Principibus ventitando, suumq; regnum, & in dilapidandis Collegij opibus Pontificium supremamq; & ἀνυπεύθυνον atq; omni reddendæ rationis onere liberam ac solutam potestatem oculis eorum ingerendo capere solebat. Sic itur ad astra, sic digito cœlum tangitur, sic Martyr iste pro sede Apostolica quotidie moritur. Neq; tamen cæteras Jesuitarum in hac tanta sua immortalitate prorsus ignorare, neq; non in suæ felicitatis societatem alios atque alios subindè admittere censendus est, cum ab ea ne Dominicanos quidem excludendos, putet, et sic eos Jesuitæ alioqui pro æmulis parumq; amicis habere solent. Quadam certè die in suburbano Collegii horto duos Dominicanæ familiæ Theologos prandio cum advocasset, tres pueros ex octo illis, quos Symphonix causa Collegij

impensis ali ab eo dixi, propter maiorem
& vocis suavitatem & artis Musicę peritiam
electos in totidem arborib. collocari, ibiq;
velut lusciniolas certatim cantillare, auresq;
prudentium promereri iussit. O Divi Ignati
& Xaveri, quid habetis, qui magis quàm ipse
sit, beatos vos esse credat Castorius, qui hæc
tanta oculis & auribus bona concepit, sibiq;
& sodalibus, quos plus deligit, cœlitum De-
LICIAS velut in antecessum representat?

Venio nunc ad SCÆNICAS Jesuitarum De-
licias seu recreationes, in quibus verò de-
mum locum habet, quod ait Mariana, *mul-
tis eas mensibus durare*. Fieri quippè necesse est,
ut adolentes ac pueri, quibus agendi par-
tes mandantur, sæpè sui periculum faciant,
ac repetita sæpius actione oculos auresq; Je-
suitarum oblectent. Ferè enim ex omni nu-
mero speciosissimi deliguntur, quorum præ-
cipuè quidem, non tamen sola facies,
non minimum autem vocis quoque &
actionis ac vestitus lenocinium spectatores
alliciat. Romæ certè cum D. Ignatii
Apotheosin (quam vocabant. nam *Canonizatio*
eis olere videbatur) in Theatro ex-
hiberent (id quod eos quinctum decimum se-
cisse puto) Divi illius personam gerebat ado-
lescens minimè inhonestioris, ex summi
quippe Pœnitentiarij pædagogio lectus,
qui benè adhuc ætatem ferret, ac nec dum
flo-

florem juventæ penitus exstinxisset. Itaq; mi-
 nimè mirandum erat, certatim Romanos ad
 scœnici istius Ignatij conspectum convolare,
 & pegmatis automato in cœlum sustolli in-
 cipientem plausu & acclamatione profœqui,
 sibi etiam velut Divo devotissimis volentem
 propitium optare. Non facilè autem verbis
 expressero, quanto morum ac studiorum de-
 trimento scœnicam istam voluptatem Jesuitis
 juvenus instruat. Primum enim quibus man-
 datæ sunt in scœna agendi partes eo prætexta
 multò fiunt ad discenda Magistrorum dicta-
 ta indiligentiores, ut complures sæpè menses
 nullo operæ pretio eis effluent. Si Magister
 eos objurget, quod sint cessatores, parata eis
 est excusatio, se quæ in Scœna recitare neces-
 se habeant, ediscere, quo verbo Magistrum
 reddunt Harpocratem. Deinde cùm pleræq;
 illæ Fabulæ à Jesuitis, ijsq; plebiis & minorum
 gentium conscriptæ sint, fit ut ijs ediscendis
 pueri plurimis barbarissimis & solæcismis im-
 buantur, qui per omnem postea ætatem eis
 adhærescant.

Adhæc vix evitari potest, quin etiam illi,
 quos alioqui pædagogorum aut privatorû seu
 domesticorum magistrorum custodia à pra-
 vorum, nec satis castorum adolescentum con-
 gressu munitos habet, ad morum corru-
 ptelam, sæpè etiam ad jacturam pudici-
 tiæ insidiatoribus eorum prodantur,
 nec enim actorum seu collocutorum

alter altero interdici potest, quin sæpè una sint, ipsiq; in proscenio aut alibi privatim ac soli personas suas agere adsuescant. ita usu venit, ut qui pudiciores Vestè domo venerant, ex scæna Catamiti, aut certè nequitiaè minùs rudes, domum revertantur, si spectatissimæ virtutis viris fides est, qui & ipsi complures Principibus in theatro fabulas dederunt, aut Sacerdotibus credimus, qui Actores aliquando peccata per sacram exomologesin renarrantes audire, quorum non neminem in ea comperi sententia, parentes, qui histricas ejus notè actiones impensis suis adjuvant, ac filiorum operam scæne commodant, quidam ijs similefacere, qui olim liberos suos idolo Moloch consecrabant. Vere n. lenocinium eos facere, ac florem ætatis liberum ad partum dumtaxat oculorum, vel actoribus, vel spectatorib. prostituere. Ut n. eam esse concedant in Jesuitis virtutis perfectionem, ut formosorum conspectu nihil comoveantur, nec obscenius natura eorum excitetur, aut certè non ultra quam licet ac fas est ipsi ea se *beatiæ* oblectent: non parum multos tamen ad animi firmitudinem nequaquam Jesuitis pares vix se continere, quin ebrios ac patres in eos deponant oculos, tum quidem certè cum resecta ac nuda plurium epheborum corpora, Phœbi pulchriora, in Crucibus parieti applicitis confixa an adstricta contu-

tur, Velut in magni cujusdam Principis civitate ad Christi supplicium sexta majoris hebdomadæ feria representandum pro summa rerum, qua ibi potiebantur, Jesuitas factitare memini. Sed ejusdem Principis honori hoc à me datur, ut loci nomen silentio involvam.

Prætereo etiam maxime deforme Adulationis genus, quo nisi fabulas suas condiant, eas aliter vix stare posse persuasum habent. Itaque Viennæ annis superioribus religioni eis non fuit, in libello typis descripto, qui Comediæ, quam Matthiæ Cæsari multisque Principibus daturi erant, argumentum complectebatur, Henricum Julium Ducem Brunsvicensis, *Reverendissimum Episcopum Halberstadiensis*, honoris causa appellare, quem tamen & Hæreticum & Catholicis infestissimum esse, & invitis divini humanique juris legibus Ecclesiæ Halberstadiensi sacrilegè incubare, eoque pacto leges de Religionis pace in Germania fixas vi percurrere, ac propterea velut perduellem non modò nec minima boni cuiusque laude, sed etiam Cæsaria proseriptione dignum esse judicabant. Evangelio quidem si credebant, cum non per ostium in ovile, sed aliunde ingressum, Lupam, Furem & Latronem, minimè verò Pastorem aut Reverendissimum Episcopum perhiberi oportere dubium non habebant. Græcij verò quondam in Comædia ex foedissimis adulati-

on'bus erga fratres Archiduces, Ferdinandum, Maximilianum, Leopoldum & Carolum, eorumq; sorores & omnium Matrem rùm præsentem, novum Litaniam genus, an saculare carmen conficere visi sunt. Cum enim puer quidam scænicus in magnæ illius Martis laudem pronunciaffet,

Mater optima: alius mox succinuit, *Mater prudentissima.*

alius	<i>Mater castissima.</i>
alius,	<i>Mater liberalissima.</i>
alius,	<i>Mater clementissima.</i>
alius,	<i>Mater Patria.</i>
alius,	<i>Mater orphanorum.</i>
alius,	<i>Mater pauperum.</i>
alius,	<i>Mater tot Reginarū.</i>
alius,	<i>Mater tot Archiducū.</i>

Mimum tandem, an Litaniam, cum multis suis laudibus expleverunt,

Leopoldusq; sacer, Carolusq; decus.

Alia ejusdem artificij specimina nihil me commemorare attinet: siquidem nusquam gentium Jesuitarum sunt Collegia, quin ibi quotannis in Scæna Mimos agant, & Principes ac Magnates, qua viros, qua fœminas, exquisitissimis assentationibus demulceant, quarum vel homines Gentiles, ac Christianorum sacrorum penitus rudes, meritò dispudeat.

Quod

Quod si quis iam benè calculum ponere & quanto auro atq; argento multi privatim emungantur, ratione subducta reperire velit, quis e. parum firma sunt fronte, nec ijs præcidere ac negare animum inducunt à quibus ad Scenæ apparatus quantum vis grandes impensas nullo pudore poscuntur; nihilequidem dubito quin Jesuitas vetus Atheniensiam exemplum hodiè referre mihi assentiat: quos gravissimè Plutarchus accusat, quod magnarû classium & exercituum comædatus & impensas in Theatri nugas effuderint. Si enim rationes subducantur (inquit) quanta constiterint singula Atheniensibus fabula, apparebit eos in Bacchas, Phœnissas Oedipos, Antigonam, Medeaq; & Electra calamitates plus fecisse suavitè quam in bella pro imperio & libertate contra Barbaros gesta. Et dubitamus adhuc, quin verè pretiosi operarij sint Jesuitæ, quorum Deliciae ac Voluptates nisi regijs j. ctatis & impensis, aliter instrui nequaquam possint?

Reliquum nunc est, ut de VENATIONIBUS eorum, deq; voluptate, quam inde capiunt, videamus, qua de re vix mihi fides fuisset facta, nisi Sacerdos Capuccinus, spectata prohibitatis vir ea, quæ in Eberodorsienfi Præpositura oculis ipse suis usurpavit, mihi retulisset. Gratienses nimirum Jesuitæ (sive ut ipsi Grammaticæ non satis periti, eoq; ubere virgidemia digni, vocare se ma-

lunt, *Graenses*,) *Quietis*, quam vocant, domum ibi constituerunt, quo se quotannis per studiorum intervalla animi causa recipere, & scholasticis laboribus fessos recreare solent. Ibi retia, plagas, venabula, venaticos canes, cornua, equos omne deniq; venatorium instrumentum ad *Quietem* Reverendis Patribus præstandam affatim invenias. nec ulla eis est religio, ne in Sacros Canones venatione Clericis interdicientes delinquant nefasq; contrahant. Sciunt enim *iuſto legem nõ eſſe poſitam*, & imprudentis aut calumniatoris eſſe, leges publicæ utilitatis causa latas ad fraudem noxamq; Reipub. interpretando convertere. Quis est qui dubitare aufit, publicè vehementer intereſſe, ut *Jefuitæ* alacriores ac vegetiores ad docendum quotannis redeant? Quod quidem ne quicquam facere eos poſſe exiſtames, niſi ad *Quietis domum* ſe conferant, ibiq; Venatione animum laboribus annuis fractum relaxent. Quo accedit, quod ferarum venatio cum Hæreticorum in Eccleſiæ plagas compulſione ſeu Converſione maximam habet ſimilitudinem. Ex quo & Hæretici, *Fera ac Beſtia agri vel Saluus*, Sacerdotes autem eorum ad Eccleſiam reductioni operam locantes, *Venatores* in ſacris literis paſſim perhibentur: An ergò erit quiſquam, qui non agnoſcat ac fateatur, *Jefuitas* ſeclando lepore, ſigendo cervo, aut excipiendo

Cal-

Calcedonio suæ ingens operæ petium facere, qui eandem profusuram rationem mox in Hæreticis sectandis, conficiendis, aut de agro Dei præterendis fugandisque tenere discant, ut sicut Apostoli olim pro Piscium captoribus Piscatores hominum evaserunt, similiter ipsi fortes ac robustos *Hominum venatores* se præbeant?

Ita successores eos esse Apostolorum nemo non intelliget, neq; intercedet, quin nunc demum Deus præstet, quod tantò antefacturum se receperat. Jerem. 16. *Ecce ego mittam eis multos Venatores, & venabuntur eos de omni monte, & de omni colle, & de cavernis petrarum.*

Est tamen etiamnum quiddam, quo haud scio an plus etiam, quàm iis quæ adhuc dicta sunt, suam venandi consuetudinem *ad Majorem Dei gloriam & ad boni publici rationes* pertinere, adeoque nullo jure accusari defenderrint. Magni scilicet Principes inveniuntur, quos ex sententia valere ac diù vitales esse Ecclesiæ ac Reipub. Catholicæ plurimum interest, idq; boni omnes omnibus votis precari debent. Hi verò sic à pueris educati factiq; sunt, ut nisi majorem temporis partem venando se oblectent, vitam sibi acerbam putent, ac ne ex ea animi ægritudine mox in corporis quoq; morbum incidant, non sint nullo periculo. Et tamen reperias homines tam partim obsequiosos, ut ejus ingenij Prin-

cipibus religionem ex eo oblicere non dubitent, quod ex D. Hieronymo Canones notant, præter impios illos homines, Nembrod & Esau, nullum in sacris literis Principem Venatorem inveniri. Hunc ergò scrupulum, qui eos malè habet, eis eximere, eoq; pacto non magis voluntati eorum, quàm valitudini, servire, quis neget idem esse de bono publico quàm optimè mereri? Id autem nemo fecerit rectius, quàm qui sanctitatis ac prudentiæ opinionem habeat: quod in J. suis esse nemo nisi Hæreticus, aut saltem minima bonæ notæ Catholicus in dubium vocaverit.

Hi ergò si & ipsi Venatui indulgeant, odium sua religione dignissimum videatur necesse est, qui jam injecta Nembrodi & Esau mentione Principibus molestus esse, & isti eorum voluptati intercedere animum inducat. Tùm enim in promptu est Principibus, ut severo illi patruo & censori suo strenuè oppedant, hocque carmine eum facessere procul subeant. *Tace sis & cave malo, novi enim Theologos, quorum alia longè de Venatione, quàm tua, est sententia.* Atque hac ratione non modo Venationes suas, sed & Mendacium satis defenderint, quo in præposituræ Eberndorfensis Monasterio sibi conficiendo usos fuisse Ursinus de Berris, Tergestinus Episcopus &

Ar.

Archiducis confiliarius, narrare amicis solebat. Optimo sc. ac relig. ossissimo Archiducē persuaserant, id Monasterium non plus mille florenis annuis reddere, cū tamen sena millia inde redire satis certò nossent. quā ipsa fronte & conscientia ut Mylsta diense Monasterium ab eodē Principe obtinerent vectigal eius annum non nisi sex millia esse contenderant, etsi alios, qui multis annis vectigalia illa administrarant, viginti quinque millia inde se percepisse confitentis audierant, ipsique hodie velut multò ad rem attentiores ac solertiores triginta millia capere ex eo solebant, quemadmodum idem Tergestinus Antistes affirmabat. *Malum est, malum est, dicit omnis emtor* (seu pretio, seu precib⁹ emat) *& cum recesserit, tunc gloriabitur.* id est, postquam id quod volebat obtinuerit, in sinum g. udebit, quod pretiū rei verbis extenuando ea positus fuerit. Pro. 20. *Ad maiorem scilicet Dei gloriam pertinet*, Jesuitas in benè aucta parte esse, nullaq; re non modò ad necessarios vitæ usus, sed ad commoditates quoq; ac Delicias idonea defici. Ut enim est in sacris literis, *Pecunia obediunt omnia. Et utilior est sapientia sum divitiis, & magis predest. videntibus Solem. Sicut enim protegit Sapientia, sic protegit p̄cunia.* Divitias autē vix possidebūt Jesuitæ, nisi opulenta Mōasteria cōsequātur, cū Principes de aliēo, q̄ de suo, multò liberaliores esse soleant.

Id autem nequicquam sperent, si ut res est simpliciter velint eloqui, nec aliquid alicubi mendacioli adspargant ut verbis Apostoli sic de se prædicare possint: *Cum essem astutus, do- lo vos cepi.* Illud quidem satis exploratum eis videtur, suam istam Monasteriorum ditissimorum venaturiam & mendacia, quibus ea venantur, non magis Deo ingrata esse, quam obstetricum Ægyptiarum commodatum Dei populo mendaciū fuisse sciūt quibus propterea Deus benefecisse & domos adificasse memoratur. Nam & ipsi sibi domos amplissimas, an regias, ædificatas esse contuentur, & alii in Domino Quietis Eberndorfensi perspicue oraculi illius fidem impletam intelligunt, quod Psalmi 131. Hebræa ac Græca præfert lectio: *Hæc REQUIES mea in seculum sæculi, hic habitabo, quoniam elegi eam. VENATIONEM eius benedicens benedicam. Sacerdotes eius (Venatores puta) induam salutari, sive nomine Jesu, quod est nomen dantis salutem, exornabo, ut JSUITÆ seu salutare audiant. Sed de Delicis eorum, quas Mariana nimias, nimis multas, nimisque diuturnas, ipsis denique noxias esse censeat, satis iam dictum deputo. Si quis tamen sit, cuius auris isto audito nondum impletur, facere me cogitet, quod ait Salomo: *Totum spiritum suum profert stultus: sapiens differt & reservat in posterum,* Prov. 29.*

DIVINA ORACULA DE EXITU

Societatis.

Jerem. 48. *Quia plus fecit, quam potuit, idcirco perierunt.*

Jesuitas plus facere, quam possint, sive concessa aut impossibilia conari, minimè est obscurum.

Volunt simul Deo & Mammonæ servire, quod esse impossibile testatur Christus Matth. 6.

Non potestis Deo & Mammona servire.

Volunt simul Christum & Vitellium aut Vitulum suum adorare, ac pariter gloriæ utriusque servire, quod est impossibile. Nemo enim potest duobus Dominis servire, Matth. 6. *Ego Dominus, hoc est nomen meum; gloriam meam alteri non dabo, Isai. 42. Proiectus est Vitulus tuus Samaria, quia artifex fecit illum, & non est Deus, Ose. 8.*

Volunt simul esse Milites Christi, & implicare se negotiis sæcularibus, quod est impossibile. Nemo enim militans Deo implicat se negotiis sæcularibus, ut ei placeat, qui se elegit, 2. Tim. 2.

Volunt simul certare in Agone coronandi, nec ab omnibus se abstinere, quod est impossibile. Omnis enim qui in Agone contentit, ab omnibus se abstinet, ut corruptibilem coronam accipiat, 1. Cor. 9. *Qui certat in Agone, non coronabitur nisi legitime certaverit, 2. Tim. 2. id est,*

G 7 . nisi

nisi secundum leges Agonisticas à multis rebus placitis abstinuerit.

Volunt simul multos erudire, sive ad faciendos fructus pœnitentia dignos impellere, & animæ suæ suaves esse, nec eam ieiunij multis affligere, quod est impossibile. Ut enim Eccl. 37. scriptum est: *Vir astutus multos erudiuit, & anima sua suavis est. Omni re defraudabitur (id est, frustra laborabit) non est enim illi data à Domino gratia.*

Volunt simul sapientiam acquirere, & multis actibus seu vitæ negotiosæ se dedere, quod est impossibile. Quia *Sapientia Scriba est in tempore vacuitatis, & qui minoratur actu, sapientiam percipiet*, Eccl. 30. id est, *Scriba doctus ad regnum calorum & idoneus novi Testamenti minister totam vitam contemplationi deputare, & omne tempus vacuum habere, minusque actuosus esse debet.*

Volunt simul esse Arborea frugifera, nec tamen plantari secus decursus aquarum de sanctuario egredientium, quod est impossibile. Nam homines tantum contemplativi, quorum voluntas est in lege Domini, in eaque dies & noctes meditantur, sunt talia ligna fructifera, quorum fructus sive opera sint in cibum, Folia verò sive verba sint in animorum medicinam, Psal. 1. Ezech. 47. cum alij sint vel *myrica in deserto (Jer. 17.)* vel *Salices torrentis (Job. 40.)* quoniam aquis sapientiæ salutaris aut nunquam,

quam, aut minus sæpè irrigantur, id est, Contemplationem rerum divinarum aut prorsus missam faciunt, aut pro Exercitio tantùm habent, non pro officio, pro Medio, & non Fine. Aut etiam sũnt *Arundines vento agitatae* (Matth. 11) quippe quos humani fauoris aura paulo momento huc illuc impellat, ut modo spe gratiæ iucunda & hominibus placentia loquantur, modo offensæ metu ingrata, quamvis hominum salutis necessaria, æticeant, & vitruis modo plurimum hominibus noceant.

Volunt simul rapere regnum Dei, nec tamen esse in seipos violenti, quemadmodum Johannes Baptista, Christus & Apostoli fuerunt, quod est impossibile. *A diebus enim Iohannis usque nunc regnum Dei vim patitur, & violenti rapiunt illud*, Matth. 11. Violentia verò usus fuit Johannes, cum *venit nec manducans panem, nec bibens vinum, nec vestitus mollibus, nec in domibus regum vivens*. Christus etiam in se violentus fuit, ut *expectaret cor eius improperium & miseriam* (Psal. 68.) & cuperet saturari opprobriis (Thren. 3.) & tantæ paupertatis effect, *ut non haberet ubi caput reponeret* (Luc. 19.) effectque *vir dolorum & sciens infirmitates, vulneratus propter iniquitates nostras, & attritus propter scelera nostra, sicut Agnus coram tondente se obmutuit & non aperuit os suum* (Isai. 53. Apo-

Apostolorum in seiplos violentiam sic describit Paulus 1. Cor. 4. *Deus nos Apostolos novissimos ostendit, tanquam morti destinatos. Nos stulti, infirmi & ignobiles sumus propter Christum. Usque in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi & instabiles sumus (sive nullam domicilium, multò minùs Collegium magnificum habemus) laboramus operantes manibus nostris, & quamvis egeamus, nulli onerosi aut graves sumus, sed sine onere nos hominibus servamus (2. Cor. II.) maledicimur, blasphemamur, colaphis cœdimur, tanquam purgamenta huius mundi facti sumus. Vos autem Clerici Regulares, quos ego in Christo Iesu per Evangelium genui, quos Deus vocavit in Societatem filii eius Iesu (1. Corinth. I.) iam saturati estis, iam divites facti estis, sine nobis regnatis (id est, sine ulla violentiæ Apostolicæ imitatione) & utinam regnaretis (ac non potius) dominareturini hominum fidei, quos devoratis, in faciem caditis, in servitutem redegitis (2. Cor. I. & II.) Rogo vos imitatores mei estote, sicut & ego Christi, 2. Cor. 4, 6. & II. Exhibeamus nos sicut Dei ministros in multa sapientia, in necessitatibus in laboribus, in vigiliis & ieiuniis multis, in fame & siti, in frigore & nuditate.*

Volunt simul casti manere, nec uti medicina ieiunij, quod est impossibile, cum illi, qui bis in die ventrem carnibus præcipuè vinoque onerant, Seminarium libidinis in corpore

pore suo habeant. Sic enim scribit S. Hieronymus adversus Iovinianum. *Nos quorum conversatio in caelis est, repugnantem carnem & ad libidinum incensum rapientem inedia subingamus. Esus carniū & potus vini. ventrisque saturitas, Seminarium est libidinis.* Illi arbitrantur carnes sanitati congruas, qui volunt abuti libidine, & in cœnum demersi voluptatum ad coitum semper exestuant. Frustra SIMULANT Salva fide & pudicitia & mentis integritate se abuti voluptatibus, cum contra naturam sit, copijs voluptatum sine voluptate perfrui. Et S. Thomas Opusc. 18. cap. 9. *Oportet Continentiam viam assumentes carnem propriam abstractis deliciis, vigiliis & Ieiuniis, & huiusmodi Exercitiis castigare.* Et S. Bern. super Cantica: *Abstinebo à vino, quia in vino luxuria est, aut si infirmus sum, modico utar iuxta concilium Apostoli. Abstinebo & à Carnibus, ne dum nimis mihi Carnem nutriunt, simul & carnis nutriant vitia. Panem quoque ipsum cum mensura sumere studebo, ne onerato ventre stare ad orandum tadeat.* Et S. Chrysostomus in Matth. 16. *Iohannes velut purus homo indigebat medicina Ieiunii. CHRISTVS DEVS erat, & non purus homo, & ideo Ieiunio non indigebat.* Hinc consequitur, Jesuitas non esse puros, sed vel Deos, vel impuros homines, qui Ieiunij & Abstinentiæ medicina se nō indigere putent, non plus quidem ieiunent, aut à carnibus ab-

sti-

stineant, quam omnes alij Catholici, mulierum consuetudine libidini suæ medentes.

Volunt simul in rerum divinarum Contemplatione occupari multumque proficere, nec ramentum contemplationis & scientiæ impedimenta missa facere, quod est impossibile. Ut enim Job. 28. scriptum est : *Sapientia non invenitur in terra suaviter viventium.* Quæ verba explanans S. Gregorius, *Qui (inquit) huius vitæ voluptatibus pascitur, ab æternæ sapientiæ intellectu separatur.* Et S. Basilius Homilia in Psal. 29. *Iure meam extenuo ac macero carnem, nec meo sanguini parco, qui in carnem cogulari solet, ne mihi ad veritatis cognitionem sit impedimento.* Et S. Hieronymus adversus Iovinianum. *Sapientiæ operam dare non possumus si mensa abundantiam cogitemus, qua labore nimio & cura indiget. Quod si quis existimat & abundantia ciborum portionumque se perfrui, & vacare posse sapientiæ, hoc est & versari in deliciis, & deliciarum vitis non teneri, se ipsum decipit.* Et S. Thomas 2. quæst. 147. art. 1. *Assumitur Ieiunium ad hoc, ut mens liberius elevetur ad sublimia contemplanda. Vnde dicitur Daniel 10. quod post ieiunium trium hebdomadarum Daniel revelationem accepit à Deo. Sic enim ibi legitur : Ego iugebam trium hebdomadarum diebus panem desiderabilem non comedi, & Caro & Vinum non introierunt in os meum. Et dixit ad me Angelus : Ex die primo, quo posuisti cor tuum ad intelli-*

gendum, ut te affligeres in conspectu Dei tui, ex
audita sunt verba tua. Similiter autem & Salo-
mo ad contemplandum discendumq; se com-
paravit, de quo ipse Eccl. 2. Cogitavi in corde
meo abstrahere à vino carnem meam, ut ani-
mum meum transferrem ad sapientiam, devita-
remq; stultitiam, donec viderem quid esset utile fi-
liis hominum. Sed Jesuitis unis hoc datum est,
ut quotidie bis vino carnisque satum plus
quam cæteri hominum sapere & genus huma-
num docere possint, & in unum quemvis eo-
rum conuenit illud Ezech. 28. Ecce sapientior es
tu Danielo: omne secretum non est absconditum à
te. Et hoc Luc. 11. Ecce plus quam Salomon hic.

Volunt simul fideles seu Christiani esse, &
de rebus ad victum & amictum pertinentibus
nimiam curam gerere, quod est impossibile.
Sic enim Christus ipse docet Matth. 6. & Luc.
12. Si fœnum Deus vestit, quanto magis vos pusil-
la fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes: Quid
manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operi-
emur? Hæc enim omnia gentes mundi querunt
(sive infideles, paternam Dei providentiam
non credentes) Pater autem vester scit, quoniam
his indigeris. Nolite ergo solliciti esse in crastinum.
Huic Christi monito quo modo parandum sit,
S. Ignati^o & Xaueri^o exemplo suo Jesuitas do-
cuerat: Ignati^o enim Hierosolymã profectus^o nee
viati-

viaticum, nec comitem admittere voluit, quod à divina providentia pendere usquequaque cuperet. Perspiciebat enim, si peregrinanti sibi adversi quippiam evenisset, fieri non posse, quin aliqua salutem ex parte comitis presidio fideique consideret: proinde quicquid in ei spei locasset, id utique ex ea detrahitum in fiducia, quam totam in uno Deo clementissimo parente ac rectore vellet asse repositam ut auctor est in vita eius Maffei, qui pariter de Xaverio scribit: Omne commeatum & viatici genus in Indias ad pradicandum Christum profecturus reiecit, cum ita diceret: Suscepto paupertatis voto, & unius Dei causam agenti sibi nequaquam esse de crastino laborandum. Quis iam non videat, quam longè hodierni Jesuitæ à Jesu & Ignatij cum doctrina, tum exemplo desciverint, ut sive Gentilium, sive Pharisæorū nomē multò meliori iure, quàm Christianorum in eos conveniat, si tamen fas putamus S. Agustino credere, cuius verba sunt in libro de Eleemosyna: Tu Christiano, in Dei servo, tu bonis operibus dedito tu Domino suo caro aliquid putas defuturum? An putas, qui Christum pascit, à Christo ipso non pascitur? An putas terrena deerunt, quibus cœlestia & divina tribuuntur? Vnde hac incredula cogitatio? Vnde impia & sacrilega ista meditatio? Quid facit in domo Dei perfidum pectus? Quid qui Christo OMNINÒ NON CREDIT appellatur & dicitur Christianus? Pharisei sibi magis congruit nomen.

Volunt simul divites fieri, & non incidere in laqueum Diaboli, quod est impossibile. Sic enim docet Paulus 1. Timoth. 6. *Veritate privati sunt, qui existimant questum esse pietatem. Habentes alimenta & quibus tegamur, his contenti simus. Nam qui volunt divites fieri (id est qui ex ministerio Ecclesiae plus petunt quam alimenta & regumenta) incidunt in tentationem & laqueum Diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, qua mergunt homines in interitum & perditionem* Et Salomo Proverb. 28. *Qui festinat ditari, non erit innocens.*

Volunt simul in Aulis Principum se calefacere, & Christum non negare, quod est impossibile. Exemplo est Petrus, qui quamvis esset Princeps Apostolorum & Beati appellatione ab ipso Christo honoratus, postquam tamen cum Aulicis ad sedit ad ignem & calefecit se, ter Christum negavit. quo exemplo Claudius Aquaviva Jesuitas omnes teneri voluit in sua *Instructione pro Superioribus ad augendum in Societate Spiritum* cap. 5. pag. 38. Et propter negandi Christi periculum, secundae Congregationis Generalis Canon Jesuitas Aulis omnibus exesse sic iubet: *Nec Principibus, nec Dominis alijs secularibus aut Ecclesiasticis assignari debet aliquis ex nostris Religiosis, qui Aulaseorum sequatur, & in eis habitet, ut Confessarii, aut Theologi, aut alio quovis munere fungatur, nisi forte ad perbreve tempus unius vel duo-*

quod a
cuperet.
adversi
iqua sal-
sideret:
que ex ea
uno Deo
epositam
i pariter
n meatum
m Chri-
Suscepto
rent sibi
Quis
ni Jesui-
n exem-
e Phari-
m Chri-
fas pu-
ba sunt
liano, et
nno suo
tas, qui
r? An
y divina
? Unde
facit in
i Christo
& dicitur
nomen.
Vo.

*duorum mensiu. Sin iliter in libro, qui inscribi-
rur Instructiozes ad Provinciales & Superiores So-
cietatis, Instruct. 14 pag. 86. caput septimum
hoc est: De cautela adhibenda, ne Principium ac
Magnatum Aula nostris obsint. Satis profectum
fuerit, si mala praeveniantur, cum apparent futu-
ra, & praevidantur initio familiaritates ista cum
Principibus antequam adolescant & radices agant,
qua Societati nostrae, nisi fortiter obsistamus, gra-
viter minuantur, praecipue cum Superiores
conveniunt.*

Volunt simul turbari erga plurima, & op-
timam partem eligere, quod est impossibile,
velut Marthæ & Mariæ exemplo, & Christi
ipsius sententia docemur. Luc. 10. Mar-
tha excepit Iesum in domum suam, & soror eius
Maria sedebat secus pedes Domini ut audiret
verbum illius. Martha autem satagebat circa fre-
quens Ministerium, & ait, Domine, non est tibi
cura quod Soror mea relinquit me solam ministrare.
Dic ergo illi, ut me adiuvet. Et respondens dixit
illi Dominus, Martha, Martha, sollicita es & tur-
baris erga plurima. Porro unum est necessarium.
Maria optimam partem elegit, qua non auferetur
ab ea. Similiter Jesuitæ sunt satagei & negoti-
osi, turbanturque circa plurima, & de Mo-
nachis queruntur, quod otiosi desideant sibi
tantum ac Deo vacantes, sed nullum pro
Hæreticorum conversione & Catholicorum
perfectione laborem capientes. Sed in

eo sive ipsi plurimum falluntur, sive alios saltem fallere conantur. Monachi enim optimam partem elegerunt, assiduam nempe divinæ pulchritudinis contemplationem, per quam cum ipsi plus perficiuntur & amore Dei magis inflammantur, tum proximos iuvandi longè maiorem voluntatem & facultatem, quàm Jesuitæ, consequuntur. Cum enim ex adspectu amor existat, quo plus quis Deum contempletur, tantò plus Deum, & illius causa imagines & filios ejus, sive proximos amat adiutos atque ad imaginem Dei reformatos cupit. Cumque plus quis Deum amat, tantò plus ab illo diligatur, sic fit, ut contemplativi velut gratiosissimi eius familiares omnia apud illum possint, imò etiam ut Deus nihil possit contra ipsorum non modò vota ac preces, sed etiam cogitationes. Exemplo est Loth, Genes. 19. vers. 22. Moyses Exod. 32. v. 10. Josue Jos. 10. v. 14. Job. Job. 42. v. 8. Hac de re sic testatur David Psal. 9. *Desiderium pauperum exaudivit Dominus preprecationem cordis eorum audivit auris tua.* Et Psal. 144. *Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet.* Quatuor porò modis homines Contemplativi proximorum salutem & perfectionem audiunt. Primus modus est Oratio cogitata, recitata & cantata. Et hic homines iuvandi modus est longè cæteris efficacior, ac vel solus

con-

conversionis, perfectionis & salutis gratiam aliis conficit, Iacob. 5. *Orate pro invicem, ut salvemini. multum enim valet* (ad salvandos alios) *deprecatio iusti assidua.* Exemplo est Stephanus, qui fecit quidem signa magna & prodigia in populo, disputavit cum omnium Raborum doctissimis, ita ut non possent resistere sapientia & spiritui, qui in illo loquebatur, visus fuit facie tanquam Angeli, longa concione in concilio Judæos docuit & arguit, his tamen modis omnibus nihil apud Paulum profecit, sed postquam velut homo Contemplativus vidit gloriam Dei, & pro persecutoribus oravit, conversionis & perfectionis gratiam Paulo impetravit Act. 6. & 7. Sic Epaphras suis orationibus perfectionem Colossensibus obtinere studuit, de quo Paulus Colof. 4. *Epaphras servus Christi semper sollicitus est pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti & pleni in omni voluntate Dei.* Testimonium enim illi perhibeo, quod habet multum laborem pro vobis. Sic discimus, Contemplativos minimè otiosos esse, sed multum pro aliorum salute & perfectione laborem capere, quod tamen Dillingenses Jesuitæ negant, quos S. Augustinus in libro de moribus Ecclesiæ ita confutat: *Videntur nonnulli res humanas plus quam oporteret deseruisse, nō intelligentibus, quantum nobis animus eorum in orationibus proficit, & vita ad exemplum, quorum corpora videre non finimur.* Sed nemo luculenti-

trius illud Diligentium mendacium convincit, quam clari nominis Jesuita Ludovicus de Ponte, cuius verba sunt Tomo 3. de Perfectione, Tract. 4. c. 3. §. 3. Neque oratio dat solam verbis & exemplis Religiosorum efficacitatem, sed ipsa etiam SOLA potens est hanc apud Deum orationem impetrare, Et quamvis ipsi in Eremito versentur, nec habeant consuetudinem cum secularibus hominibus, nec ab eis videantur, poterunt suis orationibus à Deo obtinere, ut pulset tangatque multorum fidelium corda, ut ad suam familiam augendam ac dilatandam accedant. De S. Dominico scribitur, quod petentibus suis Monachis oraverit Deum, ut Magistrum quendam Reginaldum ad ipsius Ordinem vocaret, & cum nec verbo cum eo hac de re actum esset, sequenti tamen die venit Reginaldus, & petijt Ordinis illius habitum. Secundus modus, quo Contemplativi proximorum salutem adjuvant, est Evangelizatio operis, seu plenitudinis & virtutis multæ, quæ est muta prædicatio, hoc est vitæ & conversationis sanctitas, signum Dei, ex quo ministri eius velut ex manu aut chirographo Dei, à gentilibus & hæreticis cognosci possunt: de quo sermo est Psal. 67. Dabit verbum Evangelizantibus virtute multa. Et Act. 4. Apostoli virtute magna testimonium reddebant Christo. Et I. Theff. 1. & 2. Introitus noster ad vos non inanis fuit: & Evangelium nostrum non fuit ad

vos in sermone tantum, sed in virtute & in Spiritu Sancto, & in plenitudine multa. Et Ela. 66. Assumam ex eis in Sacerdotes & Levitas, & ponam in eis signum, & mittam ad Gentes, & annuntiabunt gloriam meam gentibus, & adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus, & cognoscetur manus Domini servis eius. Hoc signum Dei exhibuit Paulus in carne sua, & sic homines movit, ut antequam ullum eis verbum loquerentur, iam eicrederebant tanquam Angelo seu Legato Dei. 2. Corinth. 12. Signa Apostolatus mei facta sunt supra vos in omni patientia. Galat. 4. Scitis quia per infirmitatem carnis (sive per passiones in corpore meo) evangelizavi vobis prius, & experimentum mei in carne mea non spreveristis, sed sicut Angelum Dei recepistis me 1. Thes. 2. Scitis introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit, sed multa ante passi & contumeliam affertis fiduciam habuimus loqui ad vos Evangelium. Huiusmodi signi exhibitio ac multa evangelizatio longè efficacior est, quam verbi prædicatio, ac propterea multò melius de aliorum salute meretur, qui opere prædicat, mortificationem Iesu & stigmata Christi semper in suo corpore portans (2. Corinth. 4. Galat. 6.) quam qui vocem fidei Christi prædicat. Talis enim muta, sed potens prædicatio est Lux magna, quam etiam illi vident & intelligunt, qui procul in umbra mortis sedent, cum Prædicationem vocis animales homines non intelligant

at pro stultitia habeant (1. Cor. 2.) Itaque qui opere & conversatione prædicat, etiam sine verbi prædicatione homines ad Christum potest convertere. Sic etiam perspicue docet Petrus: *Si qui non credunt verbo, sine verbo lucrifiant considerantes sanctam conversationem vestram* 1. Petr. 3. Et iterum 1. Petr. 2. *Conversationem inter Gentes habete bonam, ut ex bonis operibus vos considerantes glorificent Deum in die visitationis seu conversionis sue.* Atque hunc huiusce prædicationis effectum Christus prædixerat Matth. 5. *Sicut luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in caelis est.* Ita planum est, Monachos Contemplativos, ex Regulæ suæ præscripto viventes, & Apostolorum viæ asperitatem imitantes, longè hominibus utiliores esse, quàm quorum inanis est introitus, quique sine tali signo & sine experimento sui in carne sua fiduciam habent loqui hominibus evangelium. Tertius modus, quo Contemplativi hominum salutem & perfectionem adjuvant, est prædicatione calami seu styli, longè generalior & diuturnior prædicatione vocis. Nam per eam omnes populi, atque ipsi etiam eorum Doctores, plus quam uno sæculo docentur. De hac legimus Isai. 30. *Scribe super buxum, & in libro diligenter exarabud, & erit in die novissimo in testimonium usque in aeternum.* Et Hab. 2. *Super-*

*custodiam meam stabo, & contemplantor, ut videam quid dicatur mihi (sive ut audiam quid loquatur in me Dominus Deus, Psal. 84.) & quid respondeam ad arguentem me. Et respondit mihi Dominus & dixit, Scribe visum (quod tibi contemplanti revelavero) & explana eum super tabulas, ut percurrat qui legerit eum. E. Apoc. 10. Accipi librum de manu Angeli, & devoravi eum (id est, ab Angelo revelante in libro scribenda didici) Et cum devorassam eum, amaricatus est venter meus) ut vomiturirem, id est, in chartam revelata emovere seu perscribere cuperem) Et dixit mihi Angelus, Oportet te iterum prophetare Gentibus, & populus, & linguis & Regibus multis. Nempe Johannes hodiè quoque prophetat seu præd. cat illis, qui revelationes ei factas in libro eius legunt, quomodo & *Isaias* hodiè quoque clamat, teste Paulo Rom. 9. Non est ergò dubium, quin plurimi Contemplativi, à Deo ipsis revelata & literis consignata perscribentes, per os prædicatorum plurimis sæculis munere prædicationis fungantur, plurimumque in iuvanda hominum salute occupentur, similes Seraphinis Angelos multò se inferiores illuminantibus. Quartus modus est Prædicationis vocis seu sermonis, quâ funguntur etiam Contemplativi sive semper, sive quoties hominum necessitas postulat, aut superiorum iussus imperitat. Itaque Benedictini prædicato Evangelio omnem ferè*

re Europam Christo subiecerunt, quod ipsi
 etiam Jesuitæ confiteri coguntur. Qua igitur
 fronte quidam eorum nunc contendunt,
 Monachos sibi tantum ac Deo vacare, proxi-
 morum verò salutis causa nihil laboris capere,
 ac propterea Jesuitas meliorem partem ele-
 gisse, quippe quibus propositum sit, non mo-
 dò seiplos, sed & alios salvos facere? At enim
 iam ostendimus, idem ipsum non minus Mo-
 nachos propositum habere, quibus etiam Je-
 suitas Regulam suam exactissimè quamvis
 observantes multis partibus inferiores esse,
 nullo negotio demonstrari potest. Primum
 Eius ratione non esse eos cum Monachis
 comparabiles, S. Thomæ auctoritas & ratio
 facile persuaserit, cuius verba sunt, *Quod*
lib. 3. quæst. 6. art. 17. ad 6. Etsi procu-
rare salutem aliorum sit maius, quàm intendere
sibi soli, loquendo in genere: tamen non quocumque
modo intendere salutem aliorum praefertur ei, quod
est quorumque modo intendere sua salutem. Si enim
aliquis totaliter & perfectè intendit sua salutem,
multò maius est, quàm si aliquis multa particula-
ria opera agat ad salutem aliorum. salutem propria
sufficienter quidem non tamen perfectè intendens.
 Jesuitæ verò quamvis multa particularia ope-
 ra agant ad salutem aliorum, propriae tamen
 salutem sufficienter quidem, non tamen perfe-
 ctè intendant, quippè qui animam suam
 contemplationi non applicent, adeoque

adhuc absint à perfectione caritatis. Vt enim idem Thomas docet. 2. 2. quæst. 24. art. 8. Quando aliquis studium suum deputat ad vacandum Deo & rebus divinis, præmissis aliis, nisi quantum necessitas presentis vite requirit, ista est perfectio caritatis, quæ est possibilis in via, non tamen est communis omnibus caritatem habentibus, quales sunt Jesuitæ, sed boni atque ex formula viventes seu Regulam suam observantes. Et mox art. 9. Quando homo ad hoc principaliter intendit, ut Deo inbareat & eo fruatur, hoc pertinet ad perfectos, qui cupiunt dissolvi & esse cum Christo. Et 2. 2. quæst. 182. art. 2. ad 1. Labor exterior (versus proximum, ut labor in Ecclesijs & Scholis docendi) toleratus propter Christum, est quoddam signum caritatis. Sed multò expressius caritatis signum est, quod aliquis præmissis omnibus, quæ ad hanc vitam pertinent, SOLI Contemplationi divina vacare delectetur. Ita perspicuè docemur Monachorù Contemplationi soli deditorum longè perfectiorem Dei veritatem esse, quam Jesuitarum quanto se unque labores in Scholis & Ecclesijs docendi propter Christum tolerantium, quia scilicet Monachi perfectè & totaliter suæ salutis intendunt, Jesuitæ vero, sicut & alii Clerici Regulares (ut quorum merè Activa est vita, in multis particularibus proximorum causâ agendis occupata) sufficienter quidem non tantum perfectè, nec totaliter suæ salutis intendunt, adeo.

adeoque Sacrificium Deo non rquē gratum offerunt. Ut enim ibidem demonstrat Thomas: *Quando homo animam suam, vel alterius, propinquius Deo coniungit, tantō sacrificium est Deo magis acceptum Vnde magis acceptum est Deo, quod aliquis animam suam & aliorum applicet Contemplationi.* Nec habent J. suitæ, cur eo confugiant, ut se glorificentur Actioni simul & Contemplationi animam suam addicere, nec minùs Contemplativos, quàm Activos esse. Hoc enim effugium sic eis idem Thomas 2. 2. quæst. 81. art. 1. ad 5. præcludit: *Contemplativi dicentur, non qui contemplantur, sed qui Contemplationi totam vitam suam deputant.* Jesuitæ verò aperte fatentur, seum finem esse, totam vitam alieng salut impendere. Sic enim Dillingenses in *Iusta defensione* scribunt pag 203. *Societas ad eum finem instituta est, ut TOTAM se (non suæ, ut Monachi, sed) proximorum (spirituali) salut impendat.* hoc est, ut labores exteriores, propter Christum toleret, quod mul ò minoris Caritatis propositum est, quàm Soli Contemplationi divinæ vacare velle, velut sibi proponunt Monachi, suæ salutē perfectè ac totaliter intenti. Deinde Mediorum quoque ratione, quibus J. suitæ ad proximos iuvandos utuntur, longissimo inter vallo à Monachorū

abfunt perfectione, cum & eorum ad Deum
 orationes ac preces fint sine vociferatione, &
 prædicationes sine luce & cruce, five, cum
 nec *Exultationes Dei* habeant in *gutturē*, nec
Gladios ancipites (verbi simul & Operis) in *ma-*
nibus, sine quibus non poffunt fieri *vindicta in-*
nationibus nec *inreparationes in populis*, nec *alliga-*
ri Reges, five in *captivitatē* redigi in *obsequium*
Christi, *Pfal.* 149. & *2. Corinth.* 10. Primum
 enim *Orationes* eorum non habent coniun-
 cta duo *Sacrificij* genera longè Deo acceptif-
 fima. Vnum est *sacrificium animæ* ad contem-
 plationem applicatæ, & propius Deo con-
 iunctæ, quod *sacrificium est vociferatio mentis*,
 etiam si vox oris nulla audiatur: quomodo
Exod. 14. *Dixit Dominus ad Moysen*, *Quid cla-*
mas ad me? cum tamen *Moyses* nullam vocem
 miffisset, sed nimirum in homine contempla-
 tivo *Deus* desiderium & præparationem cor-
 dis eius exaudierat. Hoc autem modo *Jesuitæ*
 clamare non poffunt, cum *Contemplativi*
 non fint. Alterum est *Sacrificium laudis*, five
psalmodia, aut *vociferatio cantus*, cuius tan-
 tō maior vis est, quanto plures eādē amoris
 divini flammâ ardentes id *sacrificium immo-*
lant, de quo ipse *Pfal.* 49. *Immola Deo sacrifici-*
um laudis. Sacrificium laudis honorificabit me. Ab
 hoc verò *Sacrificij* genere *custodia*, *confer-*
vatio & *salus Ecclesiæ militantis* dependet:
 ut docemur *Isai.* 62. *Super montes tuos, Ierusalem*.
1772.

*lem, constitui custodes, qui tota die & tota nocte
 in perpetuum non tacebunt, sed semper in psal-
 mis cantandis laudabunt. Qui reminiscimini
 Domini, ne taceatis, & ne detis silentium ei (id
 est, ne sinatis Deum quiescere; nec desinat is
 aures eius hymnodia vestra pulsare) donec sta-
 bilis sit & donec ponat Ierusalem laudem in terra,
 id est, donec stabilis sit & gloriosus Ecclesie
 status. Isai. 60. Occupabit salus muros tuos, &
 portas tuas laudatio: Sed non Deum modò, ve-
 rum & homines Psalmodia movet, maximas-
 que ad homines Purgandos & perficiendos vi-
 res habet, velut S. Justianus Martyr, S. Augu-
 stinus & S. Thomas distinctè ostendunt, quo-
 rum verba videri possunt in Apologia pro
 Monachis adversus Jesuitas Nicolai à Iesu Ma-
 ria Carmelita proposit. 13. quæ Romæ bis edita
 & super Ravensburgi invitis & plorantibus
 Jesuini & eorum patronis atque amicis recu-
 sa fuit: unde disci potest, ipsius Ecclesie Ro-
 manæ iudicio Jesuitarum orationes illis re-
 bus carere, quibus Deus & homines maximè
 moveri possunt, adeoque cum Monachorum
 orationibus sine manifesta stoliditate ne
 comparari quidem posse. Deinde prædicatio
 Jesuitarum est sine Cruce, cum victus eorum
 & amictus nihil ab aliorum honestorum ho-
 minum more discrepet. Iraque signum Dei,
 omnem nempe ferum carni molestarum pa-
 tientiam, & sui ipsius crucifixionem, aut mor-
 tifi-*

rificationem & stigmata Jesu in carne sua,
 oculis non exhibent, nec sermo eorum est in-
 plenitudine multa, sed inanis, adeoque debilis
 & inefficax ad eos, qui verbo non credunt,
 sine verbo lucrificandos. Vix proinde effugi-
 unt, quin Sophistæ exstimentur, & omnibus
 sint odio, tanquam philosopha homines senten-
 tia, ignava opera, in hisque verum fiat, quod
 Eccl. 37. scriptum est: *Et vir astutus, multo-
 rum eruditor, sed anima sua suavis est. Quia So-
 phistice loquitur, odibilis est. Omni re defraudabi-
 tur. Non est enim illi data à Domino gratia, alios
 scilicet illuminandi, purgandi & perficiendi.*
 Nec abest periculum, ne in eos conferatur il-
 lud S. Gregorii lib. 7. Moral. cap. 12. *Esse hu-
 miles volunt, sed tamen sine despectu: esse con-
 tenti proprii, sed sine necessitate: esse casti, sed si-
 ne maceratione corporis, esse patientes, sed sine con-
 tumeliis. Cumque adipiscerentur virtutes quarum, sed
 labores virtutum fugiunt: quid aliud quam exhi-
 bere belli certamina in campo nesciunt, & trium-
 phare in urbibus, de bello concupiscunt?* Post eundem
 prædicationem eorum sive calami, sive sermonis,
 est sine Luce, hoc est, sine revelatione interna
 Contemplationis, nec Nova de thesauro suo
 proferunt, sed Vetera tantum, quæ legendis
 Sacris literis & SS. Patrum ac Monachorum
 libris & operibus didicerunt, quod memoriam
 opus est, non scilicet à Deo haustæ, adeo-
 que imperfectum Prædicatorem arguit, ve-

luit disertim S. Gregorius Magnus docet lib.
 3. in Exposit. 1. Reg. 7. ita scribens : *Quic-*
quid subditis Doctor proponit ad normam rectitudi-
nis, aut de exemplis electorum accipit, aut de do-
ctrina sacri eloqui, aut ex revelatione interna con-
templationis. Si solum exemplis honorum noverit,
aut si sacra Scriptura etiam quis eruditus sit, &
contemplationis revelatione caruerit (quia scilicet
Contemplativus non fuit, nec totam vi-
ram contemplationi deputavit) in ordine pre-
dicacionis vir PERFECTUS NON ERIT. Dei
namque debet esse docibilis (sive Docidax)
qui suscepto predicacionis officio docere homines cu-
pit. Atque hoc ipsum Christus nos docet Mat.
 13. *OMNIS Scriba doctus ad regnum cœlorum*
(Omnis prædicator, quem Deus docuit ut
annunciaret regnum cœlorum, fecitq; idoneum
Ministrum novi testamenti, 2. Corinth. 3.) si-
milis est homini patrifamiliâs, qui profert de the-
sauo suo nova & vetera. Qui ergò Nova sibi
primum revelata proferre non potest, sed ve-
tera modò vaticinatur, non est Scriba doctus
ad regnum cœlorum, nec idoneus Minister
novi testamenti, tanquam carens revelatio-
ne interna Contemplationis. Quod ipsum
Spiritus Sanctus per os Annæ sic affirmat 1.
 Reg. 2. *Nolite multiplicare loqui sublimia glorian-*
tes (Id est, predicatio vestra non sit in sublimi-
tate sermonis, nec in persuasibilibus humana

sapientia verbis, 1. Corint. 2. recedant: vester de ore vestro, quia Deus scientiarum Dominus est, & ipse preparat ad inventiones suas, nempe hominibus Contemplativis, plus alijs cum diligentibus, ut Paulus docet, 1. Corint. 2. Sapientiam loquimur in mysterio absconditam, quam predestinavit Deus in gloriam nostram, quam nemo Principum huius seculi cognovit (qui Principes ignorarunt voces Prophetiarum, que per omne Sabbathum loquuntur; id est, verum earum sensum non intellexerunt, Act. 13.) nobis autem verum intellectum prophetiarum revelavit per Spiritum suum, sicut scriptum est, Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, que preparavit Deus sis, qui diligunt illum. Istæ ad inventiones Dei novæ, nunquam prius visæ, nec auditæ aut cogitatæ, non sunt opinioniones aut sententiæ, aut fidei capita sive articuli, sed novi scripturæ sensus atq; intellectus spirituales, quibus Ecclesiæ doctrinam iam receptam confirmatur, errores iam damnati aut damnandi arguuntur, boni mores docentur, vitiosi castigantur. Tales sensus revelat Deus ijs, qui totam vitam Contemplationi & sacrarum literarum meditationi deputant. Philip. 1. & Colos. 1. Oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia & in omni sensu atque intellectu spirituali. 2. Timoth. 3. Ab infantia sacras literas nosti, que te possunt instruere ad salutem. Omnium enim scriptura divinitus in-

spiritu utilis est: ad docendum, ad arguendum,
ad corripiendum, ad erudendum in iustitia, &
PERFECTVS sit homo Dei, ad omne opus bonum
instructus. Etsi ergo Dilligentes Jesuitæ glori-
antur, suæ Societatis homines maiorem,
quàm Monachos, à Deo gratiam accipere,
& in se ipsis EXPERIRI, itaq; meliorem par-
tem elegisse videri volunt, cùm tamen satis
iam constet, eos Contemplationi totam vi-
tam suam non deputare, nec sacrificium Deo
acceptissimum offerre, & animæ suæ suaves
esse, nec eam fame, siti, vigiliis, ieiunis, fr-
gore & nuditate affligere, eoque pacto acce-
ptam Dei gratiam non adiuuare, quod tamen
Dei ministris faciendum esse Paulus docet.
 2. Corinth. 6. eos nec in ordine prædication-
 nis viros perfectos, nec ad omne opus bonum
 instructos esse, sed multis rebus, quæ Mona-
 chis adsunt defici. nemini porro dubium esse
 potest, Perspicuè enim de Doctore, qui talis
 est; Spiritum Sanctum pronunciantem au-
 didimus: *Sophisticè loquitur: odibilis est: omni re-*
defraudabitur: non est enim illi data à Domino
gratia. Quantum vis ergo in ædificanda Dei
 domo negotiosos se præbeant, non tamen
 aberit, quin suo quoque exemplo confirmet,
 quod est in Psalmo: *Vanum est vobis ante lucem*
surgere. In vanum laboraverunt, qui ædificant
eam: Et Sapient. 3. Vacua est spes illorum, & la-
bores sine fructu, & inutilia opera eorum.

Volunt scientes in Monachos veterum Ordinum mentiri, ut eos Patrum suorum hereditatibus evertant, nec tamen esse falsi testes, quod est impossibile. Ut enim ait Salomo Prov. 14. *Testis fidelis non mentietur: profert autem mendacium dolosus testis.* E Prov. 12. *Qui mentitur, testis est fraudulentus.* Itaque cum Rex Achab vineam Naboth possidere vellet, hereditate Patrum eius in se translata, *submisso fuerunt duo viri, filij Diaboli, qui ut viri Diabolici dixerunt falsum testimonium contra Naboth,* quasi Deo & Regi male dixisset, 3. Reg. 21. Similiter Jesuitæ cum intellexissent veterum Ordinum Monachos nolle Monasteria suorum Ordinum à Protestantibus recuperata ad Societatem Jesu transferri, sed verba illa Naboth sua facere, *Propitius mihi sit Dominus: ne dem hereditatem Patrum meorum tibi:* propterea duos testes, viros Diabolicos submiserunt, id est, *judicia duorum Theologorum Romæ & in Aula Cæsaris exhibuerunt,* plena mendaciorum in Monachos, quasi sceleribus suis omnium Hæresion & calamitatum publicam causam præbuisset ac propterea Monasteriis suis spoliari digni essent. quod ipsum paulò post fecerunt duobus libris Dilige editis, quorum alter *Placita Disceptatio,* alter *Iusta Defensio* inscribitur: quibus si creditur, veterum Ordinum Monachi hodiè quoque sàm nequiter vivunt, ut non modò Monaste-

ria à Protestantibus recuperare non debeant, sed etiam illis quæ adhuc retinuerint, iure per se possint. Sed eos ut viros Diabolicos sceleratè in Monachos mentiri, ipsius Adami Conzen confessione docetur, cuius verba sunt lib. 6. Politic. cap. 11. *Veteres familia Religiosorum pristinam integritatem rigoremque ceperunt. Et indies magis magisque efflorescunt, magna spe meliorum temporum, cum tam sancta fortia, Deo sacratissima (Monachorum) pectora caliginoso saculo monstrant contemnere saculi pompas, Et sese pro nobis apud Deum interponant, quoniam scilicet tamquam Moyses propter sanctitatem Deo sunt acceptissimi. Deinde Serenissima & sanctæ memoriæ Princeps Guilielmus Bavarix Dux falsum illud Jesuitarum de Monachis testimonium suis ad fratrem Coloniensem Electorem literis luculentissimè refellit, dum se velut oculatum testem longe aliud comperisse totidem verbis testatur; Nuper in Suevia maiorem partem. Et præcipuorum quidem Monasteriorum meo ipse oculis tali modo reformata, Et in tam egregio statu vidi, ut magna in delectatione cor mihi perfusum fuerit. Quoties ad eiusmodi benè reformatum Monasterium deveni, visus mihi sum videre verè priscam Regulam Et veterem Zelum ac pietatem, sicut sine dubio sub ipsa fuit initia, quando fuerunt instituta, Et sicut in*

vetribus libris descriptum invenitur. Has Principis eius literas in Justæ defensionis Auctione recitat P. Laimannus Jesuita, cuius inter alia longè plurima perimpudens est mendacium, dum negat Conzenium fateri, quod veteres Ordines pristinam integritatem vigoremque receperint. Sed hac omni de re distinctius & uberius disputatum invenies in libello Germanico nuper edito, qui inscribitur *Actio perduellionis adversus Iesuitas iuratos Imperii hostes.*

Volunt utilitatis suæ causa in Pontifice dominandi libidinem incendere. nec tamen esse adultores, quod est impossibile. Adulator enim loquitur placencia (Itai. 30.) & per lingua blandimenta decipit (Prov. 28.) quia est consiliarius in semetipso. (Eccl. 27.) sive id suadet, unde ad se lucri aliquid rediturum sperat. Iam Pontifices velut homines vix possunt quin imperio & dominatione gaudeant; eiusque dulcedine facile transverso agentur, ut se pro Domino gerant, non pro Servo, id est, ut in actionibus suis appetitu potius agantur quam ratione, nec prius considerent, quid liceat, quid deceat, quidq; expediat, Quod eorum periculum expendens S. Bernhartus ad Eugenium Papam scribit, de Considerat. 1. Nullum venenum, nullum gladium plus tibi formido, quam libidinem dominandi Dominatur verò, seu pro Domino se gerit Pontifex (ut idem Bernhartus

nardus docet (si faciat voluntatem suam, non
 eius qui misit eum. Si potestate utatur, quam
 non habet, id est, si auctoritatem Apostoli-
 cam ad ea conferat, quæ potius dissipationis
 & destructionis sunt, quàm ædificationis,
 verbi gratia, Si leges & Canones nulla vel ne-
 cessitate, vel magna Ecclesiæ utilitate solvat,
 aut dispenset: cùm Christus ne Apostolis
 quidem ullam potestatem dederit, nisi quæ
 ædificaret animarumque saluti & statui Ec-
 clesiæ conduceret. Iam Jesuitæ ut opulenti-
 aliquot Monasterijs potiuntur, & in consec-
 su Procerum Imperij locum & suffragij feren-
 di ius Societati, magnam verò amplitudinem
 & dignitatem Vitellio Patriarchæ suo con-
 ficiant, suadere Pontifici non dubitant, ut
 potestate sua utatur in destructionem, utq;
 crudeliter potius dissipet, quàm rationabiliter
 dispenset, hoc est, ut pro Domino se gerat,
 fervumque se oblitus leges & Canones con-
 temnat, & iura sibi nata neget. Hoc autem
 ut illi persuadeant, Carnem & sanguinem
 auxilio advocant, occasionem ei ostendentes
 propinquos suos Monasteriorum opib^o col-
 locupledandi, Si scilicet Monasteria quædam
 partim eis commendet, sive in commendam
 det, partim pensionum annuarum eis præ-
 standi necessitate oneret. Sic enim scribunt in
 Placida Disceptatione pag. 24. *Curagrè fer-
 reus Ordines, quædam Monasteria commendari*

Cardinalibus? E. pag. 15. Ex Monasteria succur-
 ritur Episcopatibus: dantur Commenda bene me-
 ritū & accipiuntur quod sacrilegio deputare est ho-
 minis leges ignorantis: id est, Nequaquam legi-
 bus vetitum est, Monasteria in alios, quam
 quos conditores voluerunt, usus convertere,
 & Cardinalibus in prædam dare, ut in bonis
 dies suos ducere, & vectigalibus sacris aucti
 familiam numerosam alere, sumptuumque
 dapsiliter factorum profusione vel magnos
 Principes provocare possint. Odio cum sua
 religione seu scrupolositate dignus est, qui
 opes, Dei cultui & pauperum alimoniam con-
 secratas, sine sacrilegio putat nec dari in tam
 profanos usus, nec accipi posse. Quis autem
 ista Jesuitarum cantilena non agnoscat Pon-
 tificis constantiam tentari, ut consanguinorū
 caritate victus & labefactatus Sacrilegii
 societatem cum Jesuitis coëat? quo ne facere
 velit, sic cum divina sapientia præmonendum
 & præmoniendum censuit Prov. 1 *Fili mi, si te
 lactaverint peccatores, ne acquiescas eis. Si dixe-
 rint, Veni nobiscum, insidiamur sanguini*
 (qui est Panis egentium, quem in Mona-
 steriis habent hereditarium, adeoque
 qui panem illum defraudat, homo sanguinis
 est, sive homicidii reus, Eccl. 34) *abscon-
 damus tendiculas contra insontem frustra*
 (contra Ordinem puta S. Benedicti)
Deglutiamus eum sicut infernus viventem

Integrum quasi descendente in lacum. O-
 mnim pretiosam substantiam reperiemus; im-
 plebimus domos nostras spoliis. Sordem mitto
 nobiscum. *Marsupium unum sit omnium no-
 strum.* Filii, ne ambules cum eis: prohibe
 pedem tuum à semitis eorum, nec velut ipsi Sa-
 crilegio piacularis fiat. Pedes enim illorum
 ad malum currunt, & festinant ut effundant
 sanguinem (sive, ut panem pauperibus
 debitum præcipiant Monasteriis in potesta-
 tem suam redactis) Frustra autem iacitur
 rete ante oculos pennatorum. id est, qui
 oculis utitur & cautus est, positas sibi
 insidias intelligit, nec eiusmodi adurato-
 rum ad utilitatem suam omnia revo-
 cantium suaseriis se in fraudem illici pa-
 nitur. Sic oculatum & pennatum esse Vr-
 banum VIII. iactumque à Jesuitis rete
 perspicere & effugere, summa eius erudi-
 tio, præcipueque sacrorum Canonum
 scientia nos dubitare verant. Primum enim
 haudquaquam eum præterire potest, Spiritui
 Sancto & Symmacho Pontifici cum sexta
 Synodo visum ita fuisse, magnum nefas con-
 trahere & grandi sacrilegio obstringi
 Principes, qui tantum permittunt, nec
 impediunt bonorum pro expian-
 dis peccatis DEO consecratorum
 in alios usus conversionem. Decreti

Aposto-

Apostolici & Synodici verba sunt: Valde ini-
 quum & iringens sacrilegium est, ut quacumq; vel
 pro remedio peccatorum, vel pro salute vel requie
 animarum suarum unusquisq; Ecclesia contulerit,
 aut cerè reliquerit, ab his, quibus hac servare
 maximè convenit, Christianis & Deum timenti-
 bus hominibus, & super omnia à Principibus in
 aliud transferri vel conferri permittatur. Quanta
 ergò iniquitatis sacrilegium fote putabimus,
 Si Pontifex Jesuitarum suavorijs acquiescens
 & obsecundans sortem cum eis mitteret,
 omnem pretiosam substantiam in Monaste-
 rijs involaret, eorum spolijs consanguineo-
 rum domos impleret, eoque pacto velut si-
 gnum alijs ad sacra legenda tolleret? Deinde
 hoc etiam Pontifex nequaquam ignorare po-
 test, Spiritui Sancto & Ecclesie ita visum esse,
 Ecclesias & Monasteria non posse cuiquam
 commendari, sive etiam Administratorio ti-
 tulo committi, sine destructione gravique
 eorum atque etiam Ecclesie Romanæ fraude
 ac dâmo. Sic enim saneit Læteranense Con-
 ciliū sub Leone X. celebratum Sess. 9. cap. 3.
Quoniam ex Commendis Monasteriorum Mona-
stera ipsa tam in spiritualibus quàm in temporali-
bus graviter laduntur, quippe quorum adificia par-
tim Commendatoriorum negligentia, partim a-
varitia, vel incuria collabuntur, & indies divinus
cultus in eis magis diminuitur: volumus &
STATUIMVS, ut cum illa per obitum Abba-
tum,

sum, qui illis praeerant, vacaverint, nullo modo possint commendari, sed de persona idonea eis ita provideatur, ut illi idonei Abbates prout decet praefuturi sint. Eadem est Concilij Tridentini sanctio Sess. 25. cap. 21. Clementis similiter quinti Constitutio Juri Canonico inserta omnibus Commendis & Administrationibus securim hoc modo impingit: Nonnullis Clericis & personis Ecclesiasticis religiosis & secularibus Patriarchales & Archiepiscopales Ecclesias, ac Monasteria, destituta Pastoribus, sub Commenda, vel Custodia seu Cura, vel Guardia aut Administrationis titulo nomine venotabili duximus perpetuo ad vitam, seu ad certi temporis spatium committenda. Verum ab hoc sub diligenti examine direximus aciem nostram, demumque EVIDENTER perspeximus, quod Ecclesiarum & Monasteriorum eorundem cura negligitur, bona & iura dissipantur ipsorum, ac subiectis eis personis & populis spiritualiter plurimum & temporaliter derogatur; nam opes pauperibus alendis & hospitibus suscipiendis destinatae ipsis crudeliter praeripiuntur, ut Administrator vel Commendarius Principis splendorem magna Aulicorum cohorte, equorum canumque venaticorum numero praestare, tum Baccho & Veneri, Dijs magnis sacra pollucibiliter facere possit. Animabimus vero cum vivorum, tum defunctorum multiplex praedicationis, hymnodiae, sacrificiorum, aliorumque bonorum

rum operum fructus deperit, cum multorum Sacerdotum & Monachorum alimenta unius Commendatarii vel Administratoris avidissimis faucibus ingeruntur) Ecclesiis ac Monasteriis redundans ad noxam, qua dicebantur cedere ad profectum, ac nedum ipsis, sed etiam Romanam matri Ecclesiam, qua disponente Domino ipsorum caput fore dignoscitur & magistra, graviora inde futura timentur pericula. Nolentes igitur in tot & tantis dispendiis ulterius causam relinquere, sed volentes potius oportunitatem ac debitum in hac parte remedium adhibere, omnes & singulas provisiones huiusmodi per NOS (ut premititur) factas quibuscumque, cuiuscumque Ordinis, dignitatis aut Status, sed etiam S. R. E. Cardinalibus quocumque modo vel tempore facta noxiantur, auctoritate Apostolica ex nunc ex certa scientia renunciamus, cassamus & annullamus, & decernimus de cetero non habere aliquam roboris firmitatem. Sic ipsius Spiritus Sancti sententiam Conciliorum & Pontificis voce declaratam habemus, usum Commendarum & Administrationum EVIDENTAR esse in destructionem, & in gravem fraudem seu præiudicium animarum & corporum, nec solum Monasteriorum, sed etiam ipsius Ecclesie Romanæ. Et tamen audent Jesuitæ illi, in quorum ore Spiritus immundus loquitur, etiamnum quæ-
Cur agrè ferrent Ordines quadam Monasteria commendari Cardinalibus? Inceperunt
 mi;

minus in te Satan. Præterea probe Pontifex
 novit, Sacros Canones summa cum pruden-
 tia statuisse, ut nullum Monasterium cuius-
 cunque Ordinis sit, ita mutari possit, ut Mo-
 nasterium esse desinat, etsi non verent, quin
 auctoritate Apostolica ab uno Ordine Mo-
 nachorum ad alium Ordinem Monachorum
 propter aliquam necessitatem aut magnam
 utilitatem publicam transferantur. Scit ta-
 men hoc præcipuum & singulare esse Ordinis
 Benedictini, quod Canones permittant qui-
 dem, ut aliorum Ordinum Monasteria pro-
 pter graves causas ad Benedictinos transfe-
 rantur, sed generaliter prohibeant, ne ul-
 lum Benedictinorum Monasterium ad ul-
 lum alium Monachorum Ordinem quibus-
 cunque de causis transferatur. Cuius privile-
 gii causas, quæ plures neclives sunt, hoc lo-
 co afferre longum sit. Scit etiam Pontifex, In-
 nocentium III. divini humanique iuris con-
 sulissimum ac verè sanctum Pontificem,
 iam docuisse, quod auctoritas Apostolica se-
 dis non tam late porrigatur, ut etiam pro-
 pter maiorem Dei gloriam ex Monasterio
 possit facere Clericorum Collegium, immò
 ne Episcopatum quidem, quod tamen longè
 quovis ludi magistrorum Collegio præstan-
 tius est. Hæc omnia quàm verè à me
 dicantur, licet cognoscere ex Innocentij
 ope-

operibus Coloniae editis, cuius Tomo 2. pag.
 93. epistola extat ad Guilelmum Cardinalem
 Rhemensem Archiepiscopum, in qua est:
 Pervenit ad audientiam nostram, quod ad am-
 pliationem divini cultus & honorem Ecclesiae Gal-
 licanae, in castro suo Mosobui in Abbatia eiusdem
 castri disposuisti novum Episcopatum erigere. Nos
 ut in praedicta Abbatia Episcopatum erigere vale-
 as, liberam tibi concedimus auctoritate Apostoli-
 ca facultatem, ita tamen ut ab eodem Monasterio
 Monachi nullatenus excludantur: ne forte venire
 contra sanctiones Canonicas videremur, quibus
 provida fuit deliberatione statutum, ut quae SE-
 MEL Deo dedicata sunt Monasteria, SEMPER
 maneant Monasteria: cum & hodie generaliter
 statuatur, ut ORDO Monasticus, qui in aliquo
 Monasterio secundum Benedicti Regulam dignosci-
 tur institutus, PERPETVIS ibidem temporibus
 inviolabiliter observetur. Hic planissime affir-
 mantem habemus Pontificem, peccaturum
 contra Canones, si etiam propter ampliationem
 cultus divini & honorem Ecclesiae ex
 Monasterio faciat Episcopatum ad alium Or-
 dinem transferat. Et tamen Dillingenses Je-
 suitae omni vi pugnant, Pontifici nullam legem
 obstare, quin etiam Benedictina Mona-
 steria ad alios transferat, vel in Scholas aut
 Collegia convertat. Ita suae utilitatis causa Ir-
 regularitatem & sacrilegium suadere Pontifi-
 ci non dubitant. Sed Pontifex ne hoc quidem
 igne.

gnorare potest, iam Cœlestini III. & eiusdem Innocentii III. epistolis decretalib. ita statutum esse, si quis Pontifex ex Monasterio aliquo Benedictinos etiam pertinacis vitio sitis reos, eijciat, tum *Irregularitatem ab eo committi*, cum id ei facere neque per Canones liceat, nec deceat, nec Ecclesiæ expediat: & Pontificem eius successorem id factum debere *irritare, & infringere*, seu rescindere, & Monasterium illud Ordini restituere, aliosq; probos eiusdem Ordinis Monachos ibi introducere. Hac de re Cœlestini tabulæ videri possunt apud Baronium anno 1179. & Innocentij in posteriore operum eius Tomo pag. 142: quas referre hic nimis longum fuerit.

Volunt esse Patres, nec tamen filijs thesaurizare aut impendere, sed sibi ab illis thesaurizari: quod est impossibile. Sic quippe Paulus scribit I. Corinth. 1. 3. & 4. & 2. Corinth. 1. 2. 10. 11. & 12. *Cum essem apud vos, & egerem rebus ad victum & amictum necessarijs, nulli onerosus fui, nec à quoquam eleemosynam petij, sed in OMNIBVS sine onere me vobis servavi & servabo, & cum tertio venero ad vos, non ero gravis vobis. Non enim quero que vestra sunt, sed vos.* (id est, non prædico vobis Christum, ut opes vestras: mihi, sed ut animas vestras Christo lucrifaciam) *Nec enim debent filij parentibus thesaurizare, sed parentes filijs. Ego autem libentissimè impendam* (sive impensas de

I
mco

meo faciam, id est, de pecuniis, quas aut ex
 op. refaciundo, sive ex laboribus manuum
 mearum penes me habuero.) & superimpendar
 ipse (vitamque ponam) pro animabus vestris, li-
 ceti plus vos diligens minus diligar. Quod autem
 facio, & faciam posthac (ne cuiquam oneri
 sim, hoc facio,) ut amputem occasionem eorum,
 qui volunt occasionem lucri magis ex Ecclesie
 ministerio faciendi: ut in quo gloriantur, in-
 veniantur sicut & nos (dicentur scilicet: Quod
 nos facimus, idem & Paulus facit, & iis quib^{us}
 predicat onerosus est) Nam eiusmodi Pseudo-
 apostoli sunt operarii subdoli, transfigurantes se in
 Apostolos Christi. Et non mirum. Ipse enim Sata-
 na transfiguratur se in Angelum lucis. Non est ergo
 magnum si ministri eius transfigurentur velut mi-
 nistri iustitie: quorum finis erit secundum operari-
 ipsorum. Multi gloriantur secundum carnem, quod
 Hebraei sint, & Israelitae & semen Abrahae. Glori-
 antur etiam in alienis laboribus: & postulant vi-
 deri Patres vestri, cum ego unus sim ille, qui
 per Evangelium vos genui in Christo Iesu, & ve-
 lut sapiens architectus fundamentum in vobis po-
 sui ist. au. ex. superadificent, & non Patres, sed
 Pædagogi sunt. Nam si decem millia Pædago-
 gum habetis in Christo, non tamen habetis mul-
 tos Patres. Et isti Pædagogi vocati à Deo in So-
 cietatem filii eius Iesu, iam saturati sunt, iam divites
 facti sunt: sine nobis (id est, sine ulla Apostoli-
 cæ vitæ imitatione) regnant: atq; utinam regna-
 rent,

vent, nec tyrannidem in vos exercerent, & do-
 minarentur fidei vestra, ambulantes in astutia &
 capponantes seu questui habentes verbum Dei.
 Et vos tamquam bonæ frugi vervecēs sustine-
 tis, si quis vos in servitutem redigit si quis devorat,
 si quis accipit si quis extollitur (ac magnus Apосто-
 lus videri postulans præ se alios contemnit,
 ac de me ipso Christi Apосто-lo dicere aude-
 re: *Præsentia corporis infirma est, & sermo contemti-
 bilis*) si denique quis in faciem vos cadit, vestraque
 patientia non aliter ac si adhuc pueri essetis
 ab utitur, sua vobis beneficia in faciem expro-
 brans, aut pudorem vestrum in oculis habitan-
 tem semper poscendo gravans, ita ut propter
 dylopiam seu frontis infirmitatem ei præci-
 dere ac negare nequaquam audeatis. Rursum
 de se Paulus ita prædicat 1. Corinth. 9. *Habeo
 quidem potestatem manducandi & bibendi, &
 mulierem sororem circumducendi, quæ mihi mi-
 nistret. Dominus enim ordinavit iis, qui Evange-
 lium annunciant de Evangelio vivere. Ego tamen
 non usus sum hac potestate vivendi de Evangelio
 & stipendium ab iis, quibus prædico, accipi-
 endum: sed sine sumtu auditorum pono Evange-
 lium, ut non abutar potestate mea in Evangelio: &
 omnia sustineo (etiam inopiã seu defectum
 rerum ad vitam necessarium) ne quod offendi-
 culum dem Evangelio Christi. Cùm liber
 essem ex omnibus, omnium me servum feci,
 ut plures lucrifacerem. 2. Thess. 3 Non inquieti
 fut-*

uimus inter vos, neque gratis panem manducauimus ab aliquo; sed in labore & in fatigatione nocte & die, operantes, ne quem vestrum gravaremus. Non quasi non habuerimus potestatem (gravandi auditoros) sed ut nosmet ipsos formam daremus ad imitandum nos. i. Theff. 2. Sicut probati sumus à Deo, ita loquimur: non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra. Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut scitis: neque in occasione avaritia, Deus testis est: nec quarentes ab hominibus gloriam, neq; à vobis, neq; ab aliis. Cum possemus vobis oneri esse, ut Christi Apostoli, facti sumus in medio vestrum, tamquam si nutrix foveat filios suos maximos labores nulla cum gratiæ aut lucris spe perfectis) ita desiderantes (non vestra sed) Vos, cupide volebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam animas nostras, quoniam carissimi nobis facti estis. Memores enim estis laboris nostri & fatigationis. Nocte & die operantes, ne quem vestrum gravaremus, predicavimus in vobis Evangelium Dei. Act. 20. sic idem de se Paulus memorat: Per triennium nocte & die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrum. Argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi. Ipsi scitis quod ad ea, que mihi opus erant & Sociis his, qui mecum erant, ministraverunt manus istæ (id est labore manuum mearum mihi & Sociis victum quæsi, ut vos Sacerdotes idem facere exemplo meo discere-

rexis) Omnia ostendi vobis, quod sic laborantes
 OPORTET suscipere infirmos, ac meminisse verbi,
 quod dixit Iesus, Beatius est magis dare, quam ac-
 cipere. Sed Jesuitæ, op nor, Paulum centent
 litetas nescisse, qui inter continuum trienni-
 um sibi & Sociis invidendæ molis Collegium,
 & tria talerorum millia annua fundis nomi-
 busque deposita conficere nesciverit, nec
 multò plus sententiæ illius. Diu atque ipso Io-
 ve digna meminerit, quam ex Timocle Poeta
 Comico Athenæus recitat: Ἀνὴρ ὁ δίδυς,
 εὐλογεῖς δ' ὀλιγοβόων, Inscitus est, qui dat; beatus
 qui accipit. Lectoris verò nunc esto iudicium,
 utris Jesuitæ sint similiore, Paulone Apосто-
 lo, an Clericis illis Corinthiorum in Societa-
 tem Jesu vocatis, sed transgressis postea in
 Societatem eius, qui non est, (Joh. 18.) ut ef-
 ferunt ministri & Socij Satanæ. Rursum tamen
 Lector velim meminerit, plurimos in Socie-
 tate ab eiusmodi culpis innoxios inveniri,
 qui gemant ac doleant super cunctis abominati-
 onibus, que sunt in medio eius (Ezech. 9.) quibus
 iniquum foret Jesuitæ nomen fraudi esse, cum
 hic locus sit ei, quod Antiphanes dixit Comi-
 cus: οἰμὴν ἄλλα τένομα. Βλάπτει τοῖς τρεποσίω,
 ὄντας ὄν καλον hoc ceteri nomen quidem Reapse
 pulchrum moribus infamant suis.

Volunt esse servi Christi Ecclesiæ utilissimi,
 & verbis ac libris cum ijs, qui resistant, con-
 tendere, quod est impossibile. Contentio

enim & alteratio eum , qui contendit depravat , alterum adversus quem contendit irritat & in errore obfirmat , ceteros pro quibus aut eorum quibus contendit , multis modis offendit deterioresque reddit , ut scilicet vel contententem pro impatiente stultoque habeant , vel de ipsa veritate , pro qua contendit , dubitare incipiant , vel adversario eius tamquam plus nervorum habenti faveant , sicque à veritate avertantur. Nihil proinde diligentius Sermone Dei interdicitur , quam contentiones & pugnae verborum , quippe quae Canem magis referant , quam Ovem. Christus autem cum exemplo , tum verbo Ecclesiae ministros Ovium , non Canum similitudinem gerere docuit. *Isai. 53. Quasi agnus coram tondente se obmutescet, & sicut ovium non aperiet os suum. Isai. 50. ipse de se hoc modo praedicat : Dominus dedit mihi linguam patris seu disciplinatum , ut sciam oportune loqui in verbo. Dominus aperuit mihi aurem , ego autem non contradico (adversariis meis , sed patientia eos vinco , nec vereor , ne silentio meo videar causa cecidisse , aut ingenio , doctrina aut eloquentia inferior victusque discedere. Hac enim patientia mea & falsa infamia contemptu Deum mihi facio commilitonem , adeoque certus sum , adversarios meos pro pedem victum iri prorsusque interituros) Corpus meum dedi percutientibus , & genas meas vellentibus : faciem meam non averti ab increpantibus & conspuentibus.*

*bus in me. Dominus auxiliator meus, idè non sum
 confusus. Iuxta est qui iustificat me, quis contra
 dicet mihi? Stemus simul. Quis est adversarius
 meus? accedat ad me. Ecce omnes (adversarij)
 quasi v. stimentum conterentur, tinea comedet eos.
 Eiusdem verba sunt, quæ Psal. 37. legimus:
 Qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanita-
 tes & dolos tota die meditabantur. Ego autem tan-
 quàm surdus non audiebam, & sicut mutus non
 aperiens os suum? & factus sum sicut homo non
 audiens, & non habens in ore suo redargutiones,
 quoniam in te Domine speravi, te causæ tuæ mi-
 nimè defuturum, etiamsi ego dolis & vanita-
 tibus inimicorum nihil respondissem. De
 Christo etiam Deus Pater Isai. 42. ita pronun-
 ciat: Ecce servus meus, in quo complacuit sibi ani-
 ma mea. Non contendet, neque clamabit, neque au-
 diet aliquis in plateis vocem eius. Non erit tristis,
 neque turbulenter, ut aperiat oculos cæcorum, &
 educat de conclusionibus vincitum, de domo carceris se-
 dentes in tenebris, quo docemur, mansuetudi-
 nem medium sive adiumentum esse, ad ho-
 mines à caligine errorum ad lucem veritatis
 perducendos, sed Stentoreos illos Jesuita-
 rum in Scholis boatus, vix homini, qui us
 merum sit, decoros, similiterque libros ma-
 ledictis, cavillis & amaris in adversarios histo-
 riæ refertos esse ab eius persona, in quo Dei
 anima sibi complacuit, & ab hominum salu-
 te alienos. M. tt. 10. & 11. & Luc. 2. Christ⁹ mi-
 nistros suos à Canina iracundia, impatientia &*

malediscentia ad mansuetudinem erga Lupos
 præstandam hoc modo revocat: Ecce ego mitto
 vos (non sicut Canes molossos, dentatos,
 mordaces & vocales, sed) sicut Oves in medio
 Luporum. Discite ergo à me, quod mitis sum &
 humilis corde. Eritis edio omnibus propter nomen
 meum. Si me patrem familiars Beelzebub vocave-
 runt, quanto magis vos domesticos meos? In pati-
 entia vestra possidebitis animas vestras. sive, ut
 Isai. 30. dictum fuerat, In silentio & in spe erit
 fortitudo vestra Jacob. 3. Quis sapiens & disci-
 plinatus inter vos? (quis habet linguam disci-
 plinatam instar Christi?) Ostendat ex bona
 conversatione operationem suam in mansuetudine
 sapientia. Quod si Zelum amarum habetis, &
 contentiones in cordibus vestris: nolite gloriari &
 mendaces esse adversus veritatem) ut dicatis,
 vos Dei servos esse, quib⁹ ipse dederit spiritum
 suum, os ac sapientiam, cui non possint resistere
 & contradicere omnes adversarii vestri. velut da-
 turum se promisit Luc. 21.) Non est enim ista
 contentiosa vestra sapientia de sursum descen-
 dens. sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim
 Zelus & contentio, ibi inconstantia & omne opus
 pravam. 1. Corinth. 3. Cum sit Zelus & conten-
 tio inter vos, nonne carnales estis, & secundum
 hominem ambulatis? 2. Tim. 2. Noli contendere
 verbis. ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem
 audientium. Profana & inaniloquia de vita (nec
 alterandi occasionem præbe adversariis, ut ea
 præ-

praesentibus aljs aut legentibus argumentis
 defensa probabilitatis speciem acquirant)
 multum enim proficiunt ad impietatem. *Sermo*
 eorum ut cancer serpit, multoque plures corpo-
 ris Christi partes corripit. *Serulo* *Sine discipli-*
na quaestiones de vita (nec ad disputationem admit-
 te) *sciens quod generant lites.* *Seruum autem Do-*
mini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad
omnes, didacticum seu docibilem, patientem, cum
modestia corripientem eos, qui resistunt veritati,
si forte Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam
veritatem, Et respiciant à Diaboli laqueis, à quo
captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Sic doc-
 emur, ut Haeretici ad veritatis cognitionem
 reduci possint, necessarium esse, ut Doctor sit
 Didacticus & patientis, non Eristicus aut Con-
 tritiosus. *Didacticus* est, qui docet, hoc est, cuius
 finis est mentem informare, ut sciat: impel-
 lere voluntatem, ut faciat. *Eristicus*, qui con-
 tendit, hoc est, cuius finis est vincere, nec aut
 causa aut ingenij vel doctrinae opinione infe-
 riorem videri. Hic impatiens est, nec a quo
 fert animo, ut ipse credatur nihil adversario
 respondere potuisse. Sic quippe rationem pu-
 tat: *Si nihil respondero, credent homines, me non*
posse causam meam defendere, nec adversario pa-
rem esse. Itaque suam, non Dei causam agit.
 Nam Dei causam non nisi lingua *ne maius deus*
 seu disciplinata au. bene morata, mansuetu-
 dine & patientia defenditur, estque in spe &

silentio fortitudo eius. 2. Timot. 4. Eris tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum auerent, ad fabulas autem convertentur. Quid autem seruo Dei faciendum sit, ne tales Magistri fabulas suas hominibus persuadeant, ita pramonstrat: Tu ergò vigila, in omnibus labora, ministerium tuum imple, opus fac Evangelista, predica verbum, argue, obicra, increpa, in OMNI patientia & doctrina. Patientia enim opus perfectum habet, ut serui Christi sint perfecti & integri in nullo deficientes, ait Apostolus Iacob. 1. ac propterea Patientiam Paulus lignum Apostolatus vocat 2. Corint. 12. Signa Apostolatus mei facta sunt supra vos. in omni patientia. Et 2. Corinth. 6. Exhibeamus nos sicuti Dei ministros in multa patientia, per infamiam (sine culpa ulla nostra) & per bonam famam, ut seductores, & veraces. Id est, etiam si aduersarii nos infament tanquam mendaces & impostores, nos tamen minimè decet id impatienter ferre, & mendacii culpam in eos retorquere, sicut Iesuitæ in omnibus ferè libris unice student, ut ipsi nihil unquam mentiti videantur, sed mordent se strenuè remordent. in hanc semper sententiam respondent es Tu mentiris per gulam & à spiritu immundo agitaris. Mendax. & infamis nebulo mihi eris, donec quod de manu de. Societate scripsisti docueris aut probaveris.

veris. Et huc ferè tendunt omnes Jesuitarum
 libri, quos in Adversarios suos emittunt: quia
 scilicet verentur, ne velut edentuli & ignavi
 Canes esse & ossa priventur, & nulla nova
 Collegia, nulla opulenta Monasteria, nulla
 uncta patrimonia posthac sibi conficere pos-
 sint, nisi velut furiosi molossi mordicus alios
 invadant. Christus quidem Johan. 8. cum
 a ioc. ssum am ei iniuriam J. da: hoc modo fe-
 cissent: *Nonne benè dicimus nos, quia Samaritani
 & tu, & Daemonium habes?* nihil aliud re-
 spondit, nisi hoc: *Ego demonium non habeo,
 sed honorifico Patrem meum: & vos in honoratis
 me.* Hoc erat uti lingua pedia: & non contradicere.
 De Samaritanis non hil responder, quainvis ma-
 joris id esset infamiae, quam si quis ullum Je-
 su tam Pæderastam hodie diceret. Quod si
 Jesus ex Societate Jesu tasset, Deum immor-
 talem, quid ille non egisset, ut Judæos in co-
 mentiros esse, & iniuriam sibi insignitè fa-
 ctam privatis publicisque tabulis hoc clenter
 evinceret? Misisset scilicet ad Cæturionem il-
 lum in Capharnaum, cuius servum curaverat
 fidemque prædicaverat, ut velut homo Ro-
 manus nomina Josephi & Mariæ matris suæ
 in commemoratis Actis que publicis prof. ssumo-
 nis Cyriaco præ hoc factæ inquirenda,
 eiusque rei testimonium auctoritate
 publica faciendum curaret. In Na-
 zarethetiam Urbe sua complures testes,
 quibus ipse à puero, & parentes ac
 I & pro-

propinqui notissimi fuissent, iureiurando
 adegisset vera comperta dicturos, quibus te
 Judæum, Judæis natum, non Samaritanum esse
 comprobaret. Ac ne quis hanc eius in revin-
 cendo mendacioram apertio diligētiam velut
 putidiusculam planeque otiosam & superva-
 cuam irrideret, breviorisque ac neque in falsa
 infamia, vel fustigatione potius satis firmi ac
 patientis animi argumentum putaret, libro
 Dillingæ aut Ingolstadtij edito demonstnan-
 dum suscepisset, *ad maiorem Dei gloriam ma-*
gnopere pertinere, ne ipsam homines Sama-
ritanum crederent, eiusque doctrinam autē
bus respuerent, & aspernarentur. Sic inquam
fecisset, si Jesuita, non Jesus fuisset, cuius con-
(ut ipse de se Psal. 68. profitetur) improparium
expectabas & miseriam, paratūque erat dare
percutienti se maxillam, & saturari opprobrijs,
 Thren. 53. Itaque *cū malediceretur, non ma-*
ledicebat: cū pateretur, non comminabatur,
 (1. Petr. 2.) quemadmodum Jesuitas facere
 videmus, qui unum maledictum decem alijs
 remunerantur, & malam rem magnam, Pon-
 tificis præcipuè Cæsarisque animadversio-
 nem eis comminantur, quemadmodum vel
 in Dilligensium *Iusta defensione* videre est, li-
 bro omnibus impatientiæ, levitatis, itacun-
 diæ, arrogantæ & maledicentiæ notis insi-
 gni, quo nihil triviali & solutissimi oris scurræ
 dignius à multis iam annis exiisse puto, ex quo
 qui

quisola excerpere conciviam ac maledicta vo-
 luerat, facile iustum volumen expleverit, ut
 minime dubium sit, quin hominum istorum
 ferè terrena, animalis & diabolica sit. sapientia,
 qui tam parùm memores se probent, quid à
 suis Christus exigat Matth. 5. *Diligite inimicos
 vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate
 pro persecutibus & calumniantibus vos, ut sicut
 filii Patris vestri qui in caelis est.* Nimirum satis
 conscii sibi sunt, nullam se calumniam susti-
 nere, nec propter Christum, aut iustitiam à
 quoquam oppugnari vel persecutionem pati,
 sed propter Singularitatem, quam vocant,
 ambitionem & avaritiam, quæ Deo & homi-
 nibus, nisi quos assentione sua fascinarunt,
 invisos reddunt, quod Mariana libro de Mor-
 bis Societatis cap. 19. totidem verbis confite-
 tur: *Homines scandalizantur, murmurant nos-
 que persequuntur NON aliam ob causam, quam
 quod nos ad eò SINGULARES & INTERESSATOS
 vident, (omnia scilicet ad nostrum emolu-
 mentum & honorem referentes, tamque pe-
 nitus moribus & institutis nostris omnium
 aliorum Religiosorum dissimiles.) Multi Or-
 dines Religiosi, post nostrum, aut paulò prius fun-
 dati fuerunt: nihilo minus omnes simul non susti-
 nent tantam persecutionem, quantum sola Socie-
 tas nostra sustinet. Et quia persecutionis huius
 causa non est Christus aut regnum eius, mini-
 mè mirandum est, quod illi vexatores ac per-*

secutores maledictis & malefamis ulcisci, eo-
 que pacto metum alijs incurere, sibi verò se-
 curitatem parare ceant. Est ergò cur meri-
 to suo idem, quod eorum maiores, à Christo
 audiant; *Vos ex Patre Diabolo estis, & desideria
 Patri vestri vultis facere. Ille homicida erat ab in-
 itio & in veritate non legit. Et vos queritis inter-
 ficere hominem (& Pontifici, Cæsari, Principi-
 b⁹ Episcopis in visum facere) qui veritatem vobis
 loquitur, ut vos Christo luceatur, & ab ista
 Perisecutorum imitatione abducat. Et tamen
 adhuc de isto omnium ferè qua Catholicorum
 qua Hæreticorum erga se odio magnificè
 gloriantur, eiusque patientia mereri se putant,
 ut non modò alijs Religiosis, sed ipsi etiam
 Apostolo Paulo & Eliæ Prophetæ anteponan-
 tur, ut videre est in libro, quem Polonia Je-
 suitæ ediderunt, quemque Nicolæus à Jesu
 Maria in Apologia Romæ & Ravensburgi nu-
 per edita confutavit proposit. 48: 49: & 50.
 Etiam Moguntinæ provincia Patres epistola
 in Regiam Cæsaris missa in eandem sententi-
 am scribunt: *Nō vobis sanctam nostram Socie-
 ratem multos ac potentes sentire amulos, invidos,
 adversarios: nec male in precabor, ominor tamen
 (ac tamquam propheticis spiritu, quo San-
 cta Societas plena est, testor ac prædico) fore
 ut illi posterique eorum sentiant Deum ultorem ma-
 lefactorum: atque ut unam non cum aterna salutis
 dispendio experiantur, se divini oculi pupillam*
 (id)*

(id est, Societatem) *laxasse*. Sic videmus, quomodo eos ulciscantur, qui sacrilegæ eorum cupiditati obstant, Cæsarique suadent, ut Monasteria ijdem Ordinibus reddantur, quibus ea Protestantes ademant, nec ea iuribus conditorum voluntatibus ad Jesuitas transferri patiatur. Hos Jesuitas condemnant invidia & ac occissima in Deum iniuriæ, quæ meruerunt, ut ipsi & posteri eorum omnia huius & futuræ vitæ supplicia persolvant. In eadem epistola scribunt: *Paucos Romæ amicos numeramus, qui benevolè nos audiant, ac propterea ea postulant, ut Imperator Monasterium Clarevallense occupet, & clam Pontificatque omnibus alijs inopinantibus DESUBITO Societati donet, nequid Romæ obijciatur impedimenti.* Et adhuc Sacri Regi Sacrilegiorum magistri ac suasores se invitos esse, ac neque Pontificem & Romanos habere propitios conqueruntur? *Venit hora* (scribunt Moravia Jesuitas, ad magni meriti & nominis Antistitem) *in qua arbitratur QVISQUE obsequium se præstare Deo, cum de Jesuitis mala OMNIA suspicatur, & sentit & loquitur. Nec Religiosus pœne ullus, nec politicus, nec hereticus Jesuitas aut religiose vivere aut veritatem loqui existimat.* At enim *Caritas non cogitat malum*, ait Paulus I. Corinth. 13. & *Sapientia qua desursum est, plena est misericordia, & non iudicat*, Jacob. 3. Itaque Jesuitarum iudicio vix ullus est Religiosus

aut.

at Politicus inter Catholicos, qui non pa-
 riter cum Hæreticis ignem æternum merea-
 tur. Qui enim malè cogitat & iudicat fratrem
 non diligit. *Qui non diligit, manet in morte. Om-
 nis qui odit fratrem suum, homicida est: & omnis
 homicida non habet vitam æternam in semetipso
 manentem.* 1. Johan. 3. Soli ergò hominum Je-
 suitæ sunt digni Christo discipuli & Carita-
 tem, vitæ æternæ pignus habent. Sed Hære-
 tici, Catholici Politici (id est, qui non per
 omnia Jesuitis obsecundant) Religiosi ferè
 omnes, & Romani præcis demtis, atque ipse
 Pontifex, tamquam Caritate erga Jesuitas va-
 cui, omniaque de ipsis mala sentientes, nec
 Monasteria eis suffragio suo transcribentes
 sunt homicidæ, & ex patre Dæbulo, & ibunt
*in ignem æternum, qui paratus est Dæbulo & An-
 gelis eius.* Hoc Specimen esto Patientiæ Jesui-
 ticæ: undè pariter, quanta eorum Sapientia
 sit, dilucescit. Quid enim fieri posset demen-
 tius, quam in eo opere suam profiteri operam,
 eiusque conficiendi sibi provinciam dari po-
 stulari, cuius instrumento maxime necessa-
 rio carere se fateatur? In negotio quipè è sa-
 lutis alienæ tam necessaria est Bona Fama,
 quam in negotio salutis propriæ Bona Vita:
 & sicut sine bona vita nemo seipsum, ita sine
 bona Fama nemo alios potest salvos facere.
 In quam sententiam S. Augustinus scribit:
Quisquis à criminibus flagitiõrum atque facino-

*num vitam suam custodit. Sibi bene facit (sive se-
 ipsum salvat) quisquis autem præter vitam su-
 am etiam Famam custodit, hic & in alios mise-
 ricors est. Nobis enim necessaria est vita nostra, alius
 Fama nostra. Nec vero alta fuit S. Ignatij sen-
 tentia, de quo in vita eius Maffeijs scribit
 lib. 2. cap. 8. Omnium qui ad Rempublicam acce-
 dunt rationes, non Veritate solum, sed etiam Fa-
 ma nitentiēbat. Atq; hæc ob causã Bonæ famæ
 studium tam accuratè Spiritus Sanctus com-
 mendat. Phil. 4. Quæcunque sunt amabilia,
 quæcumque bona fama, si qua virtus (bona vita)
 si qualaure (bona fama) hæc cogitate, Proverb.
 22. Melius est nomen bonum, quam divitiæ mul-
 tæ: super aurum & argentum gratia bona. Eccl. 7.
 Melius est nomen bonum, quam unguenta pretiosa.
 Bonus enim vitæ odor homines ad bene-
 volentiam allicit & ad audiendum ac creden-
 dum paratos facit Eccl. 41. Curam habe de bo-
 no nomine. Hoc enim magis permanebit tibi quàm
 mille thesauri pretiosi & magni Rom. 12. Benedi-
 cite persequentibus vos: benedicite, & nolite male-
 dicere. Nulli malum pro malo reddentes. Providen-
 tes bona non tantùm coram Deo, sed etiam coram
 omnibus hominibus. Non vosmetipsos defen-
 dentes, sed date locum ira (ut Deus inimicis ve-
 stris iratus retribuatur, sive in iriam vobis fa-
 ctam ulciscatur) Noli vinci à malo (ut alienis
 maledicas) sed vince in bono malum. Hoc est
 scilicet doctrinam Christi ornare in omnibus,*

Tit. 2. *Ne nomen Domini & doctrina blasphemetur*, 1. Timoth. 6. *Quam bonæ famæ curam*
 1. Th fl 5. Paulus ira commendat. *Ab omni
 mala specie vos abstinete*. Et 2. Corinth. 6. *Ad-
 surate ne in vacuum Dei gratiam recipiatis, nemi-
 ni dantes illam offensionem, ut non vituperetur
 ministerium nostrum*. Huius rei ipse se formam
 dedit Paulus. 2. Cor. 8. *Ordinatus est ab Ecclesiis*
 (rogatus meo) *comes peregrinationis nostræ in
 hanc gratiam, quæ ministratur à nobis* (id est, ad
 perferendam Hierosolymas magnam pecu-
 niæ vim in Achaia & Macedonia collectam in
 pauperum alimoniam) *Devitantes ne quis nos
 vituperet in hac plenitudine* (id est, ne cui de me
 suspensio locus esset, quasi de tanta pecunia
 aliquid defraudassem, nec integrè pertulif-
 sem, propterea curavi, ut homo spectatæ fi-
 dei mihi comes adiungeretur) *Providemus
 enim bona non solum coram Deo, sed etiam coram
 hominibus*. Id est, minimè satis mihi est, me
 Deum innocentiæ habere conscium, sed etiã
 suspicionem malam à me exclusam ac segre-
 garam volo, quoniam qui Avaritiæ & pecu-
 niæ publicæ non satis fideliter tractatæ suspen-
 sus est ac se ipsum quærere creditur, is mini-
 sterium suum vituperat, eiusque gratiam in
 vacuum accepit, nec idoneus novi Testamen-
 ti minister est. Suspensio enim velut malus
 odor homines ab eo avertit, ut eum
 propiorem sibi fieri aspernentur. Propter
 hanc

hanc ergo in amovenda à se suspitione cau-
tionem ac boni nominis curam de seipſo præ-
dicat 1. Corinth. 1. Deo gratias, qui odorem no-
stitia ſua manifeſtat per nos in omni loco, qui Chre-
ſti bonus odor ſumus, odor vite in vitam ius, qui
ſalvi fiunt. Non enim ſumus ſicut plurimi, cau-
ponantes verbum Dei (ſive quaſtum putantes pieta-
tem, nec contenti alimenta & quibus tegantur ex
Verbi ministerio percipere, ſed volentes fieri
divites & ſupervacua poſſidere, 1. Timor. 6)
ſed ex ſinceritate, ſed ſicut ex Deo coram Deo in
Chriſto loquimur. Cùm ergo Jeſuitas manife-
ſtum ſit cauponari verbum Dei, ac necessa-
riis ad vitam minimè contentos, ſed Princi-
bus & civitatibus & multis privatorum graves
& oneroſos, nimisque pretioſos eſſe, mini-
mè tam mirandum eſt, eos Hircum olere ac
Mephitim exhalare, hoc eſt, ſumma apud
omnium ordinum homines infamia ſtagitare,
adeoque ad manifeſtandam Dei notiam non
magis aproſ eſſe, quam Afnum ad lyram aut
Bovem ad clitellas. Manifeſta proindè eo-
rum eſt ſtoliditas, cùm Monasteria nequa-
quam Monachis reſtituenda, ſed ſibi, velut
hominibus ad iuvandam ſpiritualem proxi-
morum ſalutem aptiſſimis, immò proſus ne-
ceſſarijs, donanda eſſe contendunt: & ta-
mè tam aperti è ferūt, ſe ipſi etià Põntifici & Ro-
mãis in viſos eſſe & quaſi omnes viros R. ligi-
ſſe. OMNIA MALA de Jeſuitis ſuſpicari, ſerire
& loquã

loqui, omninoque persuasum habere, neminem Jesuitarum aut religiose vivere, aut veritatem loqui. In quo etsi multò maiori Societatis parti fit iniuria, id tamen certissimum est, eos qui sive propter suum, sive propter Sociorum culpam in tanta sunt infamia, ad Ecclesie ministerium penitus esse inutiles. Quis enim ullius rei fidem illis habeat, quos Papam, quos Romani, quos omnes ferè Religiosi nec religiose vivere, nec veritatem loqui persuasum habent? Quis etiam quicquam cum contumelia in Jesuitas scribi iure indiget, aut Famosi Libelli faciat invidiam, cum Jurisconsulti negent, personam Infamem ulterius infamari posse? cumque omnes bonos manibus & pedibus enixè omnia facere deceat, ut qui maximè necessarid homines ad fidem & pietatem impellendi instrumento carent, procul habeantur, nec ad eam admissi provinciam alios eius rectè gerendi facultatem habentes impediatur. Sic certè Salomofecit, nobisque exemplum, quod imitemur, reliqui Prov. 2. verbis hisce: *Si intraverit sapientia cor tuum, prudentia servabit te, ut eruaris à via mala, ab homine qui perversa loquitur qui relinquent iter rectum quasi dicat, Pa ris Ignari institutum*) *Et ambulat per vias tenebras* (semper sub persona vivunt, nec ulli simpliciter ostendere se audent, avaritiam suam privataeq; utilitatis studium, ris simulationum ac dissimulationum involu-

volucris obtegentes) quorum via perversa sunt,
& INFAMES gressus eorum, gravi omnium con-
vicio ubique terrarum etiam à Religiosis va-
pulates. Similiter Paulus Philip. 1. & 3. Vide-
te (sive observate & cavete) CANES (id est, Re-
ligiosos custodiam domus Dei profitentes,
sed Canum plus in alijs rebus similes, quales
sunt, aviditas, insatietas, invidia, iracundia,
mordacitas, impudentia, curiositas in odo-
randis aliorum occultis dedecorum, ad vomitum
suum reversio, dum quas agnita iustitia via
coinquinationes mundi, seu secularia negotia
reliquerant, his rursus implicantur, retrorsum con-
versi ab eo, quod illis traditum est, sancto manda-
to, 2. Petr. 2. videte malos operarios, inimicos
Crucis Christi (seu mortificationis, vitæ duræ
& operæ) qui terrena sapiunt, quorum Deus Ven-
ter est, qui Christum quidem predicant, non tamen
propter bonam voluntatem, sed per occasionem
(id est, lucri aut inanis gloriæ causa) & pro-
pter invidiam atque ex contentione, existimantes
pressuram se suscitare vinculis meis, ne quisquam
ad me vincitum audiendi Evangelij causa ven-
titer, nec tribulationibus meis communicet in-
usum mihi præbens, aut ad victum necessaria
subministrans. Ambulans quippe recto itinere &
timens Deum despicitur ab eo, qui infami graditur
via. Proverb. 14. Omnes igitur bona fide Ca-
tholici, publicum Ecclesiæ bonum amantes
& Jesuitarum salutis cupidi, præcipue verò
Reli-

Religiosæ professionis homines, hoc Pauli & Salomonis exemplo omne hominum genus, in primisq; Principes & Magnates monere debent, ut ætatis nostræ Canes malosque operarios etiam atque etiam videant, ab infamiorum gressu caveant, à via eorum mala & tenebrosa se custodiant, nec uxores, liberos & domesticos suos eorum fidei permittant, quoad in rectum iter, quod reliquerint, redierint, Hircumque olere desierint, & Oves Christi, quàm Canes, in medio Luporum esse maluerint, quàm etiam *Vulpes in deserto de strage inter Gallinas danda, sive de exadifficandis aut pellendis Virginibus Deo sacris capita conferentes, quàm denique Arietes & Hirca in pascuis & pratis, infirma pecora lateribus & humeris impingentes, cornibusq; ventilantes, donec foras dispergantur, Ez: ch 13. & 34. Hoc pacto via Societatis sapietur spinis, & sapietur maceria, & semitas suas non inveniet, & dicit, *Vadam & revertar ad virum meum priorem; quia bene mihi erat tunc magis, quam nunc. Et cavet iuxta dies inventutis suæ, & carmen istud, quod ex ore eius hodiè solum auditur, Aspexit intuentus sibi canere desinet, manumittet etiam duas illas Sanguisuga filias, dicentes, Affer, affer, Prov. 30. Ose. 2. Hoc quidem ut ei eveniat, ex animo voceo, nec labori meo parco, ut posthac neq; bonos & innocentes, quos in Societate multò plurimos inveniri credo, in-**

vidia factis paucorum conflata premat durius;
 & Societas ad dies adoleſcentiæ ſuæ reverſa,
 bonoque nomine recuperato notitiæ Chriſti
 odorem in omni loco manifeſtare poſſit. In-
 terceterò verò qui ex Societate de Infamia ſua
 gloriantur, cuiusque perſiſſione ſe venditant,
 ac Prophetis & Apoſtoliſ propè maiores pro-
 ſuſque Martyrij palma dignos putant, eos ſi-
 bi ab Apoſtolorum p̄ncipe dictum meminif-
 ſevelim. *Chriſſimi, Si exprobramini nomine
 Chriſti, beateritis. Nemo autem veſtrum patia-
 tur (aut infametur) ut homicida, aut fur, aut
 maledictus, aut alienorum (maximè Monafte-
 riorum) appetitor. Si autem ut Chriſtianus, non
 erubeſcat: gloriſciet autem Deum in iſto nomine.*
 Si ergò Jeſuitæ in nomine Chriſti exprobari
 ſeputant, habent cur beatitudinem ſpe ſibi de-
 ſpondeant, patientiam animique firmitatem
 in maledictis præſtando. Sed maledicta convi-
 ciis remunerantes, cum ſpem ſuam faciunt
 irritam, tum mala impatentiæ ſpecialios
 offendunt, & ipſam etiam, cui patrocinan-
 tur, veritatem ſuſpectam & inviſam faciunt.
 Ut enim Prover. 14. docemur: *Qui patiens eſt,
 multa gubernatur prudentia: qui impatiens eſt,
 exaltat ac manifeſtat ſtulticiam ſuam.* Et Prover.
 18. *Honor eſt homini, qui ſeparat vel abſtinet ſe à
 contentiõibus: omnes autem ſtuli miſcentur con-
 tumeliis.* Prover. 19. *Doctrina viri per patientiã no-
 ſcitur,*

scitur, & gloria ejus est iniqua pratergredi, nec
 omnia adversus se dicta aut scripta responso
 excipere. Eccl. 6. Verbum dulce multiplicat ami-
 cos, & mitigat inimicos. Proverb. 27. Sicut fer-
 rum ferro acuitur, sic homo (verbis pugnans)
 exacuit faciem amici sui, sive irritat. Proverb.
 15. Responso mollis frangit iram, sermo durus su-
 scitat furorem. Vir iracundus provocat rixas: qui
 patiens est, mitigat suscitatas. Proverb. 25. Pa-
 tientialeniatur Princeps, & lingua mollis confra-
 get duritiem. Ex istis omnibus nemini paulum
 modò intelligenti dubium esse potest, quin
 tot Eristici & contentiosissimi Hæreticos libri,
 de quibus Jesuitæ glorientur, eoq; nomine
 Monachis multò Ecclesiæ utiliores magisque
 necessarii videri postulant, ipsorum quidem
 stultitiam exaltaverint, adversarios verò exa-
 cuerint, furorem suscitaverint, rixas provoca-
 verint, & Ecclesiæ inimicos multiplicaverint,
 ut in ipsis non minus locum habeat, quod de
 Canonibus & malis operariis Paulus scribit
 Philip. 3. *Quorum gloria in confusione ipsorum.*
 id est, qui de illis rebus glorientur, quarum
 causa, si saperent, erubescere eos oportebat,
 Boni enim operarii, quale s Christus mittit,
 sunt Oves in medio Luporum, similes Paulo
 sic de se prædicanti i. Corinth. 2. *Ego cum ve-
 nisssem ad vos, in infirmitate, & timore & tremo-
 re multo fui apud vos (ut Orem à Christo ad Lu-
 pos missam agnoscere in me liceret) non in*
 sub.

*sublimitate sermonis aut sapientia annuntiavi vo-
 bis testimonium Christi. Prædicatio mea non fuit
 in persuasibilibus humana sapientia verbis, sed in
 ostensione spiritus & virtutis. Mali verò opera-
 rii sunt Canes non minùs, quàm Lupi, rictu
 dentium fidentes, arinos autem validiores,
 clunes quidem non æquè infractas gerentes,
 hoc est, homines ingenio, literis, & eloquen-
 tia ac maledicendi facultate Hæreticis aut
 pares aut superiores. Boni etiam operarii sunt
 Parvuli, de quibus Christus Matth. II. *Abseon-
 disti hæc à sapientibus & prudentibus, & revela-
 sti ea parvulis.* Et Isa. 60. *Opus manus meæ ad
 glorificandum (id est, Sacerdotes quos mittam ut
 gloriam meam gentibus annuncient, Isa. 66. de
 quibus Isa. 29. dixerat: Cùm viderit Iacob sive
 Ecclesia filios suos, opera manuum mearum in
 medio sui sanctificantes nomen meum pervitæ
 sanctitatem & prædicantes Deum Israel, sciens
 errantes spiritu intellectum, & missitatores discent
 legem, id est Hæretici convertentur, cum Ec-
 clesiæ ministri verbo pariter & opere docue-
 rint) Eorum minimus erit in mille, & parvulus
 in gentem fortissimam. id est, tales Sacerdotes
 etiam ad eruditionem & eloquentiam sint con-
 temti atque infantes, innumeros tamen in
 Christo filios gignent. Jerem. 49. & 50. de Ec-
 clesiæ inimicis: *Consilium Domini adversus eos
 ut deiiciant eos parvuli gregis, ut dissipent cum eis ha-
 bitaculum eorum.* Psal. 8. *Exore infantium & la-***

*Scientiū perfecisti laudem, ut destruas inimicū & ul-
 rorem. Pl. 63. Protexisti me à conventu malignan-
 tium. Accedet homo ad cor altum, & exaltabitur
 Deus (id est Ecclesiæ hostes in sublime tollen-
 tur, magnamque habebunt in viribus inge-
 nij sui fiduciam, sed Dei potentia multò ap-
 pārebit sublimior, cū eos per homines in-
 fantia sermonis despicabiles devicerit) Sagit-
 ta parvulorum facta sunt plaga eorum, & infirma-
 te sunt contra eos lingua eorum, ita ut isti sermo-
 ne tam potentes coram parvulis obmutescere
 cogentur. Hos enim parvulos Deus doce-
 cet scientiam. Psal. 18. Testimonium Domini fi-
 dele, sapientiam præbens parvulis. Isa. 28. Quem
 docebit scientiam? & quem intelligere faciet audi-
 tum? Ablattatos à lacte, avulsos ab uberibus. Sed
 iis qui præ parvulis illis Gigantes & in bello
 invicti videntur, nec scientiam Deus, ne vi-
 ctoriam impertitur Psal. 33. Gigas non salvabi-
 tur in multitudine virtutis sua. Baruch. 3. Ibi fue-
 runt Gigantes nominati (seu magni nominis)
 statura magna, scientes bellum. Non hos elegit
 Dominus, neque viam disciplina invenerunt. Et
 quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt
 propter suam insipientiam. Boni etiam Operarii
 sunt lumenta placabilia & mansueta, sicut
 Psal. 72. docemur: ad nihilum redactus sum, &
 nescivi: ut lumentum factus sum apud te, & ego
 semper tecum, ut annuaciem omnes predicaciones
 tuas in portis filie Sion. id est, ut prædicem verbum,
 arguam;*

arguam; obsecrem, increpem in omnipatientia & doctrina. Talia lumenta suos Christus esse iubet. Mat. h. II. *Discite à me, quod mitis sim & humilis corde. Tollite super vos jugum meum, & onus meum, velut asini dorsuarii, aut sagmarum.* Similiter & Isa. 32. Prædicatores ita describuntur: *Beati qui seminati super omnes aquas (id est, qui omnib. populis verbum Dei prædicatis. Nam qui seminat, verbum seminat, Marc. 4. & Semen est verbum Dei, Luc. 8. Aqua, populi sunt & gentes, & lingua, Apoc. 17. Beati ergo estis, qui seminat) immittentes pedem bovis & asini. hoc est, bovis & asini mansuetudinem ac patientiam exhibentes. Et Isa. 1. Cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui. Ut enim Proverb. 19. scriptum est, Doctrina Viri per patientiam noscitur. Id est, ex patientia apparet, an aliquis sit Doctor, qui in schola Christi didicerit, ibique Doctoratus gradu potitus fuerit. Mali vicissim operarii sunt lumenta ferocia parumque domita, sicut Mulus & Equus, quibus non est intellectus, quorum maxillas in campo & freno constringere multisq. flagellis domare oportet, ut approximent mongerique fiant, Psal. 31. Sicut Equus impetu vadunt ad prælium, Je. em. 8. & sicut Taurus sylvestris, cujus dissimilem esse oportet, qui operam salutis aliorum navare cupit, ut Ecc'c. 6. moneatur: *Non te extollas in cogitatione anime tue velut Taurus, ne forte elidatur virtus tua**

per stultitiã (id est, ne Sapiencia huius mundi quæ
 stultitia est apud Deum, prædicationem tuam
 evacuet, ut in vanum labores. 1. Cor. 3.) &
 folia tua comedat & fructus tuos perdat, & relin-
 quaris velut lignum aridum in eremo quod non
 videbit, cum veneris donum (Jerem. 17.) id est,
 omni operato successu frustrabitur. quod ipsi
 is, qui Equorum se similes præbent; eventu-
 rum esse sic docemur Psal. 32. *Fallax equus ad
 salutem, in abundantia virtutis sua non salvabi-
 tur.* Et Psal. 146 *Non in fortitudine Equi volun-
 tatem habet Dominus.* Iam verò Jesuitas velut
 Canes, Tauros, Equos aut Gigantes sibi de
 robore, de multitudine virtutis suæ, de statu-
 ra magna, deque scientia belli, hoc est, de suis
 ingenii, doctrinæ & eloquentiæ præfidiis ma-
 gnopere placere, ac propterea à Deo non eligi
 ad utilem animabus operam navandam,
 sed velut gloriæ divinæ fures & improbissi-
 mos depeculatores impediri & sterilitate da-
 mnari, Alfonso Rodericus, spectatissimæ
 pietatis & doctrinæ Jesuita, dolentissimè de-
 plorat Exercitii Perfectionis parte 2. tract. 3.
 cap. 4. de Humilitate. Ignatius (inquit) pri-
 mus Ordinis nostri parens non in verborum cultu,
 sed in ostensione spiritus ac virtutis momentum rei
 collocabat. Hic equidem nescio ego, an ista cordis
 flamma adhuc in filiorum pectoribus exastuet, an
 verò contra potius facti DAGENERES, institutione

nostra CAPUT sit humana prudentia, litera, doctrina ostentatio, uno verbo ROBUR BRACHII NOSTRI, intelligentiaque naturalis & eloquentia: quibus dum nos vanissime JACTAMUS, rideat ex alto Deus, quasi sic nos (Jesuus) alloquens: Bene habet, jactabunde. Faciam ego dum tu calamistratis illis fucatisque eloquentia stylique verbis inesseferis, elatus, tumidus, typho superbia velut quadrigis in vectus, NIHIL proficias, impleaturque in te ac tui similibus, quod Oseas olim Propheta prae dixit: Da eis Domine. quid dabis eis? Da eis vulvam sine liberis, & ubera arentia. Quasi diceret: Efficiam te matrem sterilem, matrem inquam solo ac nudo nomine. Audies quidem concionator, audies Spiritualis Pater: sed filios non habebis: NIHIL bonae frugis produces. Nimirum hic arrogantia tua partus est, furtiisque quod in vindicandis tibi donis bonisque Dei commisit. Intumescens in donis gratia, ut quod Sanctus sit, quod fructum in animis mortalium faciat, ille demum INFAMIS latro seu fur est, diviniisque honoris ac gloriae turpissimus depeculator. Haec enim Dei sunt gemma, quae tanto consistere, ut eas sempiternus Dei filius pretio sui sanguinis debuerit mercari. Quanto plus nobis arrogamus, tanto plus Deo suffuramur. Ex qua insolentissima arrogatione illud sequitur, ut NIHIL PENITUS solidi fructus referamus, quod utinam interdum non aequo experiremur.

Hoc loco venit in mentem, quod de Cre-
tensibus Paulus scribit Tit. 1. Dixit quidam ex
illis

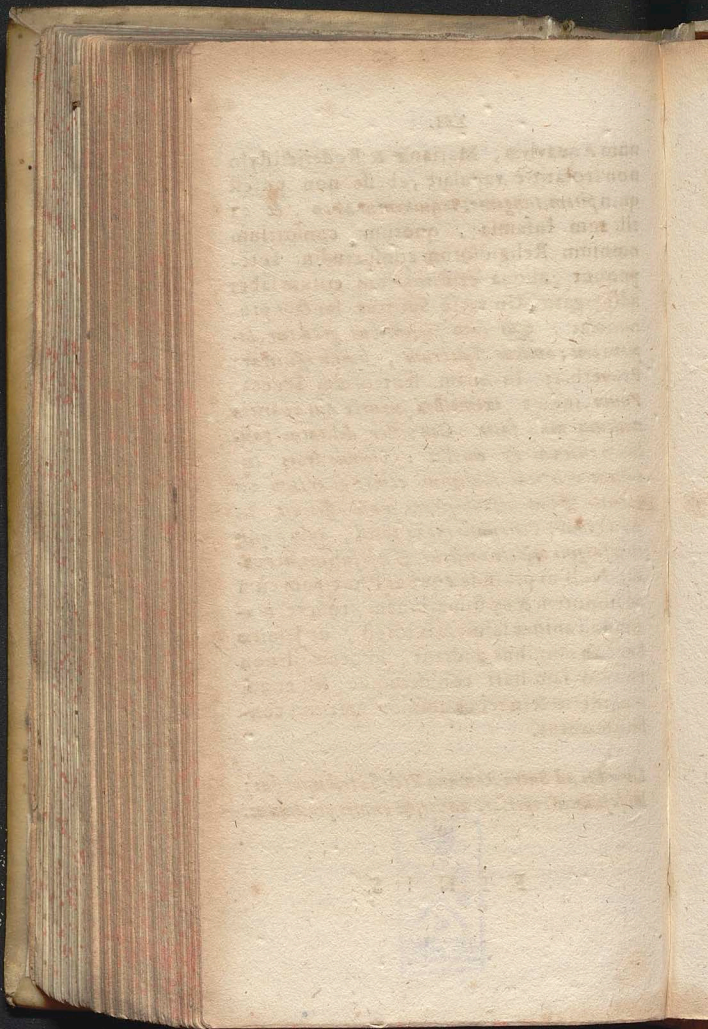
illu, propriu ipsorum Propheta: Cretenses semper mendaces, mala bestiarum & ventres pigri. Testimonium hoc verum est. Quam ob causam, increpa illos dure. An ergo reculabunt Jesuitæ, quin hoc de illis testimonium verum sit, cum quidam ex illis proprius ipsorum Propheta id dixerit, cuius illi libros plus octies, prelo subicerunt & Latine convertos publicarunt? Quod si recusare id nequeant, non minus illed ratum esse volent, quod subiicit: *Quam ob causam increpa illos dure.* Cuius præcepti vis est, duram hominum huiusmodi increpationem saluti eorum non modò conducibilem, sed etiam omninò esse necessariam, propterea que ab eo, qui saluos eos præstare debet, sine peccato prætermitti non posse. Hac porò Principum cura esse debet, qui Jesuitas sibi via ad cælum duces, arcumorum abbatos & contubernales adoptant. Hi enim nisi provideant, magno fortasse malo suo aliquando experientur, quid sit illud Isa. i. *Principes tui infidelis socii furum.* Et Psal. 49. *Si videbas furem, currebas cura eo.* quod tamen non eo venim accipi, quod ipse tales esse suspicer, sed quod illiur ex ea nota credantur, occasionem aliis præbeant. Cum enim haud ignorent, quod jam lippi omnes ac consores norunt, Jesuitas quo jure quaque injuria publicè Infames esse, & ab omni prope genere humano pessimè audire, primariorum quoque sui Ordinis homin-

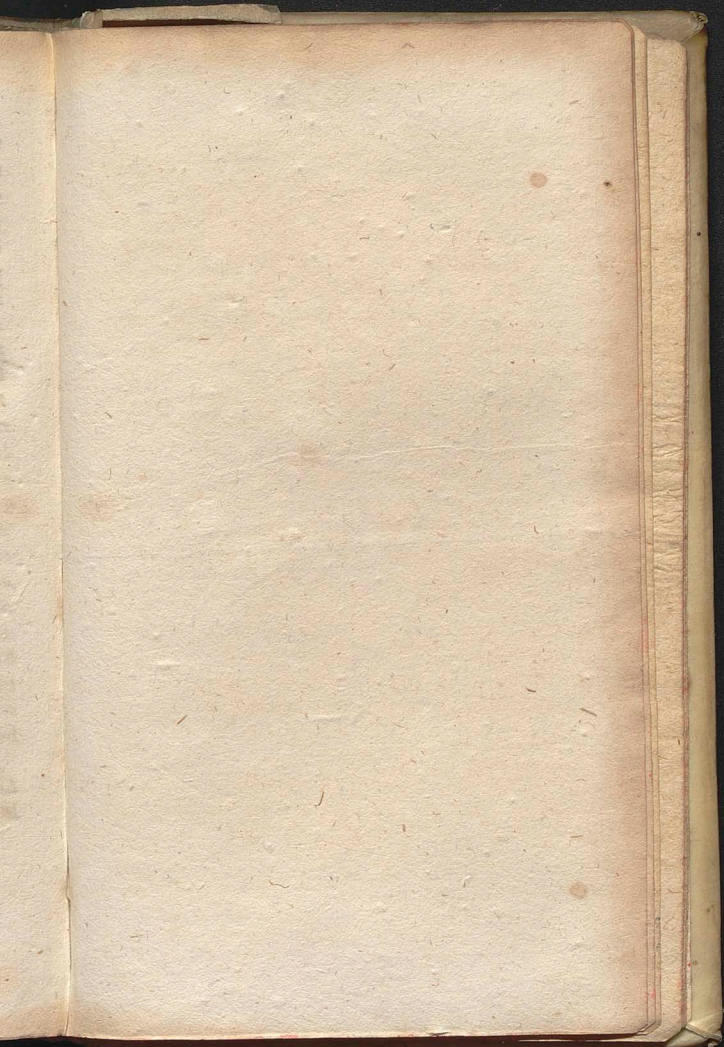
num Aquavivæ, Marianæ & Rodericii stylo
 non trolatitè vapulare, abesse non potest
 quin *picem tangentes inquinentur ab ea*, & ex
 illam Infamia, quorum consortium
 omnium Religiosorum consuetudini ante-
 ponunt, aliqua existimationi eorum labe
 adspargatur. Universè Spiritus sanctus pro-
 nunciat: *Qui cum sapientibus graditur, sa-
 piens erit: amicus stultorum, similis efficietur.*
 Proverb. 13. In quam sententiam Seneca,
*Vnum, inquit, exemplum luxurie aut avaritiae,
 multum mali facit. Convictor delicatus pau-
 larim enervat & emollit: vicinus dives cu-
 piditatem irritat malignus comes quantum vis-
 candido & simpliciter rubiginem suam affricuit.* Et
 Epictetus: *Fieri nullo modo potest, quin si quis
 cum fulgine oppleto versetur, & ipse fuliginosus eva-
 dat.* Nullus proinde æquè ac Principum cum
 ad honorem & existimationem, tum vel ma-
 ximè ad animæ salutem inter est, ut Jesuitæ
 benè ab omnibus audiant, quorum illi non
 tantùm familiari consuetudine, sed etiam
 in agisterio & in rebus omnium maximis con-
 siliouuntur.

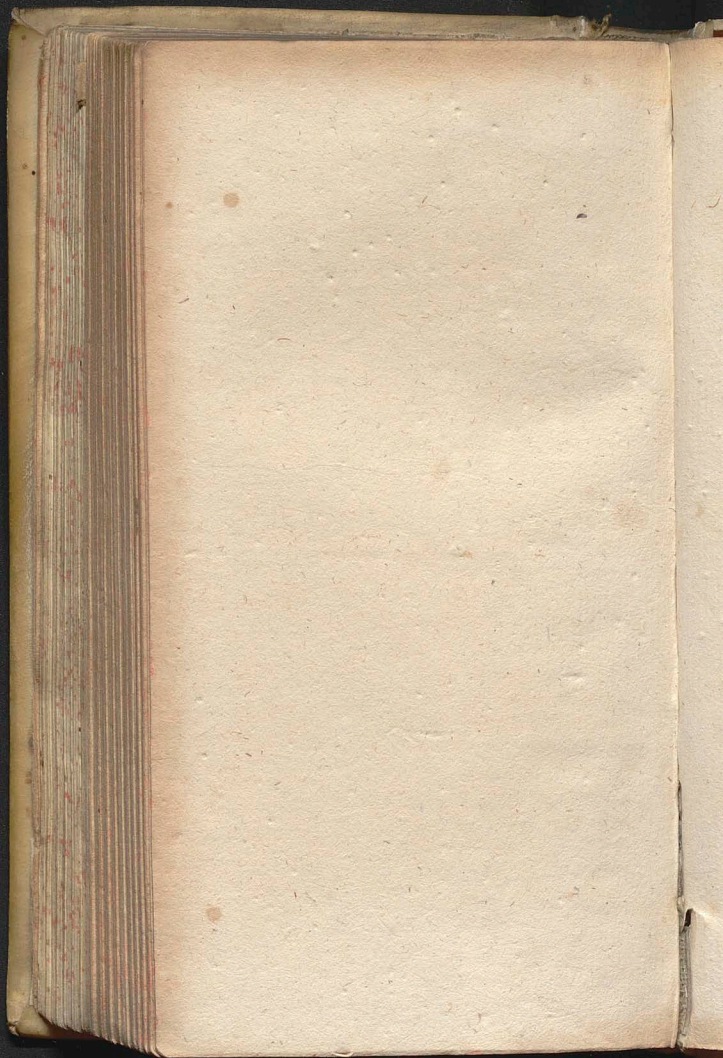
*Liber hic ad Sacra Romana Ecclesia tribunal stat:
 Ibi se judicari oportere adversus omnes proclamato.*

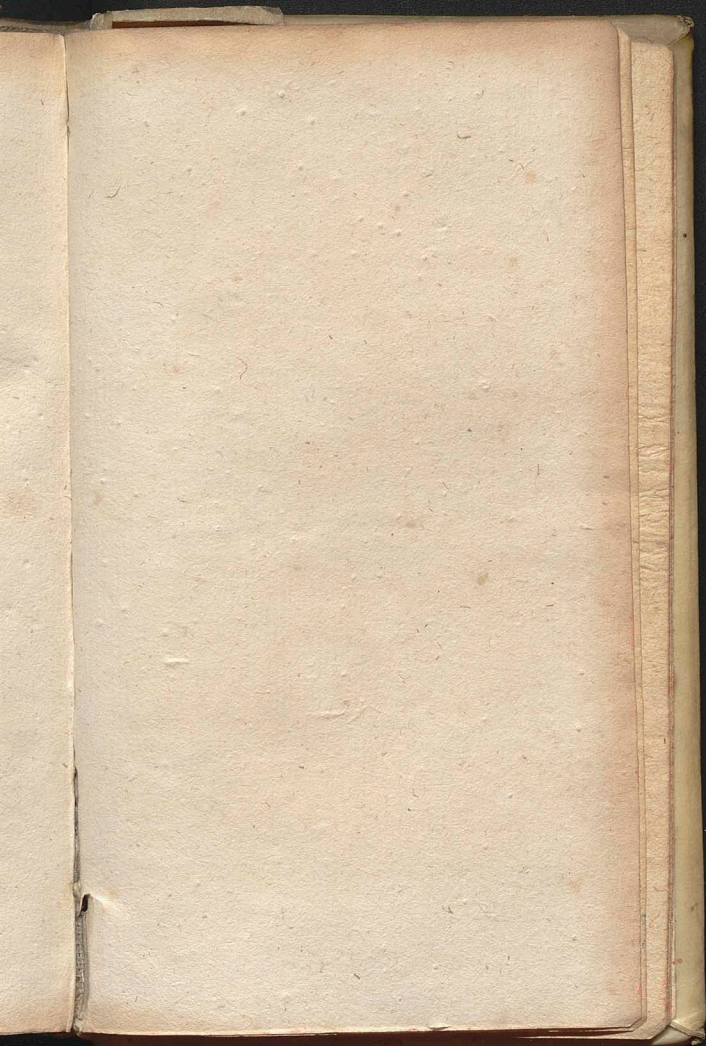
F I N I S

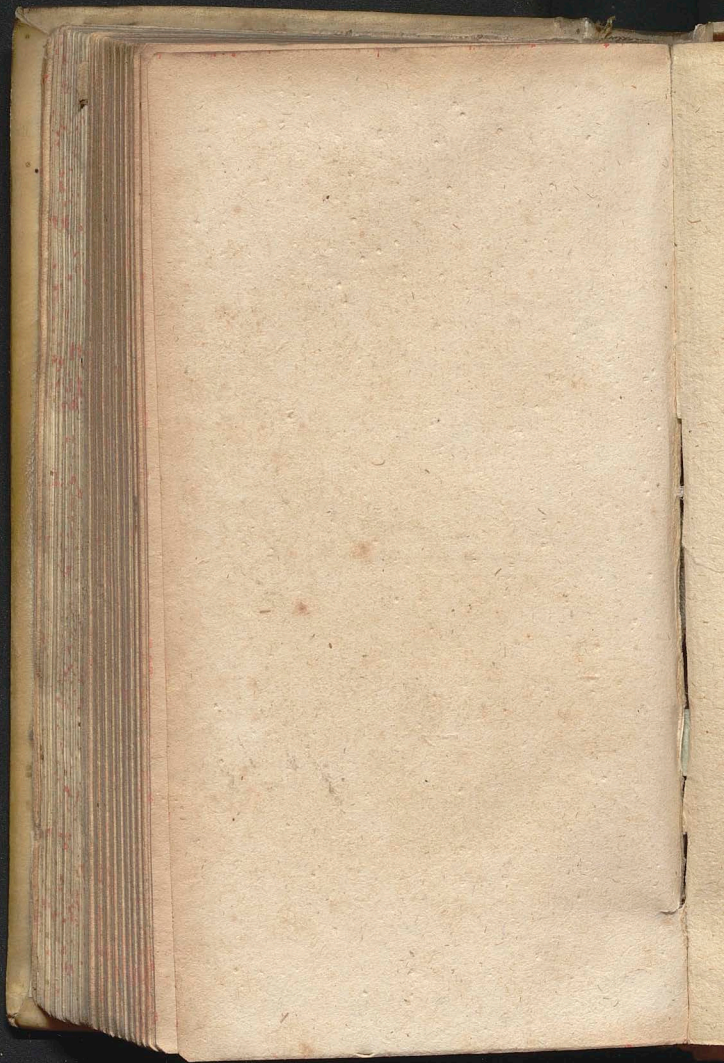

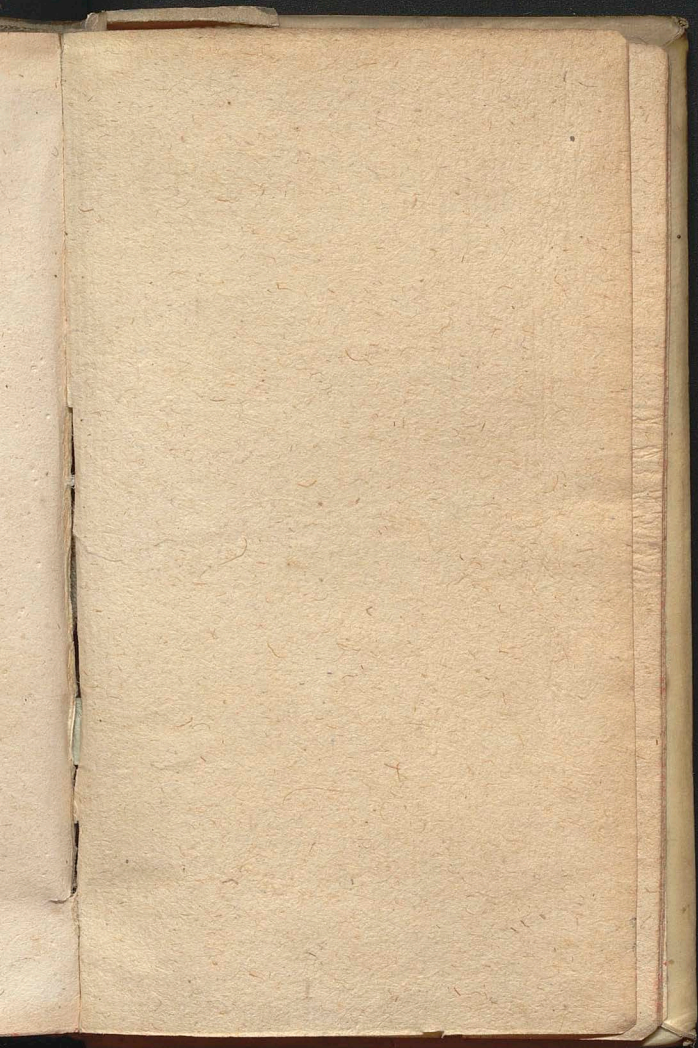

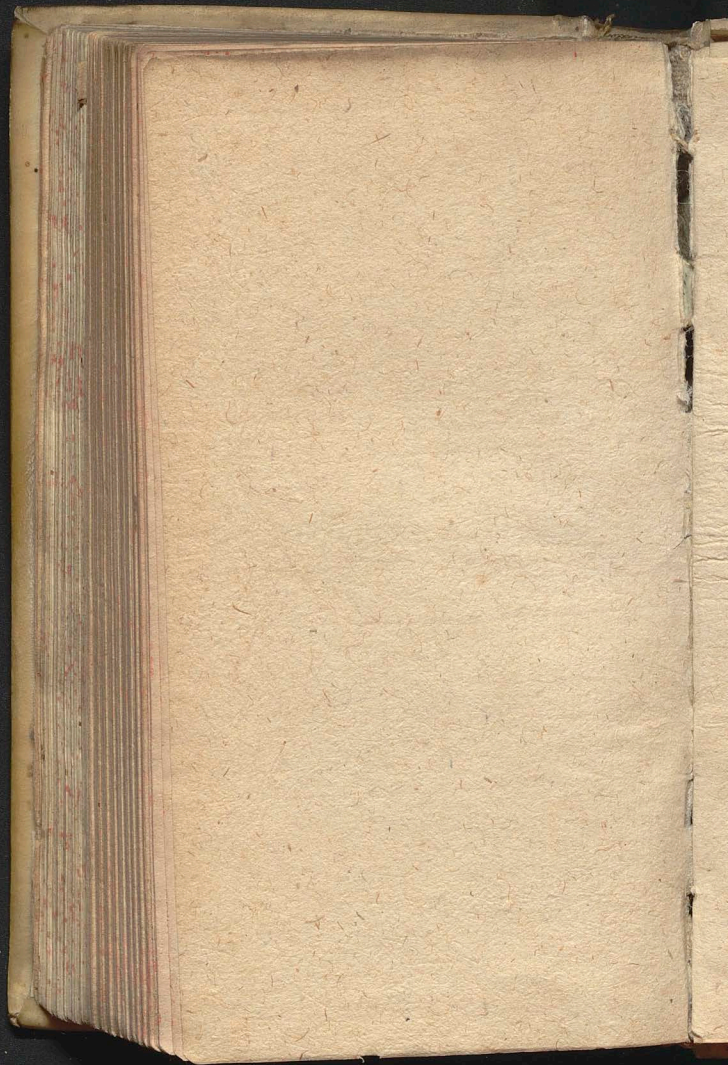

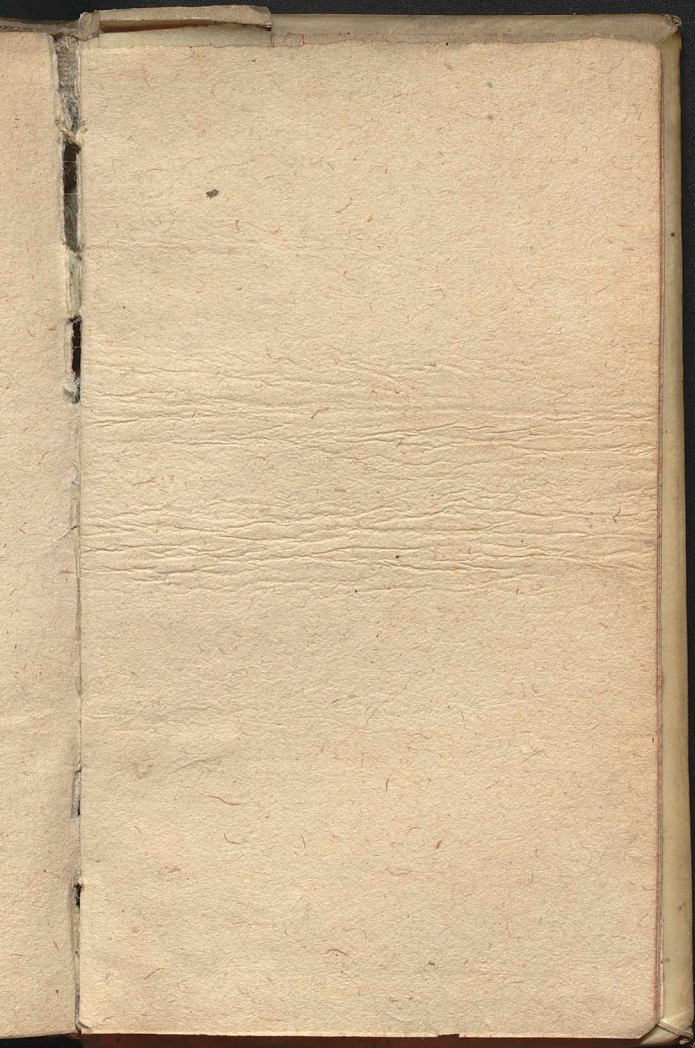

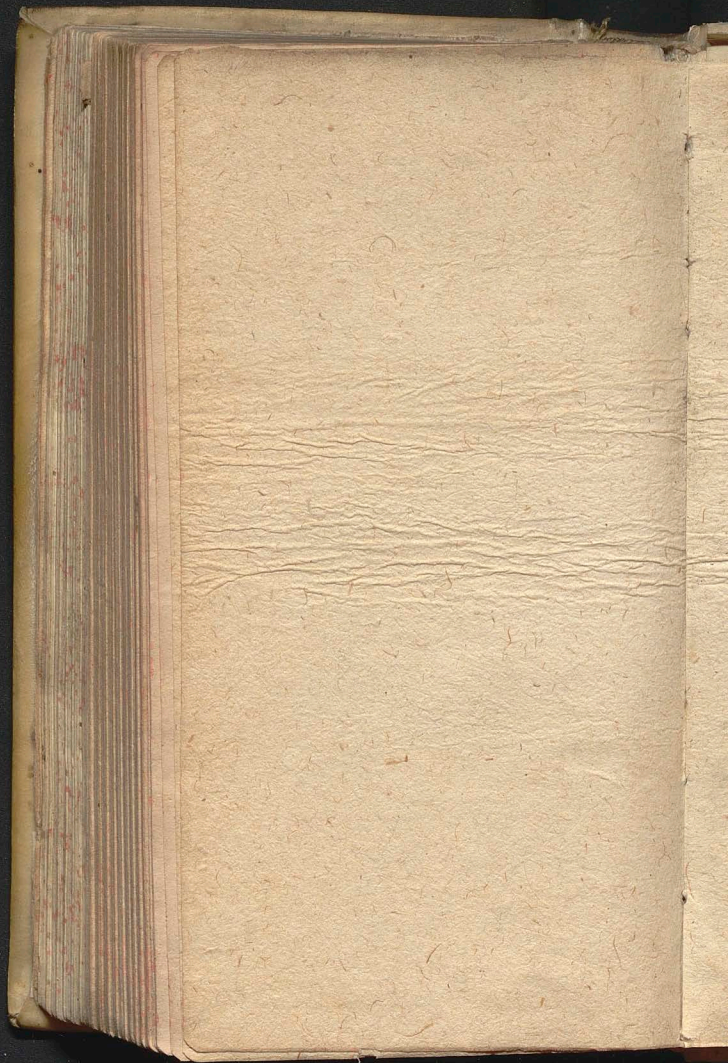

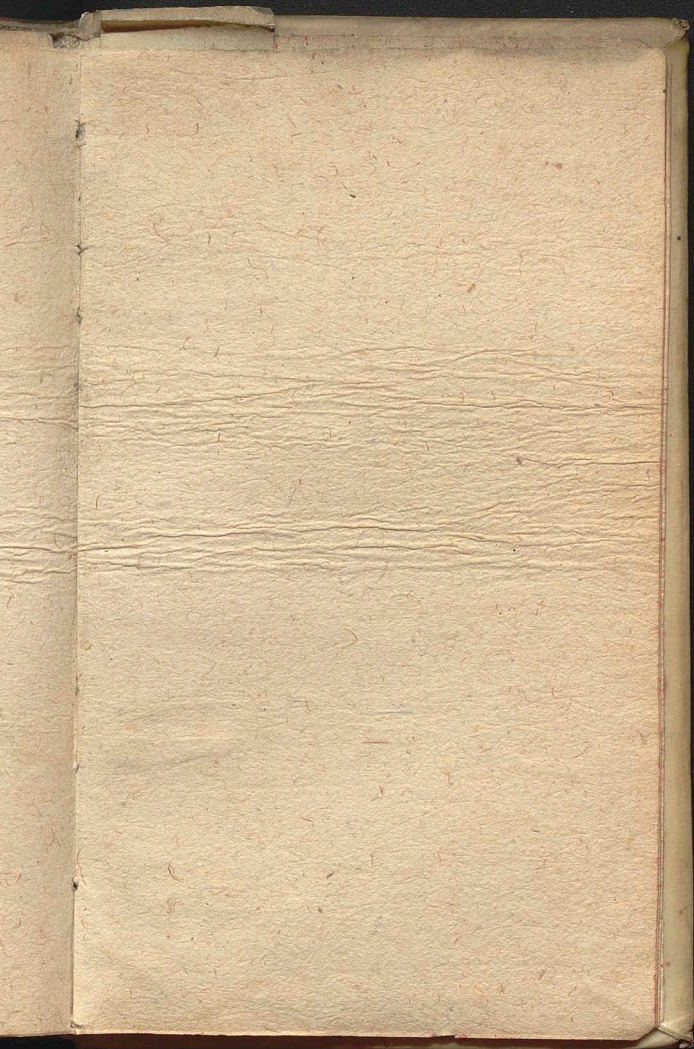

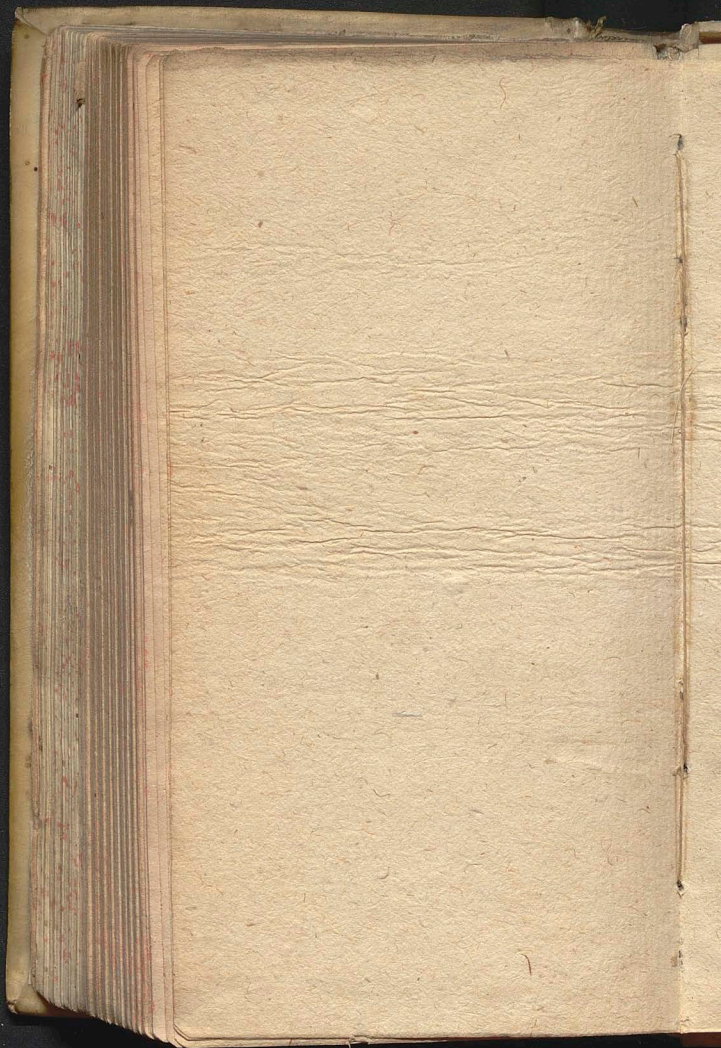

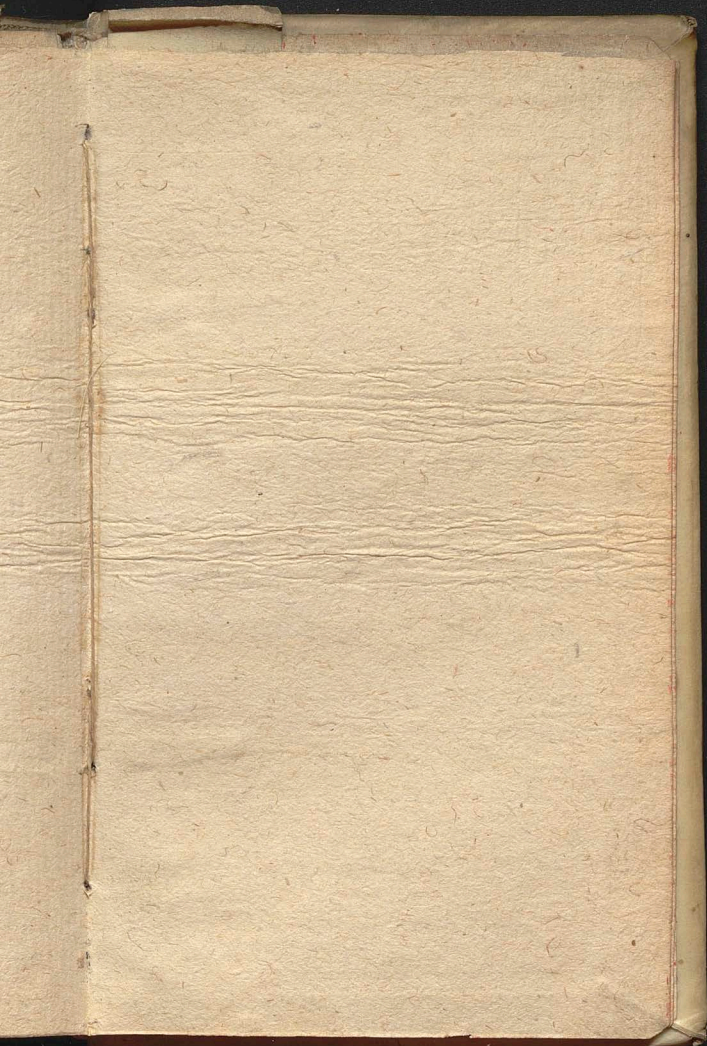

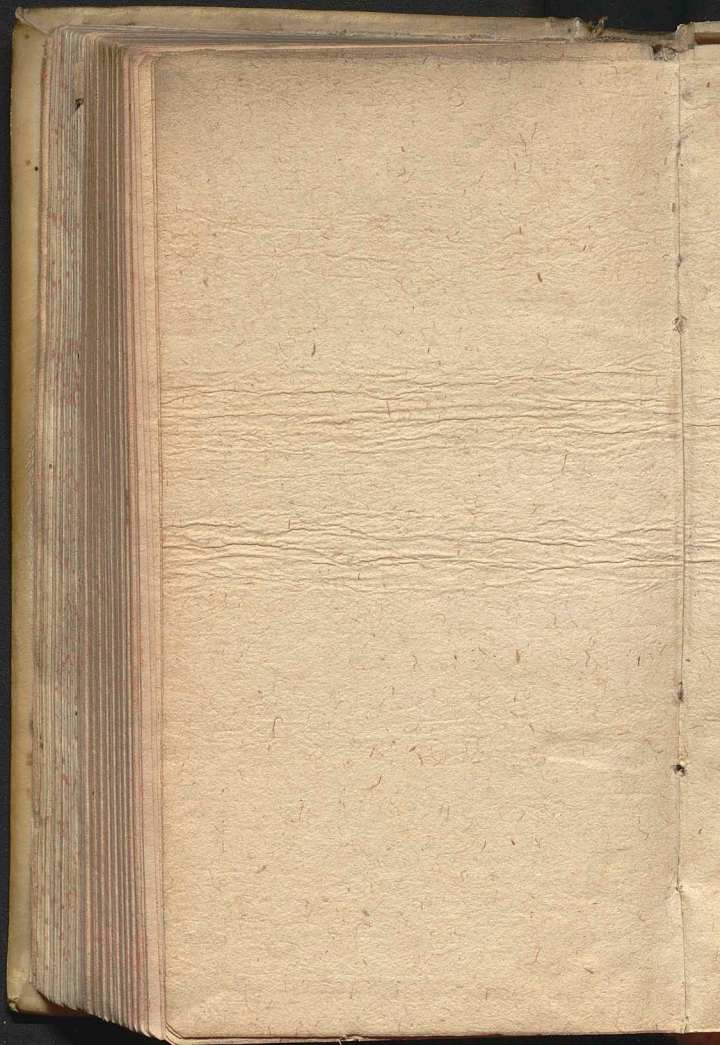

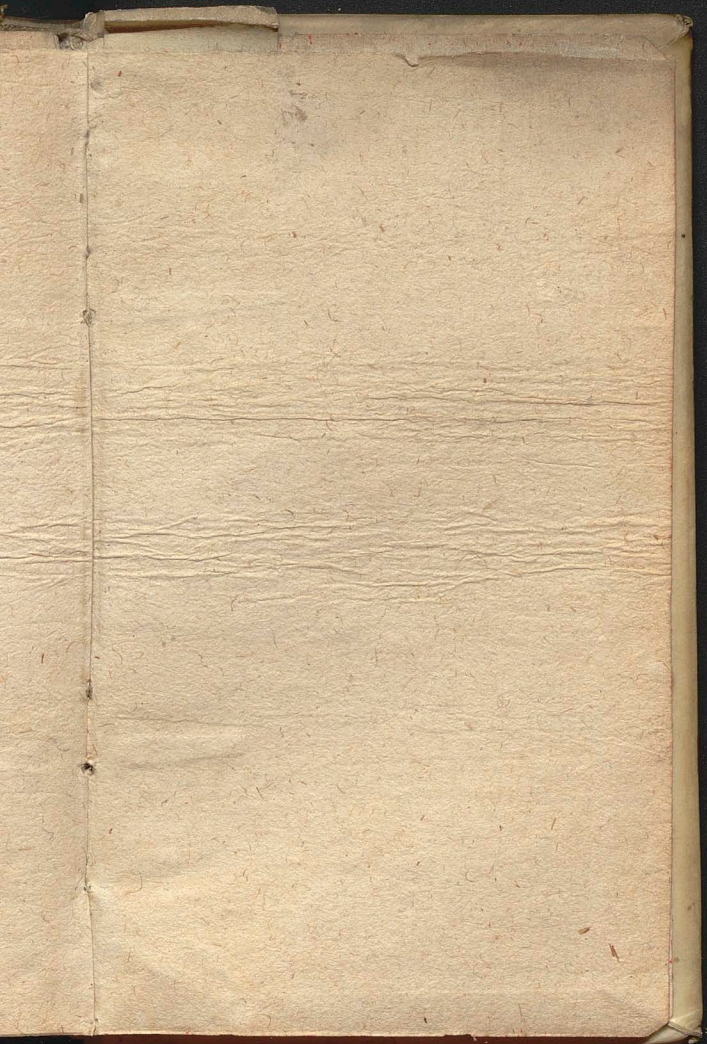

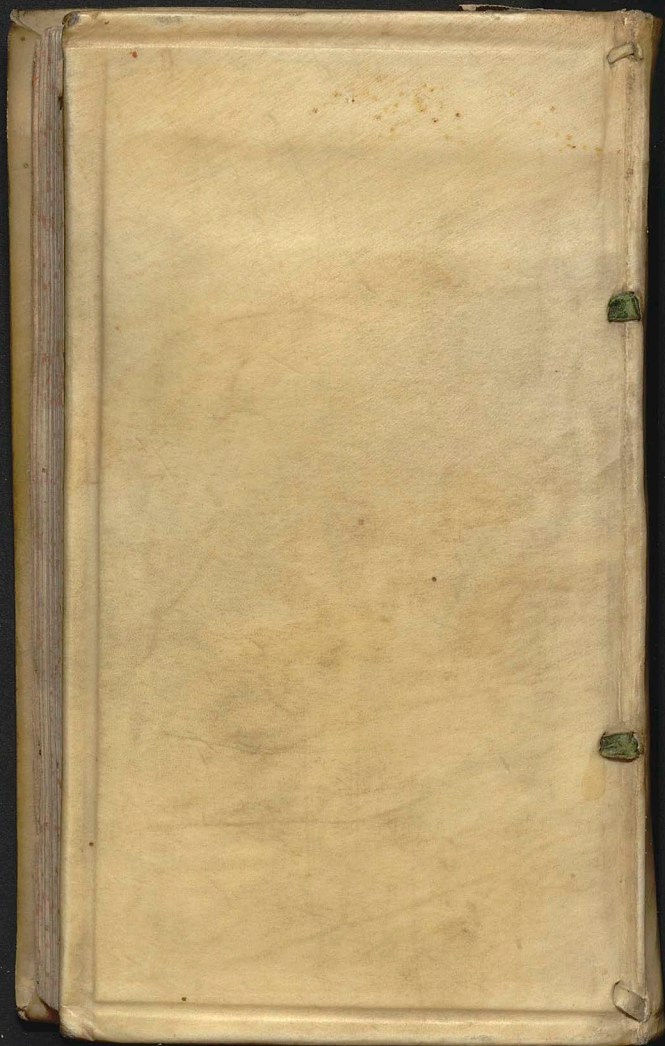

Val

Valeri